

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

ISSN-1300-0071
HAZİRAN-ARALIK 2018
SAYI:122-123

TARIM VE MÜHENDİSLİK

**SOSYAL GİRİŞİMCİLİK ÖRNEĞİ:
ANKARA ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİ
BÖCEK ŞENLİK OKULU**

Derginin dijital baskısı için QR kod okuyucu ile okutunuz.

“TARIM VE MÜHENDİSLİK” DERGİSİ

YAYIN-YAZI KURALLARI

Dergi Yayın Süresi: 3 ayda bir yayınlanır.

Yayın Türü: Yaygın süreli yayın

TMMOB-ZMO Tarım ve Mühendislik Dergisi Tarım, Ziraat Mühendisliği, Tütün Teknolojisi, Balıkçılık Teknolojisi ve Su Ürünleri Mühendisliği alanındaki makaleleri yayınlar. Eğer makale herhangi bir yayından üretilmişse (kitap, proje, tez çalışması vb.) dip not olarak belirtilmelidir. Basılacak makalelerin daha önce hiçbir yerde yayınlanmamış olması, yayınlanmış ise belirtilmiş olması ve/veya yayın haklarının verilmemiş olması gerekir. Dergide yayımlanacak makalelerin her türlü sorumluluğu yazarına/yazarlarına aittir. Makale dili Türkçe olmalıdır. Çeviri ise mutlaka not düşülmelidir.

Dergiye gönderilen makaleler yayın ilkeleri doğrultusunda Yayın Kurulu tarafından ve/veya gerekli görüldüğünde Bilim Kurulu tarafından incelemeye alınır. Makale yayınlanmaya değer nitelikte değilse Yayın Kurulu yazara/yazarlara iade kararı verme hakkına sahiptir. Ayrıca yazım kurallarına uymayan veya anlatım dili yetersiz olan makaleler üzerinde Yayın Kurulu tarafından düzeltmeler yapılabilir.

Makaleler, A4 boyutunda, 12 punto Times New Roman yazı tipinde ve 1,5 satır aralıklı yazılmalıdır. Sayfanın sağında, solunda, altında ve üstünde 2,5 cm boşluk bırakılmalıdır. Makalenin her sayfası numaralandırılmalıdır. Yazar isim(ler) açık olarak yazılmalı ve varsa unvan belirtilmelidir. Makalede sade ve öz Türkçe kullanımına özen gösterilmelidir.

Makale; Ana Başlık, Alt Başlıklara numara verilmelidir. 1.GİRİŞ, 2.MATERYAL VE YÖNTEM, (makale içeriğine göre yer alabilir), 3.ALT BÖLÜMLER, 4.SONUÇ-TARTIŞMA ve KAYNAKLAR bölümleri ile şekil, grafik, harita ve çizelgelerden oluşmalıdır. Makalede kullanılması durumunda Çizelgelere mutlaka numara verilmeli ve kaynak gösterilmelidir.

KAYNAKLAR bölümünde makale içinde yer alan tüm kaynaklar alfabetik olarak verilmelidir.

Dergide yayınlanması kabul edilen ve yayınlanan makalelerden, yazılardan Tarım ve Mühendislik Dergisi kaynak gösterilmek kaydıyla yararlanılabilir.

Dergimizde yayınlanması istenilen makaleler zmo@zmo.org.tr adresine gönderilmelidir.

TARIM VE MÜHENDİSLİK

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI YAYIM ORGANI

ÜÇ AYDA BİR YAYIMLANIR

YEREL SÜRELİ YAYIN

ISSN-1300-0071

SAHİBİ

Özden GÜNGÖR

SORUMLU YAZIŞLERİ MÜDÜRÜ

Prof. Dr. Cem ÖZKAN

YAYIN KURULU

Prof. Dr. İlhami BAYRAMİN

Hamdi ARPA

Murat ASLAN

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Belgin ÇAKMAK

Prof. Dr. Celalettin KOÇAK

Prof. Dr. Cem ÖZKAN

Prof. Dr. Dilek BOSTAN BUDAK

Prof. Dr. Gökhan ÇAYCI

Prof. Dr. Gökhan SÖYLEMEZOĞLU

Prof. Dr. Hasan SİLLELİ

Prof. Dr. Haydar ŞENGÜL

Prof. Dr. İbrahim ORTAŞ

Prof. Dr. Kemal BENLİOĞLU

Prof. Dr. Mehmet ERTUĞRUL

Prof. Dr. Serap PULATSÜ

Prof. Dr. Tacettin YAĞBASANLAR

Prof. Dr. Uygun AKSOY

Prof. Dr. Zeliha BARUT

Doç. Dr. Eylem POLAT

Doç. Dr. Yener ATASEVEN

YAYINA HAZIRLAYAN

Funda GACAL-ZMO

GRAFİK TASARIM

R. Figen KURAL-ZMO

KAPAK FOTOĞRAF: Burhan AKAR

YÖNETİM YERİ

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Karanfil Sokak 28/18 Kızılay / ANKARA

Tel: 444 1 966 - Faks: 0 312 418 51 98 www.zmo.org.tr zmo@zmo.org.tr

BASIM

Pozitif Matbaacılık ve Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Çamlıca Mah. Anadolu Bulv. 145. Sokak 10/19

Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 312 397 00 31 | Faks: 0 312 397 86 12

E-Posta: pozitif@pozitifmatbaa.com

5.000 Adet Basılmıştır. 31 Aralık 2018

YAZI YAYIN KOŞULLARI

Gönderilen yazılar yayınlansın, yayınlanmasın yazarına geri verilmez. Özgün derleme yazılarda fikir ve görüşler yazarına, çeviriden doğacak sorumluluklar ise çevirene aittir. Ziraat Mühendisleri Odası ve Tarım ve Mühendislik Dergisi yazılardan hiçbir şekilde sorumlu değildir. Yayın Kurulu gönderilen yazı üzerinde gerekli gördüğü değişikliği yapmaya yetkilidir. Dergide yayımlanmış yazılar kaynak gösterilmek koşuluyla başka yayım organlarında kullanılabilir ya da aktarılabilir.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	3
2018 ÜNİVERSİTE TERCİH KILAVUZU ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME	11
2018 YILI ÜNİVERSİTE YERLEŞTİRME SONUÇLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME .	16
HAYVANCILIK RAPORU 2018	30
NOHUT RAPORU 2018	37
FASULYE (KURU)RAPORU-2018	41
MERCİMEK RAPORU- 2018	46
FINDIK RAPORU- 2018	54
BUĞDAY RAPORU- 2018	65
MISIR RAPORU – 2018	74
XI. ÖĞRENCİ KURULTAYI	85
<i>Zeynep Zabun/Akdeniz Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi</i>	<i>85</i>
<i>Onur Kul/Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi</i>	<i>86</i>
<i>Nimet Kerem/Adnan Menderes Üniversitesi</i>	<i>86</i>
<i>Cihat Özavcı/Adnan Menderes Üniversitesi</i>	<i>86</i>
<i>Songül Demir/Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi</i>	<i>87</i>
<i>Seren Sürmeli/Düzce Üniversitesi</i>	<i>87</i>
<i>Gonca Turan/Düzce Üniversitesi</i>	<i>88</i>
<i>Hamidiye Güzel/İğdır Üniversitesi</i>	<i>89</i>
<i>Uğur Ünlü/Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi</i>	<i>89</i>
<i>Çiğdem Canbolat/Eskişehir GENÇ-ZMO Temsilcisi</i>	<i>89</i>
<i>Hilal Çan/Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi</i>	<i>90</i>
<i>Melek Yavaş/Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi</i>	<i>90</i>
<i>Berat Ayyıldız/Dicle Üniversitesi</i>	<i>90</i>
<i>Yiğit Can Sarı/Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi</i>	<i>90</i>
<i>Barış Fırat/Ankara Üniversitesi</i>	<i>91</i>

SUNUŞ

Sevgili Meslektaşlarım,

Ziraat Mühendisleri Odası'nın 1980'den bu yana 38 yıldır yayımını kesintisiz sürdüren Tarım ve Mühendislik Dergisi ile sizlerle buluşmaktan büyük mutluluk duyuyoruz. Hepinize şahsım ve Yönetim Kurulu Üyesi arkadaşlarım adına en içten sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Dergimizin bu sayısında: II. Başkanımız Prof. Dr. Cem ÖZKAN ile çevre ve ekoloji farkındalığını içeren bir sosyal girişimcilik uygulaması konusunda yaptığımız söyleşiyi sizlerin beğenisine sunuyoruz.

ODA'mız tarafından hazırlanan, üniversite tercihlerinde ziraat fakültelerinin sayısı ve doluluk oranını içeren "2018 Üniversite Tercih Kılavuzu Üzerinden Bir Değerlendirme" ve "2018 Yılı Üniversite Yerleştirme Sonuçları Üzerine Bir Değerlendirme" konu başlıklarında hazırlanan raporlar, ülkemiz üniversitelerinin ve ziraat fakültelerinin genel durumu konusunda çarpıcı sonuçlar içermektedir.

Geniş araştırmalar sonucunda elde edilen sayısal verilere dayanarak hazırlanan; Hayvancılık, Nohut, Fasulye, Mercimek, Fındık, Buğday ve Mısır raporları ise tarımımızın yıllar itibarıyla hangi noktaya geldiğini çok net bir şekilde gözler önüne sermektedir.

2005 Yılında başlattığımız Öğrenci Kurultayının, 11.si 24-25 Kasım 2018 tarihleri arasında 22 fakülteden, 130 öğrencinin katılımı ile Ankara'da gerçekleşti. Dergimizin bu sayısında XI. Öğrenci Kurultayı sırasında bazı öğrencilerimiz ile yapmış olduğumuz röportajlara yer verdik. Öğrenci yanıtlarının sizlerin geleceğe yönelik umutlarını artıracaklarını düşünmekteyim.

ODA'mız, tarım sektörü ve mesleğimiz ile ilgili kararlarda söz sahibi olmak ve çalışmalarımızda etkinlik ve katılımcılığı artırmak için gündeme ilişkin çalışmalarına hız kesmeden devam etmektedir.

Ziraat Mühendisleri Odası olarak gücümüzü ve cesaretimizi üyelerimizden almaktayız. Bundan sonra da her platformda mesleki haklarımızı dile getirerek, bunları geliştirmeye çalışarak, üreticinin ve köylünün yanında yer alarak, tarım sektörü ve ülke sorunlarının çözümüne katkı koymaya devam edeceğiz.

Tüm üyelerimize selam ve saygılarımı sunarım.

Özden GÜNGÖR

Başkan

SOSYAL GİRİŞİMCİLİK ÖRNEĞİ: ANKARA ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİ BÖCEK ŞENLİK OKULU (BÖŞO)

PROF. DR. CEM ÖZKAN İLE SÖYLEŞİ

Funda Gacal: Cem Hocam Ziraat Mühendisleri Odamızın Yönetim Kurulu Üyesisiniz ve Ankara Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışıyorsunuz. Sizi üniversitenin ve tarım alanlarının dışında; kreşte, anaokulunda, ilkokulda, ortaokulda, lisede sıra dışı sosyal sorumluluk projelerinde çokça görüyoruz. Hocam 2008 yılında Böcek Şenlik Okulu adlı bir okul kurduğunuz, bu okul üzerinden çevre ve ekoloji farkındalığı konusunda etkili sosyal sorumluluk projeleri yaptığınızı biliyoruz. Bu etkinlikler; bir öğretim üyesi için pek alışık olmadığımız bir durum... Neden sosyal sorumluluk projeleri? Neden sosyal girişimcilik?

Cem Özkan: Evet, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü'nde öğretim üyesiyim. On yıldır da bahsettiğiniz konuda, sayıları yıllar itibari ile değişkenlik gösteren, mobil, gönüllü genç üniversitelilerden oluşan amatör bir ekip ile sosyal sorumluluk anlayışıyla keyifle çalışıyoruz...

Sosyal sorumluluk anlayışı ile toplumun farklı kesimlerine dokunmak, onlara katkı sağlamak, bunu yaparken de toplumun tabanı ve tavanı ile iletişime geçerek çok farklı şeylere tanık olmak ve öğrenmek, ekip çalışmayla kişisel gelişiminize katkılar sağlamak, yaptığınız işi hobi haline getirmek, kısacası işinizden haz almak... Bu kadar fazla kazanımlar karşısında başladığınız sosyal sorumluluk projelerini bırakmak, normalde imkansız görünür. Bizde de öyle oldu. Konuştuğumuz sosyal sorumluluk projesi, fikir aşamasındayken etkinliklerin tek başına yürütülemeyeceğinin ve/veya sürdürülemeyeceğinin farkındaydım. Ayrıca sosyal sorumluluk projelerinin bireysel olarak yürütülmesi fikrini de çok doğru bulmadığımı ifade etmeliyim. Kısacası bir ekip kurmam gerekiyordu. Üniversitede olduğum için de öncelikle öğrencileri örgütlemekle işe başladım. Zor olmadı, sanırım öğrenciler de sosyal sorumluluk konusunda benimle benzer bir beklenti içindeydi. Öğrencilerden hemen onay geldi, gönüllü olarak tam destek aldım. Ekip önemliydi ve gönüllülük ilkesiyle ekip sorunu sürdürülebilir olarak çözülmüştü. Geriye amacımızı iyi belirleyip, iyi bir strateji yapıp sonra da uygulamaya geçmek kalmıştı.

Proje fikrinin oluşmasında ve ekip olarak uygulamaya geçmemizde, üniversiteme, fakülteme ve bölümüme çok şey borçlu olduğumun farkındaydım, hala da farkındayım ve bu konuda da minnettar olduğumu her zaman ifade ediyorum. Böcekler ve ekoloji konusunda almış olduğum eğitim ve tarım kültürü, ayrıca üniversitede öğretim üyesi olmam nedeniyle geniş bir genç girişimci potansiyeli olan topluluğa çok yakın olmanın, işimizi çok kolaylaştırmıştır. Öğrencilerden oluşan bir ekip ile sosyal sorumluluk konusunda öncelikle çocuklara yönelik etkinlikler düzenleyecek olan okulumuzun adının "Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Böcek Şenlik Okulu" olmasına karar vermiştik, yine kısaltılmış isminin BÖŞO, armasının da karınca olmasını kararlaştırmıştık. Ekibimizin çalışanları mezuniyet durumdan dolayı sürekli değişiklik gösteren amatör bir yapıda olmuş olsa da sürdürülebilirlik konusunda iyi bir sınav verdik. On yıl içinde bir milyonluk bir kitleye ulaştık ve bunu da kurumsallaşmadan gerçekleştirdik.

Ekip olarak Böcek Şenlik Okulu üzerinden yaptığımız iş, sosyal girişimcilik ya da sosyal sorumluluk proje örneğidir. Bizim sosyal girişimcilik algımız, çevre ve ekoloji konusunda elde ettiğimiz bilgi ve tecrübeyi bir değer olarak görüp, bu değeri toplumla, özellikle de öğrenci ve öğretmenlerle paylaşmaktır. Toplum olarak sosyal girişimcilik konusunda önemli sıkıntılarımızın olduğunu düşünüyorum. Bugün toplum olarak maalesef en büyük değerimiz “maddi değer” olarak görülüyor, çoğunluğumuz bireysel olarak sadece iş, aş ve gelecek peşinde, kısacası bireysellik ön planda... Ayrıca toplum genelinde sadece maddi değere sahip olan zengin bireylerin sosyal girişimci olabileceği ve toplumda sadece bu küçük kitlenin sosyal sorumluluk projelerini gerçekleştirebileceği gibi yanlış bir yargı oluşmuş durumda. Bugün geldiğimiz noktada yaptığımız işlerle öğrenci dahil her kesimin sosyal girişimci olabileceği ve herkesin sahip olduğu ya da olacağı çok farklı değerlerle toplum yararına birçok fayda sağlayabileceğine inanıyorum. Ayrıca belirtiyim ki bugün Böcek Şenlik Okulu olarak geldiğimiz noktada toplumun değişik kesimleri ile olan etkileşimimiz ve medyanın da buna tanıtım katkısıyla toplumdaki destekçilerimizin sayısının çok fazla arttığını görüyoruz. Yine sevindirici olarak birçok kişi, kurum, kuruluş, üniversite ve belediyelerden yeni sosyal sorumluluk projelerinin nasıl hayata geçirileceği konusunda ekibimizden destek istemesi ve ortak çalışma talebinde bulunuyor olması, sosyal sorumluktan aldığımız hazzı da arttırmaktadır.

Funda Gacal :Cem hocam, bu kadar kısa bir sürede kurumsallaşmadan amatör bir ekip ile bir milyon kişiye nasıl ulaştınız? Eğitimlerin içeriğini biraz anlatır mısınız, etkinliklerinize bu talep nasıl oluştu?

Cem Özkan: Bugün ülkece eğitim konusunda bulunduğumuz konumdan kimsenin memnun olmadığı gerçeği ortada... Eğitimi alanlar da, verenler de, veliler de, üniversiteler de, siyasetçiler de mevcut eğitim sistemini eleştirir durumda... Bu memnuniyetsizlik durumu sadece sözde değil birçok uluslararası araştırma sonuçları ile de apaçık ortaya konmuş durumdadır. Bugün çocuklarımız çoğu doğal yaşam ortamlarından uzak beton yığınlar içinde yaşamak ve eğitim almak zorunda kalmaktadırlar. Çocuklar ilkokul ikinci sınıfta test çözmeye başlıyorlar ve bu çocuklar tüm eğitimi boyunca test çözmeye devam ediyorlar. Toplum genelinde ihtiyacımız olan her şeyin akıllı makinelerden öğrenilebileceği düşünülüyor. Bu makineler varken hiçbir kimseye ihtiyaç duyulmadığı ifade ediliyor. Eğitim dahil tüm işimizin akıllı makineler üzerinden kısa yoldan çözüleceğine inanıyoruz. Bu arada bu akıllı makinelerle hepimizi yalnızlaştırıyor. Çocuklarımız, gençlerimiz doğayı ve çevreyi tanımadan masa başında eğitim alıp; mühendis oluyor, tasarımcı oluyor, yazar oluyor, sanatçı oluyor, ressam oluyor, hatta eğitimci oluyor, akademisyen oluyor, ziraatçı oluyor, çevreci oluyor...

Bizler sosyal sorumluluk projemiz olan Böcek Şenlik Okulu (BÖŞÖ) ile makinelerin çocuklara sağlayamadıklarını vermeye çalışıyoruz. Böcek Şenlik Okulu'nun hipotezi şudur “Geleceğin doğaseverlerini, bilim insanlarını, sanatçılarını, edebiyatçılarını, tasarımcılarını ve mühendislerini yetiştirmek için çocuklarda doğa eğitiminin önemi yadsınamaz”. Gelişmiş ülkelerde eğitimciler, biyolojik çeşitliliğin en önemli göstergesi olan böcekleri; bilim, sanat, edebiyat, tasarım, doğa eğitimi, müzik ve yurttaşlık bilgisi gibi birçok aktivitelerle kolayca entegre edebilmeyi başarmışlardır. Van Gogh, da Vinci, Shakespeare, Beethoven, Gaudi ve Einstein vb. öncülerin hayatlarını anlatan kitaplar incelendiğinde, bu yetenekli insanların çocukluklarını doğada çiçeklerle, böceklerle iç içe geçirdiğini göreceklerdir. Yine Silikon Vadisindeki o meşhur akıllı makineleri üreten üst düzey araştırmacıların, çocuklarını, bilgisayar tabanlı oyunlar yerine doğa tabanlı eğitimler ile yetiştirdiklerini çoğumuz olmasa da önemli bir kesimimiz biliriz.

Günümüzde çevre, ekoloji ve biyolojik çeşitliliğin önemi her geçen gün artmaktadır. Ülkemizde bu konularla ilgili farkındalığın artması amacıyla önemli çalışmalar başlatılmıştır. Yerküremizde biyolojik çeşitliliğe bakıldığında yaşayan tanımlanmış bir buçuk milyon hayvan türünden bir milyonunu böceklerin oluşturduğunu, ayrıca böceklerin bilimde, sanatta, tasarımda, edebiyatta sınırsız bir yakıt olarak kullanılabileceği çoğunlukla bilinmemektedir. Ülkemizde böceklere genel olarak korkulacak, tiksiniyecek canlılar olarak bakılmaktadır. Eğitim sistemleri, çocuklarımızın doğayı gözlemlemesine, algılamasına, yorumlamasına izin verecek şekilde düşünen, sorgulayan ve araştıran bireyler olarak yetiştirememektedir. Dünya çapında ses getiren bilim insanları, sanatçıları, edebiyatçıları, tasarımcıları, mühendisleri yetiştirmek için ise çocukları doğadan soğutmamak ve onlara doğa içerisinde yaparak yaşayarak öğreten eğitimler verilmelidir.

Doğa eğitimi almamış, doğa ile iç içe yaşamayan, bitkileri tanımayan, sinekten, arıdan korkan bireylerden oluşan toplumların bilimde, tasarımda ve mühendislikte dünya çapında ses getiren ürünleri ortaya koyamadıkları açıktır. Otoriteler özellikle çocuklukta verilen doğa eğitiminin çok etkili olduğunu belirtmektedirler. Yeterli doğa eğitimi almayan toplumlar; Drone'un insansız hava aracı olduğunu bilir, ancak erkek arı anlamına gelen drone'un arı davranışlarının gözlemlenerek icat edildiğini bilmez. Yeterli doğa eğitimi almadan altı tekerlekli bir robot yapan bir birey, doğada engebeli arazilerde en iyi yürüyen canlıların altı bacaklı böcekler olduğunu ve ilk robotların böcek yürüyüşünden esinlenerek icat edildiğini bilmez. Yine yeterli doğa eğitimi almayan bireyler hava araçlarında radarların ve radar bozucuların kullanıldığını bilir, ancak bu aletlerin yarasalar ve böcekler arasındaki ilişkinin bilimsel olarak açıklanmasından sonra geliştirildiğini bilmez. Bugün çoğumuz çok gündemde olan "Endüstri 4.0" ın robot ve yapay zeka ile birlikte sensor teknolojileri ile geliştirildiğini bilir. Ancak böceklerin kilometrelerce uzaktan eşleri ve besinlerini vücutlarında bulunan doğal sensorları ile nasıl algıladığının ortaya konmasından sonra bilim insanları tarafından bu sensor teknolojilerinin geliştirdiğini bilmez. Birçok insan, yön bulmada navigasyon sistemini aktif olarak kullanır, ancak sisteminin arı ve bok böceği gibi küçük canlıların birer hayatta kalma stratejisi olan yön bulma davranışının izlenmesi ile geliştirdiğini bilmez. Teknoloji dışında, temel bilimde, tasarımda, sanatta edebiyatta da benzer durumlar geçerlidir, doğa ile ilişkiniz kopuk ise yeni fikirler, yeni buluşlar, yeni ürünler üretmeniz çok zordur, imkansızdır, hatta akıllı makinelerin bağımlısı durumundasınızdır.

İşte Böcek Şenlik Okulu'nun ana hedefi, bilimin ve sanatın eğlenceli yönlerini kullanarak topluma makinelerin sağlayamadıklarını vermeye çalışıp, üretken girişimci bireylerin sayılarının artmasına katkı sağlamaktır. Öğrenci ve öğretmenlere verilen doğa temelli böcek eğitimlerinin, toplumu bilimle tanıştırmak için mükemmel fırsatlar sağlayabildiğini, ekip olarak tecrübe ettik. Ekibimiz

tarafından gerçekleştirilen etkinliklerde, çocukların böceklere karşı doğal bir merakı olduğunu belirledik. Böceklere olan bu ilgi, ekoloji bilimini öğretmek için sınırsız bir yakıt olarak kullanılabileceğimizi fark ettik. Ayrıca yapılan çalışmalar böcekleri ekoloji eğitimi dışında, fotoğrafçılık, bahçivanlık, sanat ve zanaat, okuma, hareketli oyunlar, bilgisayar, yurttaşlık bilgisi gibi aktivitelere entegre etmenin kolay olduğunu belirledik. Eğitimlerde çocuklar böceklerle karşı sağlıklı bir tavır geliştiriyor, böceklerin ekolojik anlamda zararlı olmadıkları öğreniyorlar.

Eğitimlerde birçok uygulamalı ve eğlenceli atölyemiz bulunmakta. Bu atölyelerden bazıları, "Böcekleri tanıyalım (Böcek koleksiyonlarını inceliyorum), Drama ile böcekleri tanıyorum (Arı beni neden sokar? Bitkilerde tozlaşma nasıl gerçekleşir?), Arıların yaşamını izliyorum (Kraliçe arı, kolonisini nasıl yönetir?), Karıncaların yaşamını izliyorum (Sosyal böcekler, ekip olarak çalışıyor!), Çizgi filmlerle ekolojiyi öğreniyorum (Böcekler mi çok kavga eder, İnsanlar mı?), Mikroskop ile böcekleri inceliyorum (Böcekler büyüyünce, büyülüyor!), Böceklerle heyecanlı deney yapıyorum (Azıcık tuzla böcekleri yolla!, Sarımsağı koklat böcekleri hoplat!), Bowling ile ekolojiyi öğreniyorum (Uğur böceği zararlı yaprak bitlerini yiyor, Arı yoksa tozlaşma yok meyve yok sebze yok), Parmak boyası ile böcek resmi yapıyorum (En sevdiğim böceğin resmini yapıyorum), Maket oyuncaklarla böcekleri tanıyorum (Böcekleri dokunarak öğreniyorum), Böcekleri gözlemleyip tasarım yapıyorum (Böceklerden füze, robot, kamera tasarlıyorum), Geçici böcek dövmesi yapıyorum (Böceklere olan sevgimi gösteriyorum), Atrap ile böcek yakalıyorum (Doğayı keşfediyorum, Saklanan böceklerin dedektifiyim!), Böcek korkumu yeniyorum (O Rıfkı!, Madagaskar Tıslayan Hamam Böceği değil)" dur.

Bu sosyal sorumluluk çalışmalarından öğrendik ki çocuklar sıkıcı eğitim programları yerine; eğlenceli sunuşlardan, gözlem yapmaktan, uygulama yapmaktan, dokunmaktan, dahası katılımcı olmaktan hoşlanıyorlar. BÖŞÖ, bugüne kadar yaklaşık 12.000 çocuğa ve 3.000 öğretmene birebir "Böcekler ile Ekoloji Eğitimi" vermiştir. BÖŞÖ, birçok bilim şenliğine ve fuarlara sıra dışı atölyeleri ile katılım sağlayıp toplamda ise bir milyon kişiye dokunmuştur.

Funda Gacal: Cem Hocam, Böcek Şenlik Okulu'nun hedef kitlesi kimlerdir?

Cem Özkan: Böcek Şenlik Okulu'nun çok ilginç bir hedef kitlesi var, hedef kitle sürekli büyüyor. İlk kez 2008 yılında çalışmalara başladığımızda ilkokul 4. sınıfları hedef kitle olarak ele almıştık. İlkokulda ekoloji

konusun 4. sınıfta Fen Bilgisi ders içeriğinde yoğunlaşmış olması, burada etkili olmuştur. Etkinliklerde çocukların böceklerden çok korktukları, ancak aynı zaman böceklerle karşı çok meraklı oldukları birer gözlemimizdi. Yine çocukların böceklerle olan korku düzeylerinin %80'e kadar yüksek rakamlara çıkıyor olması diğer bir gözlemimizdi. Çocukların uygulamalı atölyelerden çok keyif aldıkları, bu çocuklarda böcek korkusunun %80'den %1'e kadar düşürülebilmesi, çevre ve ekoloji farkındalığının önemli ölçüde artırılabilmesi de diğer gözlemlerimizdi. Benzer gözlemler okul yönetimleri tarafından da yapılmış olacak ki bizlere ilkokuldaki diğer tüm sınıflara da bu eğitimlerin verilmesi talep edildi. Hedef kitlenin artışına bağlı olarak bu dönemde okullara yaptığımız ziyaretler de arttı, dolayısıyla eğitim verdiğimiz kitle de çok arttı. Bu eğitimlere üniversitemizde lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi gören çok sayıda öğrencimiz, eğitimci ve rehber olarak önemli katkılar sağlamıştır. Yine o dönemde Dekanımız Prof. Dr. Ahmet Çolak hocamızın etkinliğimize olan manevi katkısı bizim için çok değerliydi. Bizim bu faaliyetlerin başlamasından 1 yıl sonrada 2009 yılında meslektaşımız ve rektörümüz Prof. Dr. Cemal Taluğ hocamızın öncülüğü ile Türkiye'nin ilk Çocuk Üniversitesi,

Ankara Üniversite bünyesinde kuruldu. Cemal hocanın isteği ile o yıldan sonra etkinliklerimiz Çocuk Üniversitesi çatısı altında sürdürüldü. Ancak başlangıçtaki ilkelerimiz hiç değişmedi, amatör olarak başlattığımız çalışmalarımızı aynen sürdürdük. İlkokulların tüm sınıflarına eğitim veriyorduk, sonra ortaokullardan, sonra liselerden, kreşlerden ve anaokullarından da talepler geldi. Gerekli çalışmalar yapıldıktan sonra kreşler ve anaokulları da hedef kitemiz arasındaydı. Üniversitede gençlere ders veren Cem Özkan, hedef kitleyi 3 yaşına kadar indirmişti. Bazı arkadaşlar da şaka niyetine anne karnında bu eğitimler ne zaman hocam? diye sormaya da başladı... Eğitimlerimizi birçok çocuk gelişim uzmanı ve eğitim bilimlerindeki ölçme değerlendirme hocaları da izleyip değerlendirdi. Bu akademisyenlerin eğitimi onaylamaları ve katkı vermeleri ile talepler daha da arttı. Eğitim katılımcı yaşını üç yaş altına inemedik, ama lise düzeyinin üzerine çıkarmayı da başardık. Zaman içerisinde, öğretmenleri de eğitimlere katmak durumunda kaldık. Çocuklara verdiğimiz eğitimlerde öğretmenlerin de böceklerden korktuklarını belirledik. Dahası böcek korkusu olmayan öğretmenlerin sınıfında, çocukların da böceklerle karşı çok çabuk sağlıklı tavırlar geliştirdikleri gözlemledik. Ancak sınıftaki öğretmenlerde böcek korkusu varsa, buradaki çocukların böceklerle karşı sağlıklı tavır geliştirilmesinde zorlandıklarını belirledik. Bu durumu öğretmenlerle ve okul yönetimi ile ve konu uzmanları ile tartışıp değerlendirdikten sonra öğretmenler ve daha sonrasında da eğitim bilimlerindeki öğretmen adayları da hedef kitemiz olmuştur. Toplumda böcek korkusu ile ilgili çok fazla veriye ulaştık. Sonuçlar ise çok ilginç. Çocuklarda yaş arttıkça korkunun arttığını belirledik. Kreşlerde %1'ler civarındaki böcek korkusu oranı, 4. sınıflarda %80'lere kadar ulaşabilmektedir. Aynı yaşlardaki çocuklar arasında sosyoekonomik olarak dezavantajlı bölgelerde böceklerle olan korkunun çok düşük düzeyde olduğunu belirledik. Bu durum öğretmenler tarafından bize çocukların yazın köylere gittikleri ve ziraat ile uğraştıkları şeklinde açıklanmıştır. Ancak bizler bu durumu bir pozitif yaşam tarzı olarak ya da ekoloji farkındalığı olarak değerlendirmedik. Çünkü bu çocukların önemli bölümü, şiddet yanlısıydı ve bu çocuklar "en iyi böceğin ölü böcek" olduğunu ifade ediyorlardı. Sosyoekonomik

olarak avantajlı bölgelerde ise çocuklar böcekleri öldürmek yerine onlardan kaçmayı tercih ediyorlardı. Benzer durum öğretmenler için de geçerliydi. Tecrübeli öğretmenlerde böceklerle olan korku %30'larda iken yeni mezun öğretmenlerde bu oran %80'lerin üzerinde seyrediyordu. Herhangi bir katılım ücreti almadan sürdürdüğümüz eğitimlere çok fazla talepler gelmeye başladığında, kendimizi farklı yol ayırımlarında bulmuştuk. Böceklerle Ekoloji Eğitimleri, öncelikle; öğrencilere mi, yoksa öğretmenlere mi verilmeliydi?

Biz öğretmenler olarak düşünüyoruz. Diğer bir yol ayrı mı da öğrenciler arasında yaşandı. Eğitimleri sosyoekonomik olarak avantajlı bölgelere mi yoksa dezavantajlı bölgelere mi vermeliyiz? Biz dezavantajlı bölgeleri tercih ettik. Bu yaklaşımımız özel okullar tarafından çok eleştirilmişti ve hala eleştirilmektedir. Ancak burada bir önyargı söz konusu değil. Yapılan işin adı, pozitif ayrımcılıktır. Bu eleştirileri yapan yetişkinleri dezavantajlı bölgelerdeki eğitimlere davet ettiğimizde, bu yetişkinler ortamı gördüklerinde tercihimizin doğru olduğunu kabul etmişlerdir.

Funda Gacal: Böcek Şenlik Okulu ile geleceğe yönelik hedefleriniz nelerdir?

Cem Özkan: Belirttiğim gibi amatör bir sosyal sorumluluk proje ile işe başladık, farklı hedef kitlelere farklı etkinlikler düzenleyip, toplamda bir milyon kişiye ulaştık. Etkinliklerimiz çocuk üniversitesi çatısı altında sürdürüyoruz. Dünyanın değişik ülkelerinde farklı üniversitelerin çocuklara yönelik çok fazla sosyal sorumluluk projeleri mevcuttur. Çocuklara yönelik bu sosyal sorumluluk projelerinde işleyiş bakımından iki farklı akım bulunmaktadır. Bunlardan biri amatör yaklaşımdır. Burada büyük bir organizasyon ve kurumsallaşma yok, geniş bir ekip yok, ortada bir kaynak da yok. Kamu yararı için belirli bir grup bir araya gelir ve etkinlikler yapar. ABD'deki üniversitelerdeki çocuklara yönelik gerçekleştirilen etkinlikler buna iyi bir örnektir. Diğer de profesyonel yaklaşımdır. Buradaki sosyal sorumluluklarda kurumsallaşma var, örgütlenme var, üyelikler var, sürdürülebilir kaynak var, sürekli fonlar, destekler ve ekipler var. Avrupa'daki

Çocuk Üniversiteleri de buna örnek verilebilir. Bizim etkinliğimiz ise amatör olarak başladı, sonradan çocuk üniversitesi adı altında kısmen bir kurumsallaşma yaşadı. Ancak biz kendimizi hala amatör olarak görüyoruz... Bu sosyal sorumluluk işlerinde esas önemli olan, yapılan etkinliklerin sürdürülebilirliği, ulaştığımız kitlenin büyüklüğü ve etkinliğinizin etki şeklindedir. Sosyal sorumlulukta ben de buna inanırım. Ancak AB ülkelerinin kurumsal olarak tesis ettiği Çocuk Üniversiteleri Birliği –ECU-

Net'in düzenledi uluslar arası bir etkinlikte sosyal sorumluluğun bir yönünün daha olduğunu, "vizyon" u öğrendim. Burada Hollandalı bir eğitimcinin sosyal sorumluluk projesi çok ilgimi çekmişti. Çalışma, Hollanda da yaşayan yabancı uyruklu çocukların uyumu konusunda bir sosyal sorumluluk projesiydi. Eğitimci, projesini anlatırken 50 yıllık bir projeksiyonunun olduğunu ifade etti ve Hollanda da yaşayan yabancıların nüfusunun 50 yıl sonra Hollandalılardan fazla olacağı bildirdi. Gerçekte kendisi için farklı ırkların, farklı dillerin ve farklı dinlerin problem olmadığını ifade etti, esas problemin bu yabancı uyruklu ebeveynlerin çocuklarını okula göndermek istemediklerinden kaynaklandığını, bu kesimin bilime sanata, tasarıma, edebiyata önem vermediğinden kaynaklandığını ifade etti. Yabancılardaki yaklaşımın böyle sürmesi durumunda Hollanda da 50 yıl sonra ülke yönetiminin yabancıların eline geçebileceğini, ancak bilimden sanattan uzak bir yönetimin ise Hollanda'nın sonunu getirilebileceğini ifade etti. Sunucu, konuşmasında yabancılarla birlikte yaşama konusunda da bir sorunun olmadığını ancak bu yabancı uyruklu çocuklara ilave etkinliklerle yani farklı sosyal sorumluluk projeleri ile bilimi ve sanatı sevdirmeyi hedeflemiş olduğunu bildirdi. Bu eğitimci 60 yaşlarındaydı, muhtemelen 50 yıl daha yaşayamayacaktı. Araştırmacıya bu çalışmayı yaptıran şeyin adı "vizyon" du. Devletin düşünmesi gerekeni bir sosyal sorumluluk projesiyle eğitimci bir vatandaş düşünüyordu. Tabi ki böyle bir Hollanda da refah ve yaşam kalitesi yüksek olacaktı, diye düşündüm. Kendi kendime "aydın olmak", "vizyon sahibi aydın almak" böyle bir şey deyip daha çok yolumuzun olduğu kanısına vardım: Gelecekte bizim de vizyonumuzla ülkemizin geleceğini yönlendirecek daha etkili sosyal sorumluluk projelerini geliştirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Funda Gacal: Böcek Şenlik Okulu ile irtibata geçmek isteyenler nasıl ulaşabilir sizlere? Kim bilir yeni hedef kitleler çıkar hocam!

Cem Özkan: Evet, bizimle iletişime geçmek isteyenler, sadece BÖŞO'dan eğitim almak isteyenler değil; eğitimlerde eğitmen olarak katkı sağlamak isteyenler, birlikte proje yapmak ve bilim şenlikleri düzenlemek isteyen kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler, üniversiteler ve STK'lar, ayrıca bir sosyal sorumluluk proje fikri olup da bu fikri hayata nasıl geçireceğini bilmeyen bireyler de bizi aramaktalar. Her ne amaçla olursa olsun, biz yerimizdeyiz. Bekleriz.

İletişim adreslerimiz:

www.boceksenlikokulu.com

www.cocukuniversitesi.ankara.edu.tr

E-posta: cocukuniversitesi@ankara.edu.tr

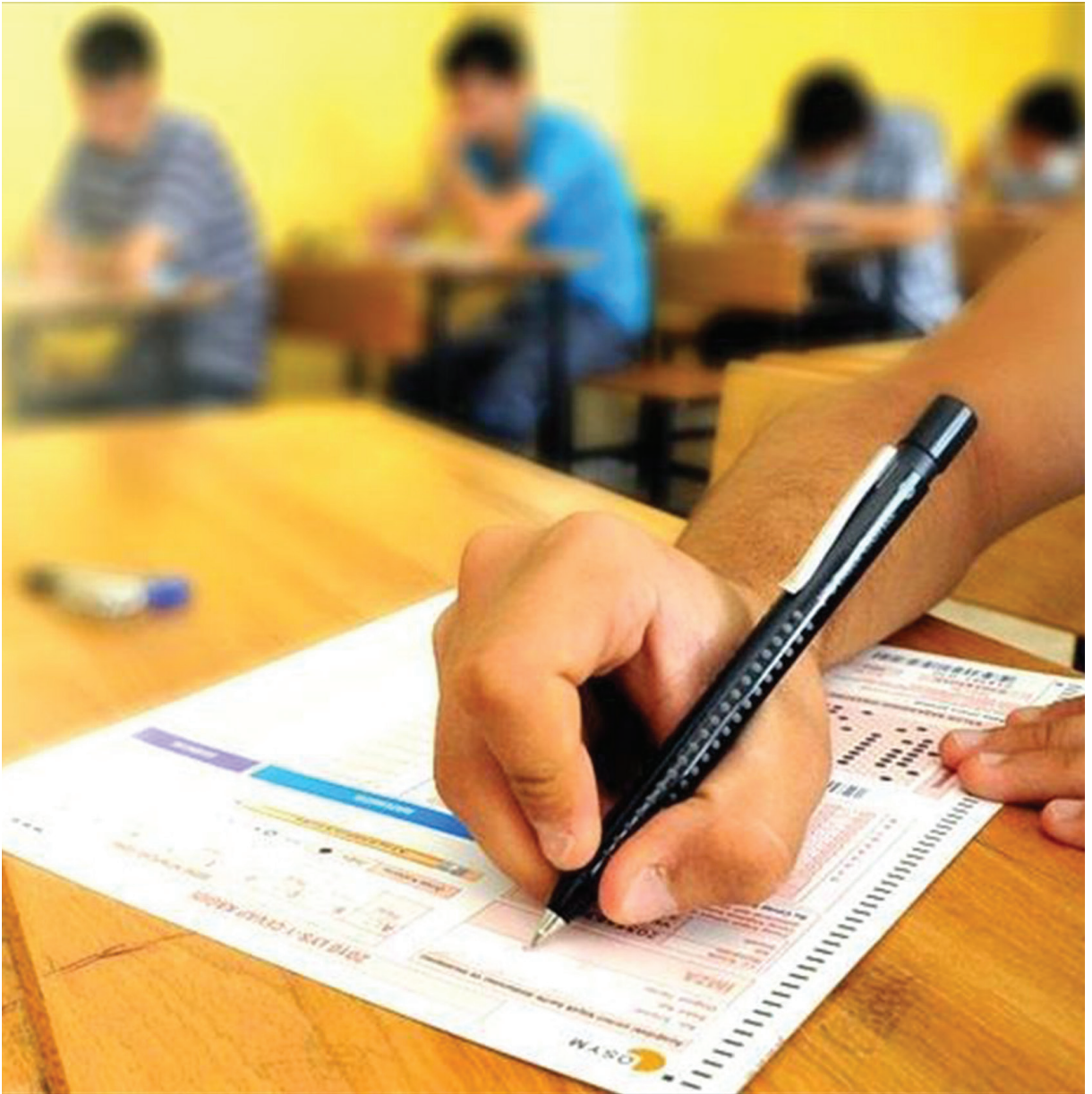
cozkan1965@gmail.com

2018 ÜNİVERSİTE TERCİH KILAVUZU ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

2018 yılında üniversite tercihlerinde kullanılacak kılavuz ÖSYM tarafından yayınlandı. Gelecekte üyelerimiz olacak öğrencilerin yerleşeceği programlar ve kontenjanları, mesleki bir değerlendirme için büyük önem taşımaktadır.

ZİRAAT FAKÜLTELERİ PROGRAMLARI

2018 yılında Ziraat Mühendisliği eğitimi verilen 35 üniversitede 168 program açıldı. Çizelge-1'de üniversiteler bazında açılan programlar ve kontenjanları yer alıyor.

Çizelge-1 Kontenjan Açılan Programlar

ÜNİVERSİTE /Program	Program Sayısı						Kontenjan					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1. ANKARA Ü. Z.F.	9	9	9	9	9	9	417	363	363	370	370	375
2. A. MENDERES Ü. Z.F.	8	8	7	7	7	7	283	263	257	257	262	215
3. ÇUKUROVA Ü. Z.F.	8	8	7	7	8	8	360	312	281	306	322	322
4. EGE Ü. Z.F.	9	9	9	9	9	9	319	289	289	304	304	325
5. ULUDAĞ Ü. Z.F.	7	7	7	7	7	6	216	206	206	236	238	197
6. AKDENİZ Ü. Z.F.	8	8	7	8	9	9	283	233	227	273	289	289
7. 19 MAYIS Ü. Z.F.	9	9	8	8	7	8	289	269	248	243	237	253
8. SELÇUK Ü. Z.F.	8	8	8	8	8	8	268	253	253	268	288	303
9. 18 MART Ü. Z.F.	8	8	7	9	7	7	258	248	222	284	254	254
10. S. DEMİREL Ü. Z.F.	8	8	6	6	1	1	268	253	201	216	82	103
11. N. KEMAL Ü. Z.F.	7	7	5	7	5	6	232	222	165	222	155	140
12. HARRAN Ü. Z.F.	7	7	5	5	4	5	237	217	165	165	144	180
13. ERCİYES Ü. Z.F.	5	5	4	6	5	6	175	165	135	191	145	151
14. OSMANGAZİ Z.F.	4	4	4	4	4	4	149	144	144	144	144	155
15. M. KEMAL Ü. Z.F.	6	6	4	6	4	5	201	191	149	181	129	114
16. DİCLE Ü. Z.F.	4	4	4	4	4	4	144	139	139	124	144	176
17. SÜTÇÜ İMAM Ü. Z.F.	6	6	4	4	4	5	206	186	144	144	139	144
18. ATATÜRK Ü. Z.F.	7	7	4	8	6	9	222	222	129	188	146	229
19. G.OSMANPAŞA Ü. Z.F.	5	5	4	6	4	5	165	165	124	146	104	109
20. AHİ EVRAN Ü. Z.F.	4	4	3	5	4	4	150	140	113	145	114	124
21. ABANT. İ.B.Ü. Z. ve D. Bil. F.	-	1	3	4	4	5	-	31	98	104	104	120
22. İNÖNÜ Ü. Z.F.	1	2	2	2	2	2	47	78	78	78	78	78
23. UŞAK Ü.Z. ve Doğa Bil. Fak.	3	4	2	3	2	4	108	129	72	88	72	104
24. ORDU Ü. Z.F.	4	4	3	4	2	2	134	124	88	94	57	57
25. NİĞDE Ü. Tar. Bil. ve Tek. F.	2	2	2	3	2	3	62	62	62	88	62	78
26. 100. YIL Ü.Z.F.	4	4	3	3	3	5	139	119	108	73	68	115
27. IĞDIR Ü. Z.F.	4	4	2	4	1	3	124	99	62	84	36	69
28. BOZOK Ü. Z.F.	2	2	1	3	1	3	57	82	5	93	31	63
29. BİNGÖL Ü. Z.F.	4	3	2	2	2	3	124	93	62	42	42	73
30. SİİRT Ü. Z.F.	2	2	3	5	6	5	82	52	93	94	110	104
31. DÜZCE Ü. Z.F.	-	-	1	1	1	2	0	0	21	26	26	36
32. ŞEYH E. Zir. ve Doğa B. F.	-	2	1	1	1	1	0	42	31	31	31	6
33. RTE. Ü Z. ve Doğa Bil. Fak.	2	2	1	2	2	2	82	52	16	37	32	42
34. ŞIRNAK Ü. Z.F.	-	1	1	1	1	2	-	31	21	11	11	37
35. AdıyamanÜ. Tarım Bil.Tek. F.	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	21	31
TOPLAM	165	170	143	171	147	168	5801	5474	4771	5350	4791	5482

Kontenjan açılan 35 fakülteden üçü Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi, beşi Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi adını taşımaktadır. Konya Gıda Ve Tarım Üniversitesi Tarım ve Doğa Bilimleri Fakültesi bünyesinde bulunan Genetik ve Yaşam Bilimleri programı ile Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi Yaban Hayatı Ekolojisi ve Yönetimi programı, mezunlarının unvanlarının ne olacağı anlaşılamadığından değerlendirme dışı tutulmuştur.

Çizelge-2 Farklı İsimlendirmeye Sahip Fakülteler

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	
Adıyaman Üniversitesi	

Bilecik Şeyh Edebalı Üniversitesi	Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	
Düzce Üniversitesi	
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	
Uşak Üniversitesi	

Bu yazı kapsamındaki değerlendirmelere, Ziraat Fakülteleri içinde yer alan 8 adet Peyzaj Mimarlığı, 7 adet Gıda Mühendisliği, 10 adet Biyosistem Mühendisliği ve 2 adet Su Ürünleri Mühendisliği programı dahil edilmemiştir. Açılan program sayısı 2017 yılına göre 21, kontenjan ise 691 artmıştır.

Açılan programlara bakıldığında, yeni bir program olarak Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesinde Tohum Bilimi ve Teknolojisi programı görülmektedir.

2017 yılında olduğu gibi bu yılda Bilecik Şeyh Edebalı Üniversitesi Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi ve Adıyaman Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinde, diğer fakültelerden farklı olarak bölüm programları yerine sadece Ziraat Mühendisliği programı yer almaktadır.

Çizelge-3 Kontenjan Açılan Programlar

POGRAMLAR (BÖLÜMLER)	Program Sayısı					Kontenjan				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Bahçe Bitkileri	31	23	28	25	29	1.039	785	906	758	862
Bitki Koruma	25	29	29	27	28	922	1025	1046	981	1033
Bitkisel Üretim ve Teknolojileri	1	1	1	1	1	31	31	31	31	31
Hayvansal Üretim ve Tek.	-	-	1	-	1	-	-	26	-	16
Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliği	-	1	1	1	1	-	25	16	16	16
Süt Teknolojisi	3	2	2	2	2	63	42	42	42	42
Tarım Ekonomisi	17	17	17	18	20	639	625	679	712	765
Tarım Makineleri ve Teknolojileri Müh.	8	9	9	8	8	198	210	179	193	213
Tarımsal Biyoteknoloji	10	8	10	9	9	361	280	340	289	284
Tarımsal Genetik Mühendisliği	1	1	1	1	1	31	31	31	31	31
Tarımsal Yapılar ve Sulama	8	3	4	5	6	188	80	69	90	121
Tarla Bitkileri	30	28	30	25	28	1.032	931	977	832	999
Tohum Bilimi ve Teknolojisi	-	-	-	-	1	-	-	-	-	16
Toprak Bilimi ve Bitki Besleme	15	9	16	7	12	435	270	437	263	343
Zootekni	21	11	20	13	18	546	315	571	419	529
Ziraat Mühendisliği	-	-	-	3	3	-	-	-	134	181
TOPLAM	170	142	169	145	168	5.485	4650	5350	4791	5482

Geçmiş yıllarda farklı puan türlerinden öğrenci yerleştirmesi yapılırken, sınav sisteminde yapılan değişiklik sonrası, eşit ağırlık puan türünden öğrenci alan Tarım Ekonomisi dışında kalan Ziraat Fakülteleri programlarının tümüne sayısal puan türünden öğrenci yerleştirmesi yapılacaktır.

SU ÜRÜNLERİ / BALIKÇILIK PROGRAMLARI

Su Ürünleri / Balıkçılık alanında Su Ürünleri Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesi bünyesinde Su Ürünleri Mühendisliği programı, Deniz Bilimleri Fakültesi bünyesinde Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği programı bulunmaktadır. 2017 yılında isim değiştiren İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi, Su Bilimleri Fakültesi olarak Su Bilimleri ve Mühendisliği programına öğrenci almaktadır. Fırat Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi bünyesinde hem Su Ürünleri Mühendisliği hem de Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği programı açılmış olması, oldukça ilginçtir.

Çizelge-4 Kontenjan Açılan Programlar

ÜNİVERSİTELER	Kontenjan					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
18 Mart Ü. Deniz Bilimleri Ve Teknolojisi Fakültesi	26	11	-	-	11	21
Akdeniz Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	11	11	16	26	31
Atatürk Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	11	-	-	11	21
Çukurova Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	11	-	11	11	21
Ege Ü. Su Ürünleri Fakültesi	52	31	31	41	52	62
Fırat Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	11	41	11	11	16
İnönü Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi	-	11	-	-	-	-
İskenderun Teknik Ü. Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesi	26	11	-	-	11	11
İzmir Kâtip Çelebi Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	26	-	11	11	31
Kastamonu Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	11	-	-	-	
Mersin Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	11	-	11	11	21
Muğla S. Koçman Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	11	-	11	16	21
R. T. Erdoğan Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	11	-	11	11	21
Isparta Uygulamalı Bilimler Ü. Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi	26	11	-	11	11	21
Sinop Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	11	-	11	11	11
Tunceli Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	11	-	-	-	-
Yüzüncü Yıl Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	11	-	-	-	16
İstanbul Ü. Su Bilimleri Fakültesi (2017 öncesi Su Ürünleri Fakültesi)	52	41	41	52	52	52
TOPLAM	494	263	124	197	256	377
Gaziosmanpaşa Ü. Ziraat Fakültesi	26	-	-	-	-	
Bingöl Ü. Ziraat Fakültesi	26	-	-	-	-	
Adnan Menderes Ü. Ziraat Fakültesi	26	11	-	-	-	
Sütçü İmam Ü. Ziraat Fakültesi	-	-	-	-	-	
Ankara Ü. Ziraat Fakültesi (İngilizce)	-	21	-	11	21	31
Ankara Ü. Ziraat Fakültesi F	41	26	26	26	26	31
TOPLAM	119	58	26	37	47	62
Ordu Üniversitesi Fatsa Deniz Bilimleri Fakültesi	26	11	-	-	11	11
KTÜ Deniz Bilimleri Fakültesi	26	11	-	11	11	21
Fırat Ü. Su Ürünleri Fakültesi	-	-	-	-	-	11
TOPLAM	52	22	-	11	22	43
GENEL TOPLAM	665	343	150	245	325	482

Su Ürünleri / Balıkçılık alanında programların kontenjanı 2017 yılında 325 iken, 2018 yılında %48 artarak 482 olmuştur. Eğitimin niteliği ve istihdama ilişkin sorunlar her geçen gün biraz daha büyürken, bu artış anlaşılır değildir. Geçmiş yıllarda olduğu gibi, yerleştirmeler yapıldığında, birçok kontenjanın boş kalması sürpriz olmayacaktır.

BIYOSİSTEM MÜHENDİSLİĞİ PROGRAMLARI

2017 yılında sekiz Ziraat Fakültesinde Biyosistem Mühendisliği Programı bulunurken, bu sayı 2018 yılında Bilecik Şeyh Edebali ve Düzce Üniversitesinde açılanlarla 10'a yükselmiştir. Ziraat Fakülteleri dışında ilk kez geçen yıl Biyosistem Mühendisliği Programına öğrenci alan N. Erbakan Üniversitesi Ereğli Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, bu yılda öğrenci alımına devam etmektedir.

Çizelge-5 Biyosistem Mühendisliği Programları

BİYOSİSTEM MÜHENDİSLİĞİ PROGRAMLARI	Kontenjan					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Adnan Menderes Ü. Ziraat Fakültesi	41	52	52	52	52	52
Bozok Ü. Ziraat Fakültesi	36	11	26	-	-	-
Erciyes Ü. Seyrani Ziraat Fakültesi	36	36	26	26	31	31
Gaziosmanpaşa Ü. Ziraat Fakültesi	36	36	-	16	21	21
İğdır Ü. Ziraat Fakültesi	36	11	-	-	-	-
Kahramanmaraş S. İmam Ü. Ziraat Fakültesi	36	36	-	-	11	21
Mustafa Kemal Ü. Ziraat Fakültesi	36	36	-	-	31	31
Namık Kemal Ü. Ziraat Fakültesi	36	36	26	31	31	31
Siirt Ü. Ziraat Fakültesi	-	-	-	21	21	21
Uludağ Ü. Ziraat Fakültesi	36	36	36	41	41	41
Bilecik Şeyh Edebali Ü. Ziraat ve Doğa Bilimleri Fak.	-	-	-	-	-	41
Düzce Üniversitesi Ziraat Fakültesi	-	-	-	-	-	21
N. Erbakan Ü. Ereğli Müh.ve Doğa Bilimleri Fak.	-	-	-	-	21	21
TOPLAM	329	290	166	187	260	332

2017 yılında 260 olan Biyosistem Mühendisliği Programı kontenjanı, 2018 yılında % 28 artışla 332 olmuştur.

TÜTÜN TEKNOLOJİSİ MÜHENDİSLİĞİ

Sadece Manisa Celâl Bayar Üniversitesi Salihli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bünyesinde bulunan Tütün Ekserliği Yüksekokulu programı için geçmiş yıllarda olduğu gibi 36 kişilik kontenjan açıldı. Daha önce YGS-2 puan türü ile öğrenci alınan programa, sayısal puan türünden öğrenci alınacak olmasının nasıl bir etki yapacağını, yerleştirme sonuçları açıklandığında görebileceğiz.

ORGANİK TARIM İŞLETMELİĞİ PROGRAMLARI

Ziraat Mühendisliği eğitimi ve mezunların istihdamına yönelik sorunlar her geçen gün büyürken, Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarında açılan, Organik Tarım İşletmeciliği programlarına, Ziraat Mühendisliği eğitimi ve mezunların istihdamına yönelik sorunlar varken öğrenci alınmaya devam edilmesi anlaşılır değildir. Geçmiş yıllarda YGS-6 puan türü ile öğrenci alan Organik Tarım İşletmeciliği programlarına bu eşit ağırlık puanı ile öğrenci alınacak. YGS puan türünden öğrenci alınması, LYS puan türünden öğrenci alan programlar açısından adil olmayan, haksız bir rekabete yol açıyordu. Bu programda da puan türü değişikliğinin nasıl bir etki yapacağını, yerleştirme sonuçları açıklandığında görebileceğiz

Çizelge-6 Organik Tarım İşletmeciliği Programları

Üniversite/ Yüksekokul	2016	2017	2018
Selçuk Ü. Çumra Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	41	41	41
Osmaniye Korkut Ata Ü. Kadirli Uygulamalı Bilimler Y.O.	31	31	41
Pamukkale Ü. Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu (İÖ)	62	62	62
Pamukkale Ü. Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	62	62	62
Bayburt Ü. Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	-	31	31
Bayburt Ü. Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu (İÖ)	-	31	-
İğdır Ü. Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	-	31	31
TOPLAM	196	289	268

2018 YILI ÜNİVERSİTE YERLEŞTİRME SONUÇLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

ÖZET

- 2018 yılında, 2017 yılına göre üniversite sınavına başvuran aday sayısında yaklaşık 116 bin yerleşen aday sayısında ise yaklaşık 32 bin kişilik artış olmuştur.
- 2018 yılında üniversite sınavına giren adayların %22,64'ü Anadolu Lisesi, %17,77'si Lise, %14,93'ü diğer meslek liseleri, %9,85'i İmam Hatip lisesi mezunudur.
- Ülkemizde 129'u devlete ait olmak üzere 201 üniversite ve bu üniversiteler bünyesinde de 1329'u devlet üniversitelerinde olmak üzere 1784 fakülte bulunmaktadır. Türkiye'de 40 üniversitede ziraat mühendisliği eğitime yönelik kurulmuş fakülte bulunmaktadır.
- Puan türlerinde yapılan yeni düzenleme ile geçmişte 18 farklı puan türü varken, 5'e düşmüştür. Eşit ağırlık puan türünden öğrenci alan Tarım Ekonomisi programı dışındaki Ziraat Mühendisliği programları, diğer mühendislik programları gibi sayısal puan türünden öğrenci almıştır.
- 2018 yılında kontenjan açılan ziraat fakülte sayısı değişmeyip 35olmasına karşın, program sayısı 145'den 169'a, kontenjan 4.791'den 5.498'e çıkarken, yerleşen öğrenci sayısı 4.730'dan, 4.081'e, doluluk oranı %98'den %74'e düşmüştür.
- İki fakülte Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi, beş fakülte Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi, bir fakülte Tarım ve Doğa Bilimleri Fakültesi; geri kalan 31 fakülte ise Ziraat Fakültesi adını taşımaktadır.
- Ziraat Mühendisliği eğitimi verilen fakültelerde Ziraat Mühendisliği programları dışında Gıda Mühendisliği, Peyzaj Mimarlığı, Biyosistem Mühendisliği ve Su Ürünleri Programları yer almaktadır. Bu programlar hariç olmak üzere, kontenjan açılan 35 fakülte'deki 169 programda 1557 öğretim elemanı bulunmaktadır.
- En fazla kontenjan açılan program, 30 programla Bahçe Bitkileri, 28'er programla Tarla Bitkileri ve Bitki Koruma programı olmuştur.
- Su Ürünleri /Balıkçılık lisan eğitimi ile ilgili 25 fakülte/bölüm bulunmaktadır. 2017 yılında 325 olan kontenjan 2018 yılında 482'ye çıkarken, doluluk oranı %88'den %44'e düşmüştür. Kontenjan açılan programlarda 457 öğretim elemanı bulunmaktadır.
- 10'u Ziraat Fakülteleri olmak üzere 11 üniversitede Biyosistem Mühendisliği programı bulunmaktadır. 2017 yılında 260 olan kontenjan 2018 yılında 332'ye çıkarken, doluluk oranı %90,77'den %62,95'e düşmüştür.
- YGS-2 puan türünden öğrenci alan ve tüm kontenjanı dolduran Celâl Bayar Üniversitesi Tütün Ekspertiği Yüksekokulu, puan türünün sayısal puan türü olarak değişmesi sonrası, 36 kişilik kontenjana karşılık 3 öğrenci tarafından tercih edilmiştir.

ÜNİVERSİTE SINAVINA BAŞVURULAR VE YERLEŞTİRME

Üniversite sınavlarına girmek üzere 2 milyonun üzerinde aday başvurmuştur. 2017 yılında 2.265.844, 2018 yılında 2.381.412 aday başvuru yapmıştır. 2017 yılında başvuran adayların %36,4'ü (825.397), 2018 yılında %35,99'u (857.240) yerleştirilmiştir.

2018 yılında üniversite sınavına giren adayların %22,64'ünün Anadolu Lisesi, %17,77'sinin Lise mezunu olduğunu görülmektedir. Normal liselerin hiçbir iyileşme yapılmadan tabelaları değiştirilerek Anadolu Lisesi yapılması nedeniyle, geçmişte daha az sayıda olan Anadolu Lisesi mezunu sayısı artmıştır. Sayılarının artırılmasına özel bir gayret gösterilen İmam Hatip Lisesi mezunları, sınava giren öğrencilerin yaklaşık %10'unu oluşturmaktadır.

Mezunların yerleşme sonuçları açısından en başarılı liseler, %52,90 oranı ile Öğretmen Liseleri olmuştur. Öğretmen Liselerini, mezunlarının yarısından çoğunun yerleştiği Fen liseleri (%52,81) ve Yabancı Dilde Eğitimi Veren Özel Liseler (50,02) takip etmektedir. Lisans düzeyinde yerleştirme sonuçlarına bakıldığında da benzer sonuç görülmektedir.

Çizelge-1 Mezun Oldukları Okul Türlerine Göre Üniversitelere Yerleşen Adaylar

Okul Türü	Başvuran Aday	Yerleşen Aday								
		Lisans		Önlisans		A.Ö.F.		Toplam		
	Sayısı	%	Sayısı	%	Sayısı	%	Sayısı	%	Sayısı	%
Anadolu Lisesi	539.092	22,64	159.634	29,61	62.245	19,70	9.512	6,50	231.391	42,92
Lise	423.271	17,77	37.984	8,97	48.147	15,23	54.731	37,42	140.862	33,28
Diğer Meslek Liseleri	355.459	14,93	10.287	2,89	59.660	18,88	8.793	6,01	78.740	22,15
İmam Hatip Liseleri	234.657	9,85	37.087	15,80	30.495	9,65	21.453	14,67	89.035	37,94
Özel Lise	158.135	6,64	49.701	31,43	18.268	5,78	2.207	1,51	70.176	44,38
Endüstri Meslek L.	144.818	6,08	4.053	2,80	18.248	5,77	11.894	8,13	34.195	23,61
Kız Meslek Liseleri	99.085	4,16	6.756	6,82	17.062	5,40	9.708	6,64	33.526	33,84
Sağlık Meslek Liseleri	89.263	3,75	9.684	10,85	19.800	6,27	8.659	5,92	38.143	42,73
Ticaret Meslek L.	88.558	3,72	5.223	5,90	15.129	4,79	8.581	5,87	28.933	32,67
Y. Dil Eğitimi Veren Ö. Lise	75.912	3,19	30.370	40,01	6.395	2,02	1.208	0,83	37.973	50,02
Teknik Liseler	65.406	2,75	5.724	8,75	13.662	4,32	5.764	3,94	25.150	38,45
Fen Lisesi	32.539	1,37	16.780	51,57	311	0,10	94	0,06	17.185	52,81
Öğretmen Liseleri	26.770	1,12	11.658	43,55	1.807	0,57	695	0,48	14.160	52,90
Diğer	48.447	2,03	10.004	20,65	4.808	1,52	2.959	2,02	17.771	36,68
Genel Toplam	2.381.412	100,0	394.945	16,58	316.037	100,0	146.258	100,0	857.240	36,00

Kaynak; ÖSYM

2018 yılında üniversite sınavına başvuran adayların %40'ını son sınıf düzeyindeki adaylar oluşturmaktadır. Daha önceki yıllarda yerleştirilememiş olanlar %33'lük payla ikinci sırada yer almaktadır.

Yerleştirilen adayların %51,24'ü lisans düzeyinde yerleşmişken, açık öğretime yerleştirilen adayların oranı %15,64 olmuştur.

Son sınıf düzeyindeki adayların toplam yerleşenler içindeki payı son dört yıldır dikkat edici bir şekilde azalmaktadır. 2018 yılında bir önceki yıla göre %4,5'lik bir azalma olmuştur.

Çizelge-2 Öğrenim Durumuna Göre Başvuran ve Yerleşen Aday Sayıları

Başvuranların Durumu	YIL	ÖSYM'ye Başvuran Aday Sayısı	Yerleşen Aday Sayısı									
			Lisans		Önlisans		A.Ö.F.		Toplam			
			Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Son Sınıf Düzeyinde	2014	839.998	40,27	202.083	50,87	186.028	55,30	34.008	18,03	422.119	45,77	
	2015	891.090	41,90	227.190	54,26	206.500	56,23	42.189	21,29	475.879	49,47	
	2016	950.156	42,11	230.720	54,48	203.871	55,28	32.930	19,41	467.521	48,61	
	2017	960.410	42,39	208.036	49,19	107.576	39,36	19.701	15,26	335.313	40,62	
	2018	954.353	40,08	180.069	45,59	112.061	35,46	17.453	11,93	309.583	36,11	
Önceki Yıllarda Yerleşmemiş	2014	635.164	30,45	150.245	37,82	99.238	29,50	87.942	46,62	337.425	36,59	
	2015	630.635	29,65	150.975	36,06	104.453	28,44	89.087	44,96	344.515	35,01	
	2016	633.187	28,06	138.379	32,68	97.324	26,39	63.683	37,55	299.386	31,13	
	2017	632.722	27,92	163.120	38,57	98.109	35,89	52.606	40,75	313.835	38,02	
	2018	791.929	33,25	155.627	39,40	135.923	43,01	60.924	41,66	352.474	41,12	
Daha Önce Yerleşmiş	2014	437.766	20,98	29.373	7,39	34.770	10,34	37.377	19,81	101.520	11,01	
	2015	403.640	18,98	23.868	5,70	35.055	9,55	37.878	19,12	96.801	9,84	
	2016	441.543	19,57	30.567	7,22	41.251	11,19	40.772	24,04	112.590	11,71	
	2017	442.542	19,53	29.025	6,86	42.798	15,66	31.887	24,70	103.710	12,56	
	2018	397.614	16,70	29.857	7,56	40.681	12,87	35.861	24,52	106.399	12,41	
Bir Yükseköğretim Mezunu	2014	121.647	5,83	12.602	3,17	10.626	3,16	13.505	7,16	36.733	3,98	
	2015	156.391	7,35	14.285	3,41	16.284	4,43	16.057	8,10	46.626	4,74	
	2016	184.585	8,18	21.287	5,03	21.094	5,72	20.318	11,98	62.699	6,52	
	2017	193.715	8,55	19.609	4,64	20.411	7,47	17.366	13,45	57.386	6,95	
	2018	191.644	8,05	26.168	6,63	21.895	6,93	21.585	14,76	69.648	8,12	
Yüksek öğretimden Kaydı Silinmiş	2014	51.540	2,47	2.913	0,73	5.745	1,71	15.820	8,39	24.478	2,65	
	2015	44.914	2,11	2.396	0,57	4.944	1,35	12.929	6,53	20.269	2,06	
	2016	46.906	2,08	2.526	0,60	5.230	1,42	11.912	7,02	19.668	2,04	
	2017	34.455	1,52	3.156	0,75	4.448	1,63	7.549	5,85	15.153	1,84	
	2018	45.872	1,93	3.224	0,82	5.477	1,73	10.435	7,13	19.136	2,23	
Toplam	2014	2.086.115	100	397.216	100	336.407	100	188.652	100	922.275	100	
	2015	2.126.684	100	418.714	100	367.236	100	198.140	100	984.090	100	
	2016	2.256.377	100	423.479	100	368.770	100	169.615	100	961.864	100	
	2017	2.265.844	100	422.946	100	273.342	100	129.109	100	825.397	100	
	2018	2.381.412	100	394.945	100	316.037	100	146.258	100	857.240	100	

Kaynak: ÖSYM

2018 yılında yerleştirme yapılan lisans programlarının %82,63'ü, önlisans programlarının %81,39'u devlet üniversiteleri içinde yer almaktadır. Devlet üniversitelerinin doluluk oranı lisans programlarında %84,89, önlisans programlarında %92,12 olmuştur. Vakıf üniversitelerinde bu oranlar daha düşük olup, sırası ile %72,55 ve %79,65'dir.

ÖSYM'nin kılavuzunda yer alan ancak bu raporda hariç tutulmuş olan KKTC ve diğer ülke üniversitelerinde lisans programları için yaklaşık 15 bin, önlisans programları için ise yaklaşık 5 bin kişilik kontenjan açılmıştır. Bu kontenjanların doluluk oranı %50'nin altında kalmıştır.

Çizelge-3 Yerleştirme sonuçları

Üniversiteler	Yıl	Lisans				Ön Lisans			
		Kontenjan	Yerleşen	Doluluk %	Pay %	Kontenjan	Yerleşen	Doluluk %	Pay %
Devlet Üniversitesi	2014	337.584	327.977	97,15	82,57	301.635	283.802	94,09	84,36
	2015	340.197	335.760	98,70	80,38	308.584	298.774	96,82	81,36
	2016	358.880	345.579	96,29	81,60	319.816	298.649	93,38	80,99
	2017	373.642	346.671	92,78	81,97	346.068	218.434	63,12	79,91
	2018	384.448	326.341	84,89	82,63	279.231	257.235	92,12	81,39
Vakıf Üniversitesi	2014	74.670	62.257	83,38	15,67	59.403	50.786	85,49	15,10
	2015	79.959	72.927	91,20	17,46	74.006	65.715	88,80	17,89
	2016	75.390	68.287	90,58	16,13	78.154	66.729	85,38	18,10
	2017	83.536	67.496	80,80	15,96	85.295	52.113	61,10	19,07
	2018	85.722	62.191	72,55	15,75	70.785	56.377	79,65	17,84
KKTC Üniversitesi	2014	13.701	6.156	44,93	1,55	3.647	1.769	48,51	0,53
	2015	14.278	8.097	56,70	1,94	4.565	2.662	58,31	58,31
	2016	12.958	8.642	66,69	2,04	3.318	1.990	59,98	0,54
	2017	14.890	8.054	54,09	1,90	5.441	2.741	50,38	1,00
	2018	13.038	5.833	44,74	1,48	4.763	2.345	49,23	0,74
Diğer Ülke Üniversiteleri	2014	1.945	826	42,47	0,21	50	50	100,00	0,01
	2015	2.050	930	43,37	0,22	100	85	85,00	0,02
	2016	1.790	971	54,25	0,23	74	26	35,14	0,01
	2017	1.699	725	42,67	0,17	100	54	54,00	0,02
	2018	1.423	580	40,76	0,15	80	80	100	0,03
Toplam	2014	427.900	397.216	92,83	100	364.735	336.407	92,23	100
	2015	436.484	417.714	95,70	100	387.255	367.236	94,83	100
	2016	449.018	423.479	94,31	100	403.378	368.770	91,42	100
	2017	473.767	422.946	89,27	100	436.904	273.342	62,56	100
	2018	484.631	394.945	81,49	100	354.859	316.037	89,06	100

Kaynak; ÖSYM

2018 yılı başvuran aday sayısı açısından en fazla adayın başvurduğu yıl olmasına karşın, lisans programlarının doluluk ve yerleşen sayısı açısından en düşük yıl olmuştur. Üniversitelerinin lisans programlarının son beş yıldaki doluluk oranına bakıldığında 2018 yılında önceki yıllara göre azalarak %81,49 olmuştur. Önlisans programlarının doluluk oranı, kontenjanlarının azalması nedeniyle artmıştır. Aynı şekilde yıl devlet üniversitelerinin lisans programlarının doluluk oranının ise %92,78 olduğu görülmektedir. Ön lisans programlarının doluluk oranlarındaki azalış ise ciddi boyutlarda gerçekleşmiştir.

2018 yılında devlet üniversitelerinin lisans programlarına yerleşenler, üniversitelerin lisans programlarına yerleşenlerin %82,63'sini oluşturmuştur. Ön lisans programına yerleşenlerin %81,39'u devlet üniversitelerine yerleşmiştir.

ZİRAAT FAKÜLTELERİNDE EĞİTİM

Ülkemizde 129'u devlete ait olmak üzere 201 üniversite ve bu üniversiteler bünyesinde de 1329'u devlet üniversitelerinde olmak üzere 1784 fakülte bulunmaktadır. Türkiye'de 40 üniversitede ziraat mühendisliği eğitime yönelik programların yer aldığı fakülteler bulunmaktadır. Bu üniversitelerden Kilis, Muğla Sıtkı Koçman, Kocaeli ve Bandırma Onyedici Eylül üniversiteleri bünyesindeki programlarda henüz eğitime başlanmamıştır. Konya Gıda ve Tarım Üniversitesinin ise Genetik ve Yaşam Bilimleri programına öğrenci alınmıştır.

Üniversiteye sınav sisteminde yapılan değişiklikle önceki yıllarda 18 olan puan türü, bu yıl Sayısal (SAY), Eşit Ağırlık (EA), Sözel (SÖZ), Dil ve Temel Yeterlilik Testi (TYT) olmak üzere 5'e indi. Tarım Ekonomisi programı hariç, Ziraat Mühendisliği eğitimi veren programlara, diğer mühendislik programları gibi sayısal puan türünden öğrenci alındı. Bu değişiklik, diğer mühendislik disiplinleri ile puan türü üzerinden yapılan tartışmaları sonlandırması açısından faydalı görülmektedir.

Ziraat mühendisliği eğitiminin verildiği fakültelerde, farklı mesleki disiplinler olan gıda mühendisliği, su ürünleri mühendisliği, biyosistem mühendisliği ve peyzaj mimarlığı programları da bulunmaktadır. Bu yazı kapsamında ele alınan Ziraat Fakültelerinde, sayılan programlar değerlendirme dışı tutulmuştur.

2018 yılı tercih kılavuzunda yer alan 2 Su Ürünleri Mühendisliği, 7 Gıda Mühendisliği, 8 Peyzaj Mimarlığı ile 11 Biyosistem programı hariç tutulacak olunursa, 35 Ziraat Fakültesinde 169 program için 5.498 kontenjan açılmış, 4.081 öğrenci Ziraat Fakültelerine yerleştirilmiştir.

Ziraat mühendisliği eğitimi veren fakültelerde, ziraat fakültesi dışında farklı isimlendirmeler bulunmaktadır.

Çizelge-4 Farklı İsimlerdeki Fakülteler

Üniversite	Fakülte Adı
Niğde Üniversitesi Adıyaman Üniversitesi Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Uşak Üniversitesi Düzce Üniversitesi Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Kocaeli Üniversitesi	Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi
Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi	Tarım ve Doğa Bilimleri Fakültesi

Ziraat Fakültelerinde kontenjan açılan fakülte sayısı 2017 yılında olduğu gibi 35 olmuştur. Yerleştirme yapılan program (bölüm) sayısı ve kontenjan sayısı artmış, yerleşen öğrenci sayısı ise bir önceki yıla göre azalmıştır.

Çizelge-5 Ziraat Fakültelerinin Kontenjan ve Yerleşme Durumu

Yerleşme Durumu	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Öğrenci Alan Ziraat Fakülte Sayısı	30	33	34	34	35	35
Kontenjan Açan Toplam Program Sayısı	165	170	142	169	145	169
Kontenjan	5.842	5.485	4.797	5.350	4.791	5.498
Yerleşen Öğrenci Sayısı	4.839	4.153	4.332	4.446	4.730	4.081
Doluluk (%)	83	76	90	83	98	74

Program sayıları kıyaslanırken, 2016 yılında üç program bulunan Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi ve üç program bulunan Süleyman Demirel Üniversitesi (Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi) ile geçen yıl öğrenci almaya başlayan Adıyaman Üniversitesinde sadece Ziraat Mühendisliği programına öğrenci alındığı göz önüne alınmalıdır.

Çizelge-6 Fakültelerin Kontenjan ve Doluluk Oranları

Üniversite	Bölüm Sayısı					Kontenjan					Yerleşen					Doluluk (%)				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Ankara	9	9	9	9	9	363	363	370	370	375	322	351	370	368	356	89	97	100	99	95
Çukurova	8	7	7	8	8	312	281	306	322	322	260	274	303	322	269	83	98	99	100	84
Ege	9	9	9	9	9	289	289	304	304	325	268	269	301	303	319	93	93	99	100	98
A. Menderes	8	7	7	7	7	263	257	257	262	267	205	251	244	261	192	78	98	95	100	72
Uludağ	6	6	6	6	6	206	206	236	238	238	206	206	234	237	230	100	100	99	100	97
Akdeniz	8	7	8	9	9	233	227	273	289	289	197	227	272	288	288	85	100	100	100	100
Onsekizmart	8	7	9	7	7	248	222	284	254	254	194	209	262	252	177	78	94	92	99	70
Selçuk	8	8	8	8	8	253	253	268	288	303	225	226	256	286	238	89	89	96	99	79
19mayıs	9	8	8	7	8	269	248	243	237	253	217	226	224	236	190	81	91	92	100	75
Isparta UB	8	6	6	1	1	253	201	216	82	103	198	188	203	82	81	78	94	94	100	79
Namik Kemal	7	5	7	5	6	222	165	222	155	171	155	161	150	155	115	70	98	68	100	67
Osmangazi	4	4	4	4	4	144	144	144	144	155	137	144	144	144	150	95	100	100	100	97
Erciyes	5	4	6	5	6	165	135	191	145	182	125	132	117	145	106	76	98	61	100	58
Harran	7	5	5	4	5	217	165	165	144	180	168	159	139	143	143	77	96	84	99	79
S. İmam	6	4	4	4	5	186	144	144	139	165	148	135	130	139	111	80	94	90	100	67
M. Kemal	6	4	6	4	5	191	149	181	129	145	154	144	127	129	115	81	97	70	100	79
Atatürk	7	4	8	6	9	222	129	188	146	229	112	102	121	146	111	50	79	64	100	48
Dicle	4	4	4	4	4	139	139	124	144	176	139	137	112	138	114	100	99	90	96	65
G.O.paşa	5	4	6	4	5	165	124	157	104	130	110	98	192	104	65	67	79	122	100	50
Abant. İ. B.	1	3	4	4	5	31	98	104	104	120	31	77	87	102	74	100	79	84	98	62
Uşak	4	2	3	2	4	129	72	88	72	104	73	72	76	72	62	57	100	86	100	60
Niğde	2	2	3	2	3	62	62	88	62	78	62	62	68	62	78	100	100	77	100	100
İnönü	2	2	2	2	2	78	78	78	78	78	78	76	68	78	55	100	97	87	100	71
Ahi Evran	4	3	5	4	4	140	113	145	114	124	42	87	65	114	71	30	77	45	100	57
Ordu	4	3	4	2	2	124	88	94	57	57	72	64	62	56	31	58	72	66	98	54
Yüzüncüyıl	4	3	3	3	5	119	108	73	68	115	92	60	46	66	64	77	56	63	97	56
İğdır	4	2	4	1	1	99	62	84	36	85	64	45	39	36	42	65	73	46	100	49
Bozok	3	1	3	1	3	93	31	93	31	63	37	31	33	31	35	40	100	35	100	56
Siirt	2	3	4	5	5	52	93	95	110	125	17	29	27	78	64	33	31	28	71	51
Düzce	-	1	1	1	2	-	21	26	26	57	-	21	26	26	28	0	100	100	100	49
Bingöl	3	2	2	2	3	93	62	42	42	73	63	30	18	39	18	68	48	43	93	25
R. T. E.	2	1	2	2	2	52	16	37	32	42	12	15	16	32	18	23	94	43	100	43
Ş.Edebali	2	1	1	1	1	42	31	31	31	47	13	21	10	31	28	31	68	32	100	60
Şımak	1	1	1	1	2	31	21	11	11	37	5	5	4	8	12	16	24	36	73	32
Adıyaman	-	-	-	1	1	-	-	-	21	31	-	-	-	21	31	0	0	0	100	100
TOPLAM	170	142	169	145	169	5485	4797	5362	4770	5498	4201	4334	4546	4709	4091	77	90	85	99	74

Kaynak; ÖSYM

2017 yılında Ziraat Fakülteleri programlarının doluluk oranı, %98,7 ile en yüksek seviyede gerçekleşmişken, 2018 yılında %74 ile en düşük seviyede kalmıştır. Ziraat Fakültelerindeki diğer programlar hariç tutulduğunda, kontenjan açılan 169 programda görevli 1.557 öğretim elemanı bulunmaktadır.

En fazla öğretim elemanı bulunan fakülteler 9 farklı programda öğrenci yerleştirmesi yapılan Ege (133) ve Ankara (132) üniversiteleri bünyesindeki, ilk kurulan ziraat fakülteleridir. Adıyaman (2), Düzce (6) ve Recep Tayyip Erdoğan (6) üniversiteleri bünyesinde ziraat fakülteleri ise en az öğretim elemanına sahip fakültelerdir.

Çizelge-7 Programlardaki Öğretim Elemanı Sayıları

Üniversite	2015		2016		2017		2018	
	Program	Öğretim Elemanı	Program	Öğretim Elemanı	Program	Öğretim Elemanı	Program	Öğretim Elemanı
BOLU ABANT İ. BAYSAL Ü.	3	17	4	23	4	24	5	24
ADIYAMAN Ü.	-	-	-	-	1	3	1	2
A. MENDERES Ü.	7	56	7	57	7	58	7	61
KIRŞEHİR AHİ EVRAN Ü.	3	16	5	27	4	19	4	22
AKDENİZ Ü.	7	68	8	80	9	84	9	89
ANKARA Ü.	9	140	9	135	9	132	9	129
ATATÜRK Ü.	4	51	8	92	6	57	9	75
BİLECİK Ş. EDEBALI Ü.	1	3	1	3	1	10	1	21
BİNGÖL Ü.	2	7	2	8	2	7	3	11
YOZGAT BOZOK Ü.	1	4	3	13	1	3	4	7
Ç. 18 MART Ü.	7	40	9	54	7	47	7	54
ÇUKUROVA Ü.	7	94	7	92	8	102	8	101
DİCLE Ü.	4	37	4	35	4	33	4	31
DÜZCE Ü.	1	3	1	5	1	6	2	6
EGE Ü.	9	137	9	134	9	133	9	130
ERCIYES Ü.	4	21	6	32	5	25	6	33
ESKİŞEHİR O.GAZİ Ü.	4	21	4	22	4	23	4	26
TOKAT G.OSMANPAŞA Ü.	4	41	6	57	4	41	5	44
HARRAN Ü.	5	39	5	39	4	28	5	43
IĞDIR Ü.	2	6	4	21	1	4	3	14
MALATYA T. ÖZAL Ü.	2	8	2	10	2	11	2	15
K. SÜTÇÜ İMAM Ü.	4	34	4	36	4	34	5	49
HATAY M. KEMAL Ü.	4	50	6	67	4	48	5	59
TEKİRDAĞ N. KEMAL Ü.	5	57	7	78	5	56	6	72
NİĞDE Ü.	2	15	3	25	2	16	3	23
19 MAYIS Ü.	8	72	8	76	7	69	8	78
ORDU Ü.	3	23	4	29	2	16	2	16
R. T. ERDOĞAN Ü.	1	3	2	6	2	6	2	6
SELÇUK Ü.	8	65	8	65	8	73	8	80
SİİRT Ü.	3	15	4	22	5	25	5	27
ISPARTA U. BİLİMLER Ü.	6	65	6	64	1	80	1	79
ŞIRNAK Ü.	1	4	1	4	1	3	2	9
ULUDAĞ Ü.	6	60	6	59	6	58	6	59
UŞAK Ü.	2	8	3	14	2	9	4	9
VAN YÜZÜNCÜ YIL Ü.	3	33	3	31	3	44	5	53
TOPLAM	142	1313	169	1515	145	1387	169	1557

Kaynak; ÖSYM

Ziraat Fakülteleri bünyesinde on beş farklı program yer almaktadır. 2018 yılında yeni bir program olarak Bolu Abant İ. Baysal Üniversitesinde açılan Tohum Bilimi ve Teknolojisi programı açılmıştır. En fazla açılan programlar 30 programla Bahçe Bitkileri, 28'er programla Bitki Koruma ve Tarla Bitkileri ve programları olmuştur. En az açılan programlar sadece bir fakültede bulunan Bitkisel Üretim ve Teknolojileri, Tarımsal Genetik Mühendisliği, Tohum Bilimi ve Teknolojisi ve Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliği programlarıdır.

Çizelge-8 Kontenjan Verilen Bölümlerin Bulunduğu Fakülte Sayısı

Bölüm	Yıllar	Fakülte	Kontenjan	Yerleşen	Doluluk	Bölüm	Yıllar	Fakülte	Kontenjan	Yerleşen	Doluluk
Bitki Koruma	2013	24	886	899	100	Tarımsal Yapılar ve Sulama	2013	8	280	74	42,2
	2014	25	922	886	97,51		2014	8	188	128	39,36
	2015	29	1056	990	93,75		2015	3	83	34	40,96
	2016	29	1046	975	93,21		2016	4	69	58	84,06
	2017	27	981	975	99,39		2017	5	90	90	100
	2018	28	1033	899	87,03		2018	6	121	71	56,58
Tarla Bitkileri	2013	28	1015	810	90,88	Süt Teknolojisi	2013	3	114	26	32,66
	2014	30	1032	921	78,49		2014	3	63	39	41,27
	2015	28	961	856	89,07		2015	2	42	42	100
	2016	30	977	808	82,7		2016	2	42	42	100
	2017	25	832	825	99,16		2017	2	42	42	100
	2018	28	999	624	62,46		2018	2	42	28	66,67
Bahçe Bitkileri	2013	28	1016	772	87,61	Bitkisel Üretim ve Teknolojileri	2013	1	31	31	100
	2014	31	1039	901	74,3		2014	1	31	31	100
	2015	23	811	708	87,3		2015	1	31	31	100
	2016	28	906	688	75,94		2016	1	31	31	100
	2017	25	758	753	99,34		2017	1	31	31	100
	2018	30	878	630	71,75		2018	1	31	31	100
Tarım Ekonomisi	2013	17	639	639	100	Tarımsal Genetik Mühendisliği	2013	1	31	31	100
	2014	17	639	639	100		2014	1	31	31	100
	2015	17	644	644	100		2015	1	31	31	100
	2016	17	679	675	99,41		2016	1	31	30	96,77
	2017	18	712	706	99,16		2017	1	31	31	100
	2018	20	765	765	100		2018	1	31	31	100
Zootečni	2013	21	683	329	55,56	Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliği	2013	-	-	-	-
	2014	21	546	399	60,26		2014	-	-	-	-
	2015	11	326	324	99,39		2015	1	26	5	19,23
	2016	20	571	408	71,45		2016	1	16	9	56,25
	2017	13	419	411	98,09		2017	1	16	14	87,50
	2018	18	529	316	59,74		2018	1	16	3	18,75
Tarım Makineleri ve Teknolojileri Mühendisliği	2013	8	219	81	32,18	Hayvansal Üretim ve Teknolojileri	2013	-	-	-	-
	2014	8	198	78	40,91		2014	-	-	-	-
	2015	9	219	146	66,67		2015	1	26	26	100
	2016	9	179	178	99,44		2016	1	26	7	26,92
	2017	8	193	193	100		2017	-	-	-	-
	2018	8	213	199	94,93		2018	1	16	16	100
Toprak Bilimi ve Bitki Besleme	2013	16	553	266	65,74	Ziraat Mühendisliği	2013	-	-	-	-
	2014	15	435	389	61,15		2014	-	-	-	-
	2015	9	279	256	91,76		2015	-	-	-	-
	2016	16	437	273	62,47		2016	-	-	-	-
	2017	7	263	263	100		2017	3	134	134	100
	2018	12	343	194	56,56		2018	3	181	140	77,35
Tarımsal Biyoteknoloji	2013	10	376	243	91,29	TOPLAM	2013	165	5842	4791	82,0
	2014	10	361	349	67,31		2014	170	5485	4201	76,6
	2015	8	288	265	92,01		2015	142	4797	4334	90,3
	2016	10	340	264	77,65		2016	169	5362	4546	84,8
	2017	9	289	262	90,66		2017	145	4791	4730	98,7
	2018	9	284	128	45,07		2018	169	5498	4081	74,41
Tohum Bilimi ve Teknolojisi	2018	1	15	6	40,00	Kaynak: ÖSYM					

Ziraat Mühendisliği programları 2017 yılında tarihinin en yüksek doluluk oranlarından birini yakalamış olmasına karşın 2018 yılında doluluk oranı düşmüştür. 2017 yılına ilişkin yaptığımız değerlendirmede; doluluk oranının yüksek olmasında, programlara ilk sıradan yerleşenlere verilen YÖK destek bursu ile diğer birçok mühendislik için uygulanan başarı sırası barajı uygulamasının önemli etkileri olduğu saptamasında bulunmuş, “Ülkemizin genel işsizlik sorunu ve mezunların istihdam sorununu dikkate aldığımızda bu sonucun, başarı olarak da değerlendirilip, gelecek yıllarda kontenjan açılacak program ve öğrenci sayısında artışlara yol açması endişesini” taşımakta olduğumuzu ifade etmiştik. 2018 yılındaki kontenjan artışları ve yerleştirme sonuçlarına baktığımızda, bu kaygımızın gerçekleştiğini üzülen gözlemekteyiz.

Üniversite yerleştirme sonuçlarına göre %90 üzerinde doluluk oranına ulaşan yedi fakülte bulunmaktadır.

Çizelge-9 En fazla Doluluk Oranına Sahip Fakültelerin Bulunduğu Üniversiteler

Fakültenin Bulunduğu Üniversite	Bölüm Sayısı	Kontenjan	Yerleşen	Doluluk(%)
Adıyaman Üniversitesi	1	31	31	100,0
Niğde Ömer Halisdemir Ü.	3	78	78	100,0
Akdeniz Üniversitesi	9	289	288	99,65
Ege Üniversitesi	9	325	319	98,15
Eskişehir Osmangazi Ü.	4	155	150	96,77
Bursa Uludağ Üniversitesi	6	238	230	96,64
Ankara Üniversitesi	9	375	356	94,93

Kaynak; ÖSYM

Yerleştirme sonuçlarına göre kontenjanının yarısından azı dolan altı fakülte bulunmaktadır. Doluluk oranı en düşük olan fakülte, üç bölüm için kontenjan açılan Bingöl Üniversitesi Ziraat Fakültesidir. 73 kişilik kontenjanın 18'ine öğrenci yerleştirmesi yapılmış olup, doluluk oranı % 24,66 olmuştur.

Çizelge-10 Kontenjanı % 50'den Az Dolan Fakülteler

Fakültenin Bulunduğu Üniversite	Bölüm Sayısı	Kontenjan	Yerleşen	Doluluk (%)
İğdır Üniversitesi	4	85	42	49,41
Düzce Üniversitesi	2	57	28	49,12
Atatürk Üniversitesi	9	229	111	48,47
R. T. Erdoğan Üniversitesi	2	42	18	42,86
Şırnak Üniversitesi	2	37	12	32,43
Bingöl Üniversitesi	3	73	18	24,66

Kaynak; ÖSYM

Yerleştirme sonuçlarına göre kontenjanının yarısından azı dolan 7 fakülte bulunmaktadır. Doluluk oranı en düşük olan fakülte, beş bölüm için kontenjan açılan Siirt Üniversitesi Ziraat Fakültesidir. 115 kişilik kontenjanın 31'ine öğrenci yerleştirmesi yapılmış olup, doluluk oranı % 29,96 olmuştur.

Programların doluluk oranlarına bakıldığında 20 fakültede bulunan Tarım Ekonomisi programının tüm kontenjanını doldurduğu görülmektedir. Geçmiş yıllarda diğer programlardan farklı olarak TM puan türünden öğrenci alınan Tarım Ekonomisi programı, 2018 yılında puan türlerinde yapılan değişiklik sonrası, diğer ziraat mühendisliği programlarından farklı olarak, eşit ağırlık puan türünden öğrenci yerleştirmesi yapılmıştır.

Sadece Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinde bulunan Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliği %18.75'lik oran ile en düşük doluluk oranına sahip program olmuştur.

Çizelge-11 Programlar Doluluk Oranları

Program Adı	Sayısı	Kontenjan	Yerleşen	Doluluk
Tarım Ekonomisi	20	765	765	100,00
Bitkisel Üretim ve Teknolojileri (İngilizce)	1	31	31	100,00
Hayvansal Üretim ve Teknolojileri (İngilizce)	1	16	16	100,00
Tarımsal Genetik Mühendisliği (İngilizce)	1	31	31	100,00
Tarım Makineleri ve Teknolojileri Mühendisliği	8	213	199	93,43
Bitki Koruma	28	1.033	899	87,03
Ziraat Mühendisliği	3	181	140	77,35
Bahçe Bitkileri	30	878	630	71,75
Süt Teknolojisi	2	42	28	66,66
Tarla Bitkileri	28	999	624	62,46
Zootekni	18	529	316	59,74
Tarımsal Yapılar ve Sulama	6	121	71	58,68
Toprak Bilimi ve Bitki Besleme	12	343	194	56,56
Tarımsal Biyoteknoloji	9	284	128	45,07
Tohum Bilimi ve Teknolojisi	1	16	6	37,50
Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliği	1	16	3	18,75
Toplam	169	5.498	4.081	74,41

Kaynak; ÖSYM

Farklı üniversitelerde bulunan programların en düşük puanları arasında farklılıklar bulunmaktadır. Namık Kemal Üniversitesi Bahçe Bitkileri programına en düşük 198 puandan öğrenci yerleştirmesi yapılmışken, aynı programa Ege Üniversitesinde 256 puandan öğrenci yerleşmiştir. Namık Kemal Üniversitesine en yüksek puandan giriş yapan öğrencinin puanı, Ege Üniversitesine en düşük puandan giriş yapan öğrenciden daha düşüktür. Benzer durum Siirt Üniversitesi ile Ege Üniversitesi Bitki Koruma programları arasında da görülmektedir. Siirt Üniversitesi Bitki Koruma programına ilk sırada 271 puan ile giren öğrenci, Ege Üniversitesi Bitki Koruma programına en düşük 276 puandan öğrenci alındığı için tercih etse dahi giremeyecektir.

Çizelge-12 Bölümlerin en düşük puanları arasındaki farklılıklar (Kaynak; ÖSYM)

Üniversite	Bölüm	Kontenjan	Yerleşme	En Düşük Giriş Puanı	En Yüksek Giriş Puanı	Puan Farkı
Namık Kemal Üniversitesi	Bahçe Bitkileri	21	8	198,5536	249,5032	58
Ege Üniversitesi		41	41	256,1478	334,4314	
Siirt Üniversitesi	Bitki Koruma	26	8	206,1252	271,9142	70
Ege Üniversitesi		41	41	276,4791	357,9525	
İğdır Üniversitesi	Tarım Ekonomisi	37	37	221,3553	289,1599	43
Ankara Üniversitesi		52	52	263,904	310,7449	
Atatürk Üniversitesi	Tarım Makineleri	26	12	204,0269	243,7397	35
Ege Üniversitesi		31	31	238,873	305,9643	
Erciyes Üniversitesi	Tarımsal Biyoteknoloji	26	12	205,8958	256,718	26
Akdeniz Üniversitesi		31	31	231,651	368,1302	
Ankara Üniversitesi	Tarımsal Yapılar Ve Sulama	26	23	200,1147	242,2374	34
Atatürk Üniversitesi		16	2	234,0752	236,3415	
A. Menderes Üniversitesi	Tarla Bitkileri	41	37	200,2872	252,1609	47
Ege Üniversitesi		52	52	247,4791	416,3537	
Ankara Üniversitesi	Toprak Bilimi ve Bitki Besleme	47	42	199,8807	256,2003	35
Ege Üniversitesi		36	36	234,911	357,5876	
A. Menderes Üniversitesi	Zootekni	31	17	200,2444	248,5734	41
Atatürk Üniversitesi		16	3	241,3129	298,3786	

Su Ürünleri Mühendisliği / Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği Eğitimi

2017 yılında, su ürünleri/balıkçılık alanında öğretim veren 18 programa, 2018 yılında ise 20 programa kontenjan verilmiştir. Kontenjanı bulunan programlardan on beşi Su Ürünleri Mühendisliği programı, ikisi Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği programı, biri ise Balıkçılık Teknolojisi programıdır. 2017 yılında 325 olan kontenjan 2018 yılında 482'ye çıkarken, doluluk oranı %88'den %44'e düşmüştür.

Çizelge-13 Su Ürünleri/Balıkçılık Eğitimi Veren Fakültelerin Kontenjan Durumu

ÜNİVERSİTELER	Kontenjan					Yerleşme				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
18 Mart Ü. Deniz Bil. ve Teknolojisi Fakültesi	11	-	-	11	21	1	-	-	11	4
Akdeniz Ü. Su Ürünleri Fakültesi	11	11	16	26	31	11	11	16	26	12
Atatürk Ü. Su Ürünleri Fakültesi	11	-	-	11	21	1	-	-	11	5
Çukurova Ü. Su Ürünleri Fakültesi	11	-	11	11	21	1	-	5	7	4
Ege Ü. Su Ürünleri Fakültesi	31	31	41	52	62	16	31	41	52	38
Fırat Ü. Su Ürünleri Fakültesi	11	41	11	11	16	2	3	3	4	4
İnönü Üniversitesi	11	-	-	-	-	2	-	-	-	-
İskenderun T. Ü. Deniz Bil. ve Tek.Fak.	11	-	-	11	11	3	-	-	0	1
İzmir Kâtip Çelebi Ü. Su Ürünleri Fakültesi	26	-	11	11	31	9	-	11	11	2
Kastamonu Ü. Su Ürünleri Fakültesi	11	-	-	-		2	-	-	-	-
Mersin Ü. Su Ürünleri Fakültesi	11	-	11	11	21	4	-	11	11	2
Muğla S. Koçman Ü. Su Ürünleri Fakültesi	11	-	11	16	21	1	-	11	16	14
R.T. Erdoğan Ü. Su Ürünleri Fakültesi	11	-	11	11	21	2	-	1	11	6
Isparta Uygulamalı Bil. Ü. Eğirdir Su Ür. F.	11	-	11	11	21	2	-	3	11	3
Sinop Ü. Su Ürünleri Fakültesi	11	-	11	11	11	0	-	3	3	1
Tunceli Ü. Su Ürünleri Fakültesi	11	-	-	-	-	0	-	-	-	-
Yüzüncü Yıl Ü. Su Ürünleri Fakültesi	11	-	-	-	16	1	-	-	-	0
İstanbul Ü. Su Ürünleri Fakültesi*	41	41	52	52	52	30	41	52	52	52
TOPLAM	263	124	197	256	377	88	86	157	226	148
Gaziosmanpaşa Ü. Ziraat Fakültesi	-	-	-	-		-	-	-	-	-
Bingöl Ü. Ziraat Fakültesi	-	-	-	-		-	-	-	-	-
Adnan Menderes Ü. Ziraat Fakültesi	11	-		-		0	-	-	-	-
Sütçü İmam Ü. Ziraat Fakültesi	-	-	-	-		-	-	-	-	-
Ankara Ü. Ziraat Fakültesi (İngilizce)	21	-	11	21	31	9	-	11	21	24
Ankara Ü. Ziraat Fakültesi	26	26	26	26	31	17	26	26	26	31
TOPLAM	58	26	37	47	62	26	26	37	47	55
Ordu Üniversitesi Fatsa Deniz Bilimleri Fak.	11	-	-	11	11	1	-	-	2	2
KTÜ Deniz Bilimleri Fakültesi	11	-	11	11	21	6	-	7	22	9
Fırat Ü. Su Ürünleri Fakültesi					11					0
TOPLAM	22	-	11	22	43	7	-	7	13	11
GENEL TOPLAM	343	150	245	325	482	121	112	201	286	214

2017 yılı sonuçlarına ilişkin yaptığımız değerlendirmede; “Su ürünleri/balıkçılık eğitimi veren programların doluluk oranlarında da YÖK destek bursu ile başarı sırası barajı uygulamasının önemli etkileri olmuştur. Mezunların istihdamı konusunda yaşanan sorunlar dikkate alınarak, gelecek yıllarda kontenjan artışına yol açacak bir yaklaşımdan kaçınılmalıdır” şeklinde kaygımızı belirtmiştik. Bu kaygımızı haklı çıkaracak şekilde kontenjanların artırılması, yerleşen öğrenci sayısında ve doluluk oranlarında azalmaya neden olmuştur.

Kontenjan açılan su ürünleri/balıkçılık eğitimi veren lisans programlarında 457 öğretim elemanı bulunmaktadır. 77 öğretim elemanı ile Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi en fazla öğretim elamanına sahiptir.

Çizelge-14 Su Ürünleri/Balıkçılık Eğitimi Veren Fakültelerin Akademik Kadroları

Program Adı	Profesör Dr.	Doçent Dr.	Dr. Öğretim Üyesi	Toplam
Fırat Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Balıkçılık Teknolojisi	3	2	1	6
Fırat Ü. Su Ürünleri Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği	9	6	4	19
KTÜ Sürmene Deniz Bilimleri F. Balıkçılık Teknolojisi Müh.	6	1	3	10
Ordu Ü. Fatsa Deniz Bil.F. Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği	1	2	6	9
İstanbul Ü. Su Bilimleri F. Su Bilimleri ve Mühendisliği	15	9	19	43
Akdeniz Ü. Su Ürünleri F. Su Ürünleri Mühendisliği	10	3	7	20
Atatürk Ü. Su Ürünleri F. Su Ürünleri Mühendisliği	5	4	4	13
Çanakkale 18 Mart Ü. Deniz Bil. ve Teknolojisi F. Su Ür. Müh.	12	9	5	26
Çukurova Ü. Su Ürünleri Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği	20	7	4	31
Ege Ü. Su Ürünleri Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği	41	29	7	77
İskenderun T.Ü. Deniz Bil. ve Teknolojisi F. Su Ürünleri Müh.	16	3	9	28
İzmir Katip Çelebi Ü. Su Ürünleri F.Su Ürünleri Mühendisliği	4	1	10	15
Mersin Ü. Su Ürünleri Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği	5	6	8	19
Muğla S. Koçman Ü. Su Ürünleri F. Su Ürünleri Mühendisliği	9	7	6	22
R. Tayyip Erdoğan Ü. Su Ürünleri F. Su Ürünleri Mühendisliği	6	4	24	34
Sinop Ü. Su Ürünleri Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği	10	7	13	30
Van Yüzüncü Yıl Ü. Su Ürünleri Fak. Su Ürünleri Mühendisliği	2	0	9	11
Ankara Ü. Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği	8	1	3	12
Ankara Ü. Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği	8	1	3	12
Isparta Uyg.B.Ü. Eğirdir Su Ürünleri F. Su Ürünleri Müh.	10	7	3	20
TOPLAM	200	109	148	457

Biyosistem Mühendisliği Eğitimi

Biyosistem Mühendisliği programına ilk öğrenci alımı Gaziosmanpaşa, Kahramanmaraş S. İmam ve Uludağ Üniversitelerinde bulunan Ziraat Fakültelerinde 2009 yılında başlanmıştır. Bu program Tarım Makinaları ile Tarımsal Yapılar ve Sulama programlarının karma programı olarak kabul edildiğinden, Biyosistem Mühendisliği programının bulunduğu fakültelerde bu programlar bulunmamaktadır.

Çizelge-15 Biyosistem Mühendisliği Programı Kontenjan Durumu

ÜNİVERSİTELER	Kontenjan					Yerleşme				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Adnan Menderes Ü. Ziraat Fakültesi	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52
Bilecik Şeyh Edebali Ü. Ziraat Fakültesi	-	-	-	-	41	-	-	-	-	13
Erciyes Ü. Seyrani Ziraat Fakültesi	36	26	26	31	31	10	18	26	31	31
Gaziosmanpaşa Ü. Ziraat Fakültesi	36	-	16	21	21	4	-	12	21	12
Kahramanmaraş S. İmam Ü. Ziraat Fak.	36	-	-	11	21	1	-	-	11	13
Mustafa Kemal Ü. Ziraat Fakültesi	36	-	-	31	31	8	-	-	18	4
Namık Kemal Ü. Ziraat Fakültesi	36	26	31	31	31	20	26	31	31	21
Siirt Ü. Ziraat Fakültesi	-	-	21	21	21	-	-	4	10	4
Uludağ Ü. Ziraat Fakültesi	36	36	41	41	41	36	36	41	41	40
Düzce Üniversitesi Ziraat Fakültesi	-	-	-	-	21	-	-	-	-	10
N. Erbakan Ü. Ereğli Müh. ve Doğa Bil.F.	-	-	-	21	21	-	-	-	21	9
TOPLAM	290	166	187	260	332	135	158	166	236	209

Kaynak; ÖSYM

Ziraat Fakültesi dışındaki Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesinde açılan Biyosistem Mühendisliği programı için 21 kontenjan verilmiş olmasına karşın, 9 öğrenci yerleştirmesi gerçekleşmiştir. Biyosistem Mühendisliği programına yerleşen öğrenci sayısı 2017 yılında 236 ve doluluk oranı %90.77 iken, 2018 yılında 209 ve doluluk oranı %62.95 olmuştur.

Tütün Ekserliği Yüksekokulu

Tütün Ekserliği Yüksekokulu bir tane olup, Celâl Bayar Üniversitesi (Manisa) bünyesinde yer almaktadır. YGS-2 puan türü ile öğrenci almaktadır. 2012, 2013 ve 2014 yılında 36 kişilik, 2015 ve 2016 yılında da 41 kişilik, 2017 yılında ise 36 kişilik kontenjanın tümü dolmuştur. 2018 yılında puan türlerinin değişmesi sonrası sayısal puan türünden öğrenci alınacak olmasının etkisiyle, 36 kişilik kontenjana karşılık, 3 yerleştirme gerçekleşmiştir.

Uygulamalı Bilimler Fakültesi

Muş Alparslan Üniversitesi bünyesinde bulunan Uygulamalı Bilimler Fakültesinde Bitkisel Üretim ve Teknolojileri ve Hayvansal Üretim ve Teknolojileri programları açılmıştır. 21 kontenjan verilen programlara sırasıyla 4 ve 5 öğrenci yerleştirmesi yapılmıştır. Aynı programlar Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi bünyesinde mevcuttur. YÖK'ün kafa karışıklığı yaratan, ne amaçla yaptığı anlaşılmayan farklı fakülteler bünyesinde benzer program açma girişimlerinden vaz geçmesini bekliyoruz. Yeni açılan programların tercih edilmemesinin bu kararı zorunlu kılacağını değerlendiriyoruz.

Konuyla ilgili yeterli alt yapı, öğretim elemanı bulunmayan, mezunlarının unvanları sorun yaratacak bu tür girişimler, yükseköğretimde yaşanan sorunlara bir yenisinin eklenmesi dışında hiçbir amaca hizmet etmemektedir.

Başarı Sırası Barajı Uygulaması Kapsamındaki Mühendislikler

Ziraat, Orman ve Su Ürünleri programları dışındaki mühendislik programlarına tercih yapabilmek için, tercih yapılacak puan türünde en az 240 bininci olunmasına yönelik başarı barajı uygulamasında 2018 yılında değişikliğe gidildi. İlk tercih kılavuzunun yayınlanmasında başarı sırası 240 bin olarak açıklanmasına karşın, diğer başarı programlarıyla beraber yapılan değişiklikte, başarı sırası 300 bin olarak değiştirildi.

Yapılan bu değişikliğe, kontenjanda azalmaya gidilmesine rağmen mühendislik programlarının doluluk oranlarında düşüşler meydana geldi.

Çizelge-16 Mühendisliklerin Doluluk Oranları

Mühendislikler	2015			2016			2017			2018		
	Kont.	Yerleşen	Doluluk	Kont.	Yerleşen	Doluluk	Kont.	Yerleşen	Doluluk	Kont.	Yerleşen	Doluluk
Çevre Mühendisliği	3.040	2.808	92,37	3.374	1.557	46,15	1.661	1.271	76,52	1.355	969	71,51
Tekstil Mühendisliği	599	524	87,48	663	327	49,32	383	310	80,94	558	228	40,86
Jeofizik Mühendisliği	191	191	100,0	260	137	52,69	184	109	59,24	169	94	55,62
Gıda Mühendisliği	3.725	3.437	92,27	4.551	2.637	57,94	2.930	2.310	78,84	2.629	1.680	63,90
Jeoloji Mühendisliği	763	736	96,46	749	451	60,21	535	391	73,08	504	270	53,57
Metalürji ve Mal. Müh.	2.443	2.320	94,85	2.664	1.747	65,58	1.888	1.872	99,15	2.163	1.692	78,22
Maden Mühendisliği	561	524	93,40	618	410	66,34	481	363	75,47	486	324	66,67
Kimya Mühendisliği ¹	1.877	1.844	98,24	2.061	1.527	74,09	1.864	1.618	86,80	1.850	1.646	88,97
Fizik Mühendisliği	206	197	95,63	268	199	74,25	160	144	90,00	149	135	90,60
Makine Müh.	11.447	11.220	98,01	12.043	9.913	82,31	10.158	9.414	92,68	11.704	9.181	78,44
Endüstri Müh. ²	7.024	6.826	97,18	7.355	6.629	90,13	6.420	5.715	89,02	6.679	5.802	86,87
Elek.-Elekt.Müh. ³	11.962	11.584	98,64	11.725	10.880	92,80	11.875	12.186	97,45	13.124	10.788	82,20
Bilgisayar Müh. ⁴	9.006	8.805	97,77	9.309	7.698	95,55	9.945	9.171	92,22	10.850	10.069	92,80
İnşaat Mühendisliği	11.026	10.896	98,82	11.026	10.613	96,25	11.734	11.041	94,09	12.613	11.052	87,62
Harita Mühendisliği	1.274	1.245	97,72	1.378	1.358	98,55	1.656	1.629	98,37	1.772	1.158	65,35
TOPLAM	65.144	63.157	96,95	67.199	53.820	80,09	61.874	57.544	93,00	66.605	55.088	82,71

¹Kimya Mühendisliği (Kimya Müh., Kimya ve Süreç Müh. Kimya Müh. ve Uygulamalı Kimya, Kimya-Biyoloji Müh.) ²Endüstri Müh.(End. Müh.,Endüstriyel Tasarım,Endüstriyel Tasarım Müh., Endüstri Ürünleri Tasarımı) ³Elektrik-Elektronik Müh.(Elektrik-Elektronik Müh., Elektronik ve Hab. Müh.)⁴Bilgisayar Müh.(Bilgisayar Müh., Bilişim Sist. Müh., Yazılım Müh.) Kaynak; ÖSYM

Başarı barajı uygulamasının ziraat mühendisliği programlarına etkisi, yerleşen tüm adayların sıralaması bilinemediği için net olarak tarafımızdan bilinmemektedir. Başarı barajı uygulaması kapsamındaki mühendislik programlarına bakıldığında, bunun 248 puana denk geldiği görülmektedir. Selçuk, Uludağ, Çukurova, Ege, Ankara, Akdeniz üniversitelerinin Bitki Koruma programları ile Ege Üniversitesinin Bahçe Bitkileri, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinin Tarımsal Genetik Mühendisliği programlarının en düşük puanı, 300 binlik başarı sırası barajına denk gelen 248 sayısal puanının üzerindedir.

Başarı barajı sırasıyla ilgili revizyona karşın, istihdama ilişkin sorunlardan kaynaklı azalan öğrenci tercihleri nedeniyle, bazı mühendislik programlarında kontenjan azaltılmasına gidilmesi, tercih edilmeyen bazı üniversitelerdeki programların kapatılması gerekecektir. YÖK tercihlerde artış sağlanması için destek bursu uygulamasını kullanmaktadır.

YÖK Destek Bursu

YÖK destek bursu, YÖK tarafından belirlenen bazı programlara ilk üç sırada girenlere aylık olarak (2018-2019 öğretim yılında 700 TL) karşılıksız olarak verilen bir burs uygulamasıdır. Ziraat, orman ve su ürünleri programları ile başlatılan uygulamaya hidrojeoloji, jeofizik, jeoloji, maden, yer bilimleri, biyosistem mühendislikleri dahil edilmiştir. Mühendislikler dışında veterinerlik, astronomi ve uzay bilimleri, biyoloji, fizik, gıda teknolojisi, kimya, matematik, uzay bilimleri ve teknolojileri programları da YÖK destek bursu kapsamındadır.

YÖK destek bursu ile ilgili ilginç bir durum, kimya mühendisliği, gıda mühendisliği programlarına YÖK destek bursu verilmezken gıda teknolojisi ve kimya programlarına verilmektedir.

HAYVANCILIK RAPORU 2018

“Son yıllarda bütün gelişmiş ülkelerde, hayvansal üretimin toplam tarımsal üretim içinde ki payı giderek artarken ülkemizde böyle bir artış sağlanamamıştır.”

Tarım sektörleri arasında hayvancılık, katma değer yaratma imkanı en fazla olanıdır. Hayvancılık et, süt ve diğer hayvansal ürünler sanayii dışında, doğrudan hayvancılığa dayalı ilaç, yem ve hayvancılık ekipman sanayi kolları ile yeni istihdam alanları da yaratarak ekonomiye büyük katkı sağlamaktadır.

Ülkemiz, farklı iklim yapıları, değişik tür ve ırktan çeşitli hayvan varlığı ve halen büyük bir kısmı kırsal kesimde yaşayan nüfusu ile hayvancılık konusuna ayrı bir önem vermesi gereken konumdur. Ancak son yıllarda bütün gelişmiş ülkelerde hayvansal üretimin toplam tarımsal üretim içindeki payı giderek artarken ülkemizde böyle bir artış sağlanamamıştır. Bunun nedenleri bakım ve besleme hataları, çevresel faktörler, hayvanlarımızın genetik kapasitelerinin yetersizliği ile hayvancılığa hala tarımın bir kolu ve tarımın sigortası olarak bakılmasıdır.

TÜRKİYE'DE HAYVAN VARLIĞI

Hayvancılık işletmelerinin en büyük giderini yem giderleri oluşturmaktadır. Yem giderleri hayvancılığın bazı dallarında toplam işletme giderlerinin % 70'ine kadar ulaşmaktadır.

Mera şartlarında yapılan hayvancılık karlı bir hayvancılıktır. Bu nedenle hayvan beslemede önemli bir yeri olan çayır ve meralar büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde 1950'li yıllardan itibaren tarıma açılmış olan çayır ve meralar 40 milyon hektardan 12 milyon hektara düşmüştür. Bu azalmanın yanı sıra aşırı ve düzensiz otlatma sonucu mera arazileri ağır tahribata uğrayarak fakirleşmiş, verimliliğini kaybetmiş ve büyük ölçüde erozyona maruz kalmıştır. Mevcut meralar hayvan varlığımızın kaba yem ihtiyacını karşılayacak durumda değildir. Hayvancılığı gelişmiş ülkelerde kaba yem ihtiyacının % 80-90'ı çayır meralardan karşılanırken, ülkemizde bu oran nadas alanları dahil % 38'dir. Ülkemizde mera alanlarının azalmasının başlıca nedenleri, bu alanların işlemeli tarıma açılmasının yanı sıra erken ve aşırı, başka bir deyişle kontrolsüz ve bilinçsiz otlatmadır.

Ülkemizde büyükbaş ve küçükbaş hayvan varlığı sürekli azalmaktadır. Hayvanlardaki bu sayısal azalmaya karşılık, et ve süt verimi sığırlarda kısmen artarken, koyun ve keçilerde bir artış gözlenmemektedir. Gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında ülkemizin hayvan varlığı bakımından önemli bir potansiyele sahip olmasına karşın, hayvansal ürünler yönünden düşük düzeyde olduğu görülmektedir.

Türkiye'de yıllara göre sığır-manda-koyun-keçi varlığı incelendiğinde toplamdaki % pay oranı sığırdaki kısmen artarken, koyun varlığında azalma görülmektedir.

Çizelge-1. Türkiye'nin hayvan varlığı

YIL	Toplam	Sığır	Toplamdaki Payı %	Manda	Toplamdaki Payı %	Koyun	Toplamdaki Payı %	Keçi	Toplamdaki Payı %
2002	41.878.375	9.803.498	23,4	121.077	0,3	25.173.706	60,1	6.780.094	16,2
2003	42.104.672	9.788.102	23,2	113.356	0,3	25.431.539	60,4	6.771.675	16,1
2004	41.984.338	10.069.346	24,0	103.900	0,2	25.201.155	60,0	6.609.937	15,7
2005	42.453.194	10.526.440	24,8	104.965	0,2	25.304.325	59,6	6.517.464	15,4
2006	43.232.086	10.871.364	25,1	100.516	0,2	25.616.912	59,3	6.643.294	15,4
2007	42.870.109	11.036.753	25,7	84.705	0,2	25.462.293	59,4	6.286.358	14,7
2008	40.514.391	10.859.942	26,8	86.297	0,2	23.974.591	59,2	5.593.561	13,8
2009	37.688.958	10.723.958	28,5	87.207	0,2	21.749.508	57,7	5.128.285	13,6
2010	40.837.450	11.369.800	27,8	84.726	0,2	23.089.691	56,5	6.293.233	15,4
2011	44.793.487	12.386.337	27,7	97.632	0,2	25.031.565	55,9	7.277.953	16,2
2012	49.804.866	13.914.912	27,9	107.435	0,2	27.425.233	55,1	8.357.286	16,8
2013	53.042.643	14.415.257	27,2	117.591	0,2	29.284.247	55,2	9.225.548	17,4
2014	55.830.115	14.223.109	25,5	121.826	0,2	31.140.244	55,8	10.344.936	18,5
2015	56.051.937	13.994.071	25,0	133.766	0,2	31.507.934	56,2	10.416.166	18,6
2016	55.551.460	14.080.155	25,3	142.073	0,3	30.983.933	55,8	10.345.299	18,6
2017	60.417.333	15.943.586	26,4	161.439	0,3	33.677.636	55,7	10.634.672	17,6

Kaynak: Et ve Süt Kurumu

BÜYÜKBAŞ HAYVAN YETİŞTİRİCİLİĞİ

Sığırcılıkta yem veya yem ham maddelerin alımı, işçilik, elektrik, su, temizlik malzemeleri, veteriner hizmetleri, vergiler, faiz ve sigorta primleri ki bunlar cari giderler olarak bilinirler. Bunlar yılın her döneminde harcama gerektirir. Bu giderlere karşılık besi işletmelerinin günlük geliri yoktur. Bütün giderler besi sonunda karşılanır. Sığırcılıkta karlı olabilmek ve işletmenin devamlılığını sağlayabilmek için işletmenin kaba yemlerini kendi arazisinden temin etmesi, kesif yemini kendisinin hazırlaması, işçiliğin aile fertleri veya güvenilir kişilerce sağlanması, eti ve sütü değerinde satması gereklidir.

Sığırcılıkta karlılığı etkileyen en önemli etkenlerden biriside sürü büyüklüğüdür. 3-5 başlık bir işletmede kar beklemek zordur. Bu işletmelerde ancak aile fertlerinin iş gücü kar olarak kalır. Oysa 50-100 başlık işletmelerde karlılık daha fazla olur.

Çizelge-2. Türkiye’de sığır hayvan sayıları

Yıllar	Sığır Kültür (baş)	Sığır Kültür melezi (baş)	Sığır Yerli (baş)
2005	2 354 957	4 537 998	3 633 485
2006	2 771 818	4 694 197	3 405 349
2007	3 295 678	4 465 350	3 275 725
2008	3 554 585	4 454 647	2 850 710
2009	3 723 583	4 406 041	2 594 334
2010	4 197 890	4 707 188	2 464 722
2011	4 836 547	5 120 621	2 429 169
2012	5 679 484	5 776 028	2 459 400
2013	5 954 333	6 112 437	2 348 487
2014	6 178 757	6 060 937	1 983 415
2015	6 385 343	5 733 803	1 874 925
2016	6 588 527	5 758 336	1 733 292
2017	7 804 588	6 536 073	1 602 925

Kaynak: TÜİK

Türkiye’de büyükbaş et üretiminde kesilen etin payı 2017 yılında %87,8 iken küçükbaş etin payı %12 de kalmıştır. (Çizelge-3. ve 7.)

Çizelge-3. Büyükbaş et üretimi

YIL	TOPLAM BÜYÜKBAŞ	KESİLEN BÜYÜKBAŞ SAYISI	KESİLEN BÜYÜKBAŞ PAYI	BÜYÜKBAŞ ET ÜRETİMİ	BÜYÜKBAŞ ETİN PAYI
2002	9.924.575	1.784.217	18,0	329.259	78,3
2003	9.901.458	1.600.566	16,2	292.164	79,7
2004	10.173.246	1.866.407	18,3	366.949	82,1
2005	10.631.405	1.639.391	15,4	323.259	79,0
2006	10.971.880	1.760.655	16,0	342.479	78,1
2007	11.121.458	2.013.523	18,1	433.952	75,4
2008	10.946.239	1.743.358	15,9	371.953	77,1
2009	10.811.165	1.506.930	13,9	326.291	79,1
2010	11.454.526	2.617.966	22,9	621.971	79,7
2011	12.483.969	2.579.020	20,7	646.520	83,2
2012	14.022.347	2.798.460	20,0	801.080	87,5
2013	14.532.848	3.433.126	23,6	869.628	87,3
2014	14.344.935	3.714.457	25,9	882.524	87,5
2015	14.127.837	3.766.468	26,7	1.015.251	88,3
2016	14.222.228	3.901.806	27,4	1.059.546	90,3
2017	16.105.025	3.608.238	22,4	988.821	87,8

Kaynak: Et ve Süt Kurumu

Yıllar boyu izlenen hükümet politikaları çiftçiliği ortadan kaldıracı, tarımın şirketleşmesine hizmet edici, kırdan kente göçü tetikleyici politikalar. Ülkemizde uzun yıllardır popülist eğilimlerin ağırlık kazanması sebebiyle, tarımda uygulanan destekleme politikaları ekonomiyi ve istikrar tedbirlerini olumsuz etkilemektedir. Serbest piyasa şartlarının tam oluşmaması, devletin tarımda belirleyici unsur olması ve bütçe dışı finansman kaynaklarına sıkça başvurulması Hazine’ye maliyet artırımından başka bir şey getirmemektedir. Bunun nedeni, ülkemizde taban fiyatlar belirlenirken, siyasi tercihler ve oy kaygısının ön plana çıkmasıdır. Dünya şartları ile uyumlu olmayan fiyatlar nedeniyle borsalar çalışmamakta, ithalat cazip hale gelmekte ve Ziraat Bankası bütçe dışı kaynak aramak zorunda kalmaktadır. Aktarılan bu kaynaklar doğal olarak devletimizin her yıl katlanan borç oranlarını artırmaktan başka bir işe yaramamaktadır.

Çizelge-4. Sığır ithalatı

Ülke Adı	2017		2017		2018 (Ocak-Mayıs)		2018 (Ocak-Mayıs)		2013-2018 Mayıs Sonu	
	Canlı ağırlığı (Kg)	Baş	Dolar	Canlı ağırlığı (Kg)	Baş	Dolar	Canlı ağırlığı (Kg)	Baş	Baş	Dolar
Uruguay	82.373.288	309.382	319.151.606	57.220.725	207.329	203.100.557	148.448.153	779.951	779.951	788.582.174
Brezilya	50.783.262	169.365	171.295.613	41.077.173	158.102	150.883.794	88.721.562	278.516	278.516	285.754.906
Macaristan	25.549.836	73.526	99.604.204	14.640.412	37.162	57.830.503	530.821.942	254.467	254.467	334.508.323
Çek Cum.	31.303.831	83.549	131.188.006	14.332.742	40.981	60.557.517	65.565.666	143.819	143.819	278.871.531
Fransa	6.165.194	21.194	26.262.576	260.462	902	944.114	34.038.230	119.765	119.765	141.420.190
Avustralya	11.747.640	38.671	52.866.622				37.789.740	111.405	111.405	173.710.498
Almanya	16.500.023	35.109	86.505.744	5.571.123	13.371	32.623.131	53.355.080	106.721	106.721	273.448.497
Slovakya	8.075.682	22.281	34.040.020	4.666.177	12.695	20.095.957	26.134.689	79.176	79.176	110.575.965
Avusturya	10.304.215	21.120	56.906.562	8.264.634	23.368	40.332.450	30.815.838	72.175	72.175	163.904.659
ABD	902.104	2.464	4.183.784	1.367.241	3.651	8.521.100	18.865.413	52.458	52.458	121.741.661
Romanya	12.470.281	36.165	45.869.887	8.923.682	29.872	40.339.101	21.393.963	78.679	78.679	86.208.988
İrlanda	10.142.726	31.020	45.982.414	5.909.881	17.365	24.766.313	16.790.095	66.172	66.172	73.527.383
İspanya	17.079.730	31.410	58.015.621	7.237.612	13.905	25.325.007	24.317.342	62.712	62.712	83.340.628
Letonya	1.257.388	4.594	5.338.663	556.981	1.961	2.114.663	6.209.238	50.768	50.768	27.036.722
Şili	1.304.055	5.740	6.247.866				4.292.938	48.807	48.807	17.924.302
Estonya	1.305.459	3.467	5.624.869	750.337	2.013	3.389.468	6.080.086	50.820	50.820	27.530.783
İtalya	988.435	2.556	3.572.058	637.611	1.929	3.312.562	4.859.331	50.736	50.736	21.290.367
Litvanya	890.467	1.976	3.057.589	279.469	675	903.641	1.888.410	49.482	49.482	7.703.256
Meksika							1.343.270	48.807	48.807	6.850.247
Belçika	207.007	748	779.569	191.392	633	1.088.252	1.888.410	49.440	49.440	4.402.871
Yunanistan							383.854	48.807	48.807	1.840.417
Danimarka	566.795	1.473	3.381.823	186.147	477	1.168.821	814.142	49.284	49.284	4.876.536
Hollanda							112.340	48.807	48.807	596.587
Hindistan							16.989	48.807	48.807	91.777
Bulgaristan							15.900	48.807	48.807	51.205
TOPLAM	289.917.418	895.810	1.159.875.096	172.073.801	566.391	677.296.951	1.124.962.621	2.799.388	2.799.388	3.035.790.473

KÜÇÜKBAŞ HAYVAN YETİŞTİRİCİLİĞİ

Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin sorunlarının bir kısmı tarımın genel sorunlarından kaynaklanmaktadır. Sorunlar daha çok yetiştirme ve sağlıkla ilgili olmakla birlikte, önemli bir kısmı besleme ve yemleme ile yakından ilişkilidir.

Damızlığa ilişkin Sorunlar: Türkiye'deki koyun ve keçi ırkları genelde verim düzeyleri düşük ırklardır. Cumhuriyetin ilk yıllarında başlatılan merinoslaştırma çalışmaları bırakılmış, değişik kurumlar tarafından geliştirilen yeni ırk ve genotipler yaygınlaştırılmamıştır. Günümüzde küçükbaş hayvan yetiştiricileri kaliteli damızlık hayvan bulmakta zorlanmaktadır.

Yem ve Besleme Sorunları: Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde en büyük maliyet kaynağı yemdir. Ancak koyunların tükettikleri yemlerin %70-80'i mera, otlak ve yayla gibi doğal alanlardan karşılandığı için yem giderleri diğer çiftlik hayvanlarına oranla daha düşüktür. Öte yandan keçiler koyunlara göre daha dik, dağlık ve ormanlık alanlardaki meraları iyi bir şekilde değerlendirebilmekte, otlar kurduğunda, çalı formundaki bitkilerin yapraklarından da yem olarak etkin bir şekilde yararlanmaktadır.

Küçükbaş hayvanların beslenmesine ilişkin sorunlara bakıldığında öncelikle kaliteli kaba yem açığı sorunu öne çıkmaktadır. Türkiye'de kaliteli kaba yem, çayır ve meralar ile yem bitkileri üretimi olmak üzere iki kaynaktan sağlanmaktadır.

Ülkemizde kaba yem açığının kapatılabilmesi için yapılması gerekenler şöyle özetlenebilir;

Çayır ve meraların zamansız, aşırı ve düzensiz otlatılması engellenmeli, ıslahı üzerinde ciddiyetle durulmalıdır.

Meraların tespit, tahdit ve tahsis çalışmaları bitirilerek münavebeli otlatmaya geçilmelidir.

Ekim nöbeti içerisinde yem bitkilerine yer verilmelidir.

Anız atıkları hayvan yemi olarak değerlendirilmelidir.

Sertifikalı yem bitkisi tohumu için verilen teşviklere devam edilmelidir

Yem bitkileri üretiminin artırılması için hububat ve endüstri bitkileri ile rekabet güçleri artırılmalıdır.

Yem bitkileri ekiliş alanlarını artırmak için ekiliş alanlarına göre desteklerin kademeli olarak artırılması gereklidir.

Silajlık yem bitkisi yetiştirme ve silaj yapımı konusundaki teşvikler artırılmalıdır.

Balya silajı yapımı gibi yeni kaba yem muhafaza yöntemleri yaygınlaştırılmalıdır.

Çizelge-5. Türkiye'de küçükbaş hayvan varlığı

Yıllar	Koyun (Yerli) (baş)	Koyun (Merinos) (baş)	Keçi (Kıl) (baş)	Keçi (Tiftik) (baş)
2005	24 551 972	752 353	6 284 498	232 966
2006	24 801 481	815 431	6 433 744	209 550
2007	24 491 211	971 082	6 095 292	191 066
2008	22 955 941	1 018 650	5 435 393	158 168
2009	20 721 925	1 027 583	4 981 299	146 986
2010	22 003 299	1 086 392	6 140 627	152 606
2011	23 811 036	1 220 529	7 126 862	151 091
2012	25 892 582	1 532 651	8 199 184	158 102
2013	27 485 166	1 799 081	9 059 259	166 289
2014	29 033 981	2 106 263	10 167 125	177 811
2015	29 302 358	2 205 576	10 210 338	205 828
2016	28 832 669	2 151 264	10 137 534	207 765
2017	31 257 408	2 420 228	10 419 027	215 645

Çizelge-6. Koyun ithalatı

ÜLKELER	2017 Canlı ağırlığı (Kg)	2017 Baş	2017 Dolar	2018 (Ocak-Mayıs) Canlı ağırlığı (Kg)	2018 (Ocak-Mayıs) Baş	2018 (Ocak-Mayıs) Dolar	2013-2018 (Mayıs Sonu) Canlı ağırlığı (Kg)	2013-2018 (Mayıs Sonu) Baş	2013-2018 (Mayıs Sonu) Dolar
Avustralya	8.846.267	239.210	32.043.505				11.691.192	301.525	38.481.515
Bulgaristan	148.417	2.475	535.080	90.290	1.830	408.393	1.516.200	27.493	6.042.479
Estonya				6.405.927	172.498	23.086.370	6.405.927	172.498	23.086.370
Hırvatistan							83.236	2.163	879.263
Macaristan	87.405	1.474	413.677	604.801	9.779	2.215.808	1.486.131	25.701	6.242.667
Rusya Fed.							122.500	2.578	983.585
Ukrayna	818.747	18.964	1.592.064	683.091	15.778	947.212	1.782.864	41.302	3.408.665
Yunanistan							128.465	2.731	495.969
Romanya				1.210.047	25.027	3.946.618	1.210.047	25.027	3.946.618
TOPLAM	9.900.836	262.123	34.584.326	8.994.156	224.912	30.604.401	24.426.562	601.018	83.567.131

Kaynak: TÜİK

Çizelge-7. Küçükbaş et üretimi

YIL	TOPLAM KÜÇÜKBAŞ	KESİLEN KÜÇÜKBAŞ SAYISI	KESİLEN KÜÇÜKBAŞ PAYI	KÜÇÜKBAŞ ET ÜRETİMİ	KÜÇÜKBAŞ ETİN PAYI
2002	31.953.800	4.692.858	14,7	91.282	22
2003	32.203.214	4.161.084	12,9	74.493	20
2004	31.811.092	4.504.485	14,2	80.015	18
2005	31.821.789	4.834.047	15,2	86.133	21
2006	32.260.206	5.566.457	17,3	96.032	22
2007	31.748.651	7.685.214	24,2	141.659	25
2008	29.568.152	6.356.428	21,5	110.491	23
2009	26.877.793	4.603.390	17,1	86.308	21
2010	29.382.924	8.093.130	27,5	158.747	20
2011	32.309.518	6.733.638	20,8	130.394	17
2012	35.782.519	5.467.921	15,3	114.764	13
2013	38.509.795	6.299.135	16,4	126.497	13
2014	41.485.180	6.767.528	16,3	125.747	12
2015	41.924.100	7.007.652	16,7	134.011	12
2016	41.329.232	5.839.980	14,1	113.496	10
2017	44.312.308	7.203.204	16,3	137.583	12

Kaynak: Et ve Süt Kurumu

TÜRKİYE'DE HAYVANCILIKTA YAŞANAN SORUNLAR

1. Düşük verimli yerli ırklar: Mevcut sığır sayısının yüzde 36'sı ve koyun sayısının yüzde 97'si düşük verimli yerli ırklardan oluşmaktadır. Hayvancılığın ıslahına gerekli önem verilmediğinden dolayı verimlilik oldukça düşüktür.

2. İşletme büyüklüklerinin küçük olması: Optimum işletme büyüklüğü tespit edilerek üretim yapılmalıdır. Küçük işletmelerde maliyet dezavantajı işletmeler için büyük bir problemdir.

3. Uygun teknoloji ve yeterli hijyene sahip olmayan işletmeler: Gelişen dünyanın gereksinimlerine cevap vermeyen emek-yoğun ve sağlıksız üretim yapan işletmeler kaliteli üretimden uzaklaşmakta ve yok olmaya mahkum olmaktadır.

4.Yem fiyatları ile ürün fiyatları arasındaki dengesizlik: Yem fiyatlarının pahalılığı yüzünden üretim yapamaz hale gelen hayvancılık işletmelerinde, ürün fiyatlarına paralel yem fiyatı uygulanmasının yapılmasının hiç şüphesiz maliyetlerini düşürerek daha ucuza üretim yapmalarına imkan sağlayacaktır.

5.Hayvan hastalıkları ile mücadelenin yetersiz oluşu: Yeterli derecede bilinçli olmayan kişilerce yönetilen ve kırsal kesimde geleneksel yöntemlerle üretim yapmaya çalışan işletmelerin varlığı hayvan hastalıklarının bertaraf edilmesinde sıkıntılara yol açmaktadır.

6.Pazarlama zincirinin uzunluğu ve örgütlenmenin yetersiz oluşu: Örgütlenmenin oldukça zayıf olduğu bu sektörde pazarlama zincirinin de uzunluğunu göz önüne aldığınızda üreticilerin yaşadığı sıkıntıların hiç de hafife alınmayacak, oldukça büyük sorunlar olduğu görülmektedir.

Üretici Birlikleri ticari faaliyetler yapmak yerine hayvancılığın önündeki sorunları giderecek çözümlere odaklanmalıdır.

Üretici birlikleri çiftçinin eğitilmesi, AR-GE faaliyetlerinin yapılması, ihracata yönelik çeşitlerin geliştirilmesi, kalitenin geliştirilmesi, piyasa araştırmaları promosyon gibi faaliyetlere yönelmelidir.

NOHUT RAPORU 2018

“Türkiye’de nohut arz-talep dengesinin önümüzde ki 5 yıllık süreçte arz yönüne kayacağı öngörülmüştür. Üretim miktarı azalmasına rağmen ithalat miktarı artacağından arz miktarı da artış gösterecektir.”

Halkımızın beslenmesi açısından önemli kuru baklagillerden birisi nohuttur. Nohut, diğer bitkisel ürünlere nazaran daha yüksek protein, vitamin, mineral ve daha düşük oranda yağ içermektedir.

Dünyada ekim alanı ve üretim miktarı açısından tahıllardan sonra gelmekte olup, en fazla üretilen baklagil kuru fasulyedir. Kuru fasulyeyi bezelye, nohut ve mercimek izlemektedir.

Yapılan öngörüler nohut üretiminin, nohut ekim alanlarına paralel olarak azalma gösterdiği görülmektedir. Üretim maliyetlerinin artması, antraknoz hastalığından kaçınmak için geç ekim yapılması, çok sayıda nohut çeşidi geliştirilmesine karşın bunların istenilen düzeyde çoğaltılamayıp nohut üretiminde kullanılamamaları, bölgelere göre değişmekle beraber makineli hasada uygun çeşitlerin olmaması, hasat kayıplarının çok olması, yabancı otlarla mücadele edilememesi gibi etmenler üretimi azaltıcı etkide bulunmaktadır (Bolat ark., 2017).

Türkiye nohut arz-talep dengesinin önümüzdeki 5 yıllık süreçte arz yönüne kayacağı öngörülmüştür. Üretim miktarı azalmasına rağmen ithalat miktarı artacağından arz miktarı da artış gösterecektir.

Nohutta gelecek 5 yıllık süreç içerisinde, ekim alanlarında ortalama her yıl 148 da, üretim miktarında ise 12 bin ton azalma olacağı öngörülmektedir. Verimde ise her yıl %1.2 oranında artış beklenmektedir.

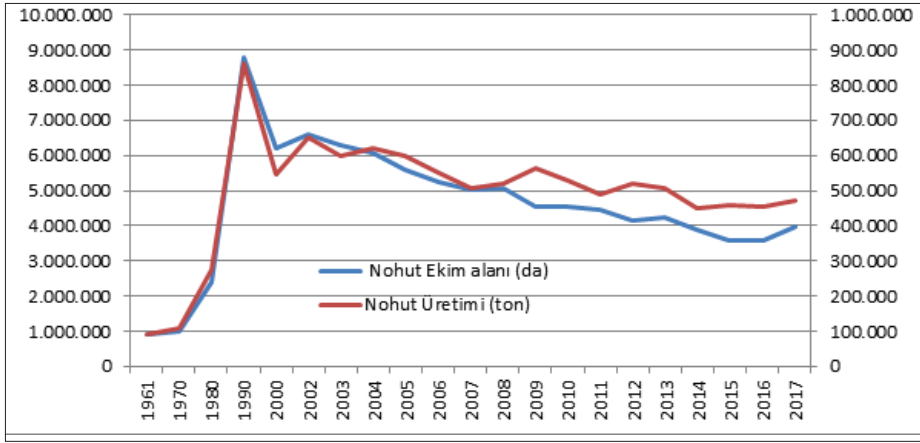
Nohut üretim alanımız 1961 yılında 890 bin dekar olup, 1990 yılında 8,8 milyon dekara kadar çıkmış, 2016 yılında ise 3,95 milyon dekara düşmüştür. TÜİK 2018 yılı verilerine göre: Nohut ekim alanlarında 2017-2007 % Değişim -21,51 oranında, üretim ise -7 oranında azalmıştır.

Çizelge-1 Nohut Üretimimiz

YILLAR	Ekim Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)
1961*	890.000	90.000	101
1970*	1.000.000	109.000	109
1980*	2.400.000	275.000	115
1990*	8.779.760	860.000	98
2000*	6.222.140	548.000	88
2002	6.600.000	650.000	98
2003	6.300.000	600.000	95
2004	6.060.000	620.000	102
2005	5.578.000	600.000	108
2006	5.243.672	551.746	105
2007	5.036.745	505.366	100
2008	5.051.654	518.026	103
2009	4.559.344	562.564	123
2010	4.556.900	530.634	116
2011	4.464.129	487.477	109
2012	4.162.416	518.000	124
2013	4.235.570	506.000	119
2014	3.885.175	450.000	116
2015	3.593.042	460.000	128
2016	3.595.289	455.000	127
2017	3.953.099	470.000	119
2018	4.500.000	540.000	120

* FAOstat, # ZMO Tahminidir. Kaynak: TÜİK, FAOStatistic

Bilindiği üzere 1994 yılından bu güne kadar Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) bakliyat alım desteğini kesmiştir. Tarım ve Orman Bakanlığı nohut alımı ile ilgili olarak yapılan açıklamada; “Piyasa düzenleyici kurumumuz olan Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü’nün 2 Temmuz 2018 tarihinden itibaren nohut alımına başlayacağı. 2018 yılı için nohut alım fiyatı ise ton başına 3.250 TL olarak belirlenmiştir. Alım fiyatına ilaveten ton başına prim, mazot, gübre ve sertifikalı tohum desteği olarak verilen toplam 792 TL ile birlikte nohut üreticinin eline ton başına 4.040 TL geçecektir.” demişti. Bilindiği gibi çiftçinin ekmek için aldığı nohut tohumunun kg ı 9 - 9,50 TL, tüketicinin marketten aldığı nohut 10-11 TL, çiftçinin sattığı nohut ise 3,25 TL dir. Bu durumda üretici nasıl kâr edecek? 2017 yılında ülkemizde kişi başına yıllık nohut tüketimi 7 kg olmuştur.

Grafik- Nohut üretimimiz ve ekim alanları

Türkiye 2012 yılından itibaren net bir şekilde nohut ithalatçısı bir ülke olmuştur. 2003 – 2017 yılları arasında 328 bin ton nohut ithalatına 412 milyon dolar ödeme yapıldı. 2018 yılının Ocak-Mayıs döneminde 117 milyon \$'lık nohut ithalatı yapıldı.

2017 yılında 26 farklı ülkeden nohut ithalatı gerçekleştirilmiştir. Çizelge-2'de nohut dış ticaretimize ilişkin veriler yer almaktadır.

Çizelge-2 Nohut Dış Ticareti

Yıl	İhracat		İthalat		Dış Ticaret Açığı (Kg)
	Miktar (Kg)	Değer (\$)	Miktar (Kg)	Değer (\$)	
2000	50.137.353	33.132.357	7.411.866	4.278.467	+42.725.487
2005	123.592.768	83.026.425	646.074	358.997	+122.946.694
2010	56.793.653	54.780.449	7.585.538	7.286.805	+49.208.115
2015	22.472.437	20.598.923	37.306.393	45.409.641	-14.833.956
2016	22.975.479	31.269.723	30.446.250	39.866.558	-7.470.771
2017	23.286.859	35.085.442	90.241.360	130.751.000	-66.954.501
2018*	20.825.289	27.634.718	91.200.035	116.626.363	-70.374.746

*(Ocak-Mayıs) Kaynak: TÜİK

2017 yılında nohut ithalatı için 130 milyon \$ harcanırken, dış ticaretimiz miktar bazında yaklaşık 67 bin ton açık vermiştir. En fazla nohut ihracatı Irak'a yapılmaktadır. Çizelge-3'de nohut ihracatı yaptığımız başlıca ülkeler yer almaktadır.

Çizelge-3 Nohut İhraç Ettiğimiz Ülkeler (Miktar/Kg)

Ülke adı	2015		2016		2017		2018	
	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%
Irak	1.286.394	5,72	3.514.184	15,30	2.810.572	12,07	4.592.059	22,05
Suriye	3.498.545	15,57	2.042.714	8,89	2.301.518	9,88	1.037.482	4,98
İngiltere	1.404.049	6,25	841.870	3,66	1.626.270	6,98	475.049	2,28
Cezayir	591.956	2,63	564.875	2,46	1.613.917	6,93	2.010.750	9,66
Almanya	969.648	4,31	1.203.461	5,24	1.498.622	6,44	1.045.030	5,02
İsrail	1.044.000	4,65	513.000	2,23	1.284.288	5,52	776.740	3,73
S.Arabistan	1.268.007	5,64	417.720	1,82	1.250.358	5,37	1.244.650	5,98
Lübnan	919.500	4,09	308.113	1,34	974.000	4,18	1.313.000	6,30
İtalya	564.010	2,51	910.520	3,96	929.000	3,99	564.500	2,71
BAE	759.310	3,38	515.347	2,24	869.137	3,73	484.846	2,33
Ürdün	1.644.850	7,32	880.210	3,83	863.452	3,71	919.315	4,41
İran	1.050.000	4,67	91.000	0,40	785.793	3,37	175.000	0,84
Diğ. Ülkeler	7.472.168	33,25	11.172.465	48,63	6.479.932	28	6.186.868	29,71
Toplam	22.472.437	100,00	22.975.479	100,00	23.286.859	100	20.825.289	100,00

Kaynak: TÜİK

Nohut ithalatında Arjantin ve Meksika ilk sıralarda yer almaktadır. 2016 yılında nohut ithalatı yaptığımız başlıca ülkelerden Arjantin 70 bin ton, Meksika 122 bin ton, Rusya 320 bin ton, Kanada 107 bin ton, ABD 108 bin ton, Hindistan 7,8 milyon ton, Etiyopya 441 bin ton nohut üretimi gerçekleştirmektedir.

Çizelge-4 Nohut İthalatı Yaptığımız Ülkeler (Miktar/Kg)

Ülke adı	2015		2016		2017		2018	
	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%
Arjantin	2.794.061	7,49	2.048.560	6,73	22.513.075	24,95	20.770.092	22,77
Meksika	20.376.145	54,62	10.882.118	35,74	18.640.526	20,66	15.632.139	17,14
Rusya	2.112.300	5,66	2.046.529	6,72	12.923.717	14,32	10.928.194	11,98
Kanada	695.570	1,86	4.156.663	13,65	9.954.005	11,03	8.975.726	9,84
ABD	3.151.699	8,45	2.009.607	6,60	8.871.583	9,83	11.522.041	12,63
Hindistan	7.248.928	19,43	7.476.238	24,56	7.563.457	8,38	14.156.971	15,52
Bulgaristan	94.000	0,25	467.480	1,54	2.731.208	3,03	746.952	0,82
Etiyopya	69.000	0,18	0	0,00	2.324.000	2,58	5.466.000	5,99
Diğer	764.690	2,05	1.359.055	4,46	4.719.789	5,23	3.001.920	3,29
Toplam	37.306.393	100,00	30.446.250	100,00	90.241.360	100,00	91.200.035	100,00

Kaynak: TÜİK

Dünya nohut üretimine bakıldığında ilk sırada Hindistan gelmektedir. Hindistan 2016 yılı dünya nohut üretiminin %65'ini gerçekleştirmiştir. Türkiye 2016 yılında dünya nohut üretiminde %3,75'lik bir paya sahip olmuştur.

Çizelge-5 Dünya Nohut Üretimi (Ton)

Ülkeler	2012	2013	2014	2015	2016
Hindistan	7.700.000	8.832.500	9.530.000	7.330.000	7.818.984
Avustralya	673.371	813.300	629.400	555.400	874.593
Myanmar	517.100	562.200	570.700	571.500	559.390
Pakistan	284.304	751.223	399.030	379.192	517.107
Türkiye	518.000	506.000	450.000	460.000	455.000
Etiyopya	409.733	409.733	458.682	520.965	444.146
Rusya	73.796	91.124	111.300	110.000	319.908
Toplam	11.534.016	13.298.172	13.409.970	11.049.229	12.107.287

Kaynak; FAOstat

ÖNERİLER

Sertifikalı nohut tohumlarının üretimi artırılmalıdır.

Uygun yetiştirme tekniklerinin bilinirliği ve kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.

Kurak alanlarda nohut ve mercimeğin ekim nöbetine girmesi teşvik edilmelidir.

Nadas alanlarında baklagil üretimine destek verilmelidir.

Etkin bir örgütlenme yapısı oluşturulması için çalışmalar yapılmalıdır.

Tarımsal sigorta uygulaması yaygınlaştırılmalı, baklagillerde hastalık ve zararlılar sigorta kapsamına alınmalıdır.

Mekanizasyon kullanımı desteklenmelidir.

FASULYE (KURU) RAPORU-2018

“Kuru fasulye ekim alanlarının da önümüzde ki 5 yıl içerisinde azalacağı, 2017 yılı itibariyle yaklaşık 898 bin dekar olan kuru fasulye ekim alanları gelecek 5 yılda %10 azalarak 2020 yılında 806-807 bin dekara düşmesi tahmin edilmektedir.”

Baklagiller familyasına ait olan fasulye, yılda bir kez meyve veren otsu bitkilerden biridir. Kalsiyum ve vitamin bakımından zengin olan fasulyenin içinde en fazla B1 ve B2 vitaminleri bulunmaktadır.

Türk mutfağının geleneksel gıdalarından biri olması ve bitkisel protein kaynağı olması nedeniyle kuru fasulye tüketimi yıllar itibariyle artacaktır.

Türkiye’de kuru fasulye üretimi 2017 yılında 239 bin tondur. Yapılan öngörülerde kuru fasulye üretiminin kademeli olarak artacağı, 2020 yılına gelindiğinde 245 bin tona ulaşacağı öngörülmektedir.

Türkiye’de kuru fasulye tüketiminin de nüfus artışıyla beraber artacağını tahmin etmekteyiz.

Türkiye’de önümüzde ki 5 yıllık süreçte tüketimin artış göstermesi bu nedenle iç talebin fazla olmasından dolayı kuru fasulye ithalatının artacağı, ihracatının da azalacağı öngörülmektedir.

Yapılan değerlendirmelerde Türkiye’de 2020 yılında yaklaşık 58-60 bin ton kuru fasulye ithalatı söz konusu olacaktır.

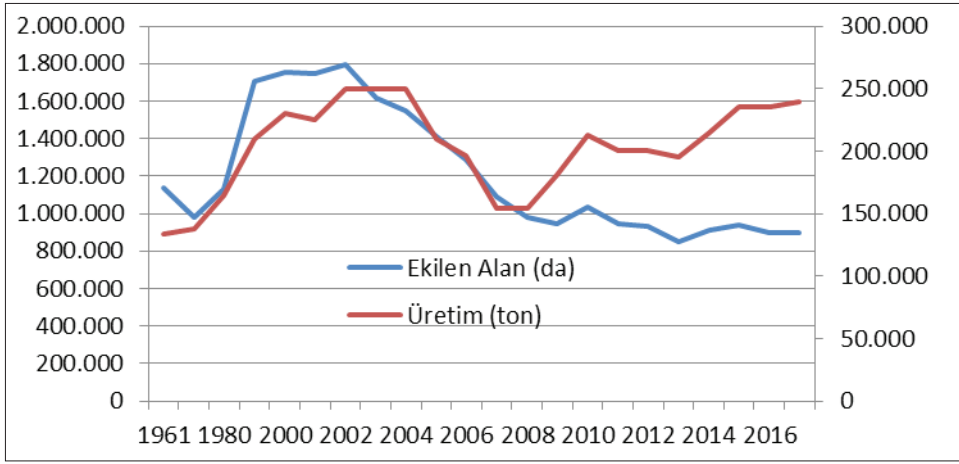
Kuru fasulye ekim alanlarının da önümüzdeki 5 yıl içerisinde azalacağını tahmin etmekteyiz.. 2017 yılı itibariyle yaklaşık 898 bin dekar olan kuru fasulye ekim alanları gelecek 5 yılda %10 azalarak 2020 yılında 806-807 bin dekara düşmesi tahmin edilmektedir.

Yaptığımız çalışma sonucu 2018 yılı sonu itibariyle K.Fasulye üretimimiz 225.000 ton civarında olacağını tahmin ediyoruz. 81milyon nüfusumuz gözönüne alındığında 30-60 ton arasında bir ithalatın olması söz konusu olacaktır. Türkiye’de kuru fasulye tüketim miktarımız kişi başına yıllık 3-4 kg civarındadır.

Çizelge-1. Kuru Fasulye Üretimimiz

YIL	EKİLEN ALAN (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/Da)
*1961	1.140.000	134.000	118
*1970	980.000	138.000	141
*1980	1.130.000	165.000	146
*1990	1.705.860	210.000	123
*2000	1.753.300	230.000	131
*2001	1.746.560	225.000	129
*2002	1.796.350	250.000	139
*2003	1.615.440	250.000	155
2004	1.550.000	250.000	161
2005	1.412.000	210.000	149
2006	1.290.515	195.970	152
2007	1.092.497	154.243	141
2008	982.326	154.630	157
2009	949.280	181.205	191
2010	1.033.811	212.758	206
2011	946.254	200.673	212
2012	931.740	200.000	215
2013	847.630	195.000	230
2014	911.103	215.000	236
2015	935.840	235.000	251
2016	898.197	235.000	262
2017	897.221	239.000	266
**2018	850.000	225.000	264

* FAOstat, ** ZMO Tahminidir. Kaynak: TÜİK , FAOstat

Grafik-1 Kuru fasulye üretimimiz ve ekim alanları

Kuru fasulye üretimi ağırlıklı olarak İç Anadolu'da gerçekleşmektedir. 2017 yılında üretimin yaklaşık %30'u Konya'da, %13'ü Karaman'da ve % 12'si Niğde ilimizde gerçekleşmiştir.

Çizelge-2 İllere Göre Kuru Fasulye Üretimim Alanı ve Miktarı

İLLER	2013		2014		2015		2016		2017		2017 Üretim %
	Dekar	Ton	Dekar	Ton	Dekar	Ton	Dekar	Ton	Dekar	Ton	
Konya	135.754	49.723	164.897	61.158	191.849	72.869	202.234	69.877	191.438	70.242	29,39
Karaman	113.390	36.322	127.300	39.564	128.950	38.897	102.800	30.580	103.700	31.125	13,02
Niğde	54.190	14.061	60.040	16.928	56.210	16.461	57.470	18.669	80.920	28.126	11,77
Neveşehir	45.177	14.780	53.814	18.239	63.638	21.424	74.827	28.551	81.192	24.001	10,04
Bitlis	6.391	1.587	17.200	4.194	30.200	8.114	46.900	15.667	62.866	20.765	8,69
Diğer İller	492.728	78.527	487.852	74.917	464.993	77.235	413.966	71.656	377.105	64.741	27,09
Toplam	847.630	195.000	911.103	215.000	935.840	235.000	898.197	235.000	897.221	239.000	100,00

Kaynak; TÜİK

2016 yılında dünya kuru fasulye üretiminin %19'u Myanmar, %14'ü Hindistan, %9'u ise Brezilya tarafından gerçekleştirilmiştir. Türkiye aynı yıl dünya fasulye üretiminde binde 84'lük bir paya sahip olmuştur.

Çizelge-3 Dünya Kuru Fasulye Üretimi (Bin ton)

Ülkeler	1961	1980	2000	2010	2015	2016
Myanmar	137	275	1.285	3.530	4.921	5.190
Hindistan	1.686	2.752	2.847	4.890	4.260	3.898
Brezilya	1.745	1.968	3.056	3.159	3.090	2.616
ABD	896	1.212	1.204	1.442	1.366	1.270
Tanzanya	80	250	540	868	1.202	1.158
Tayvan	2.151	1.752	1.658	1.339	1.113	1.140
Çin	2.130	1.700	1.650	1.330	1.100	1.127
Meksika	723	935	888	1.156	969	1.089
Uganda	100	133	420	949	1.012	1.008
Diğer Ülkeler	3.732	4.487	5.960	7.339	9.723	9.478
Genel Toplam	13.379	15.464	19.509	26.002	28.757	27.973

Kuru fasulye dış ticaret verilerine bakıldığında, geçmişte bazı yıllarda ihracatın ithalattan fazla olduğu görülmekle birlikte, 2005 yılından sonra net ithalatçı olunmuştur.

Çizelge-4 Türkiye'nin Kuru Fasulye Dış Ticareti

Yıl	İhracat		İthalat Dolar		Dış Ticaret Açığı (Kg)
	Miktar (Kg)	Değer (\$)	Miktar (Kg)	Değer (\$)	
2000	13.366.309	10.067.708	21.174.230	12.003.047	-7.807.921
2001	46.519.869	32.544.375	33.376.818	18.034.413	13.143.051
2002	21.632.346	15.032.504	41.489.302	21.584.368	-19.856.956
2003	43.745.062	25.670.663	6.365.899	3.237.892	37.379.163
2004	20.298.683	13.457.918	13.964.278	7.223.538	6.334.405
2005	3.620.210	4.430.919	37.730.178	22.323.941	-34.109.968
2006	4.469.367	5.388.693	30.999.153	28.000.017	-26.529.786
2007	3.142.141	4.838.139	37.527.107	38.974.595	-34.384.966
2008	4.712.461	7.172.517	52.482.483	57.288.757	-47.770.022
2009	20.012.869	19.138.432	53.737.859	56.449.678	-33.724.990
2010	2.732.691	3.824.628	38.064.466	40.017.109	-35.331.775
2011	2.399.447	3.304.355	35.756.857	39.033.917	-33.357.410
2012	2.409.479	3.940.897	30.390.953	35.310.100	-27.981.474
2013	3.560.955	7.006.720	25.599.819	34.819.909	-22.038.864
2014	10.534.450	17.089.029	52.836.413	88.166.134	-42.301.963
2015	5.784.884	6.685.255	32.919.127	41.061.631	-27.134.243
2016	4.266.855	5.083.695	34.605.617	39.665.203	-30.338.762
2017	6.330.893	7.938.809	43.364.497	50.749.526	-37.033.604
2018*	12.833.749	15.521.920	36.130.291	39.558.480	-23.296.542

*Ocak-Mayıs Kaynak; TÜİK

Kuru fasulye ihraç ettiğimiz ülkeler genel olarak komşu ülkelerdir. En fazla ihracat Suriye ve Irak'a yapılmaktadır. 2018 yılının ilk beş ayındaki ihracat, 2017 yılının tamamına göre iki kat fazla olması ile dikkat çekicidir. Bu artışta İran ve Irak'a yapılan ihracattaki artış belirleyici olmuştur.

Çizelge-5 Kuru Fasulye İhraç Ettiğimiz Ülkeler (Miktar/Kg)

Ülke adı	2015		2016		2017		2018	
	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%
Suriye	529.499	9,15	140.234	3,29	1.244.944	19,66	75.282	0,59
Irak	706.408	12,21	751.936	17,62	1.238.928	19,57	3.696.738	28,80
Almanya	692.390	11,97	661.426	15,50	752.229	11,88	1.033.816	8,06
KKTC	215.462	3,72	309.430	7,25	449.622	7,10	172.588	1,34
İran	1.400	0,02	12.000	0,28	362.283	5,72	2.479.150	19,32
Gürcistan	469.620	8,12	428.071	10,03	291.113	4,60	348.390	2,71
Belçika	469.533	8,12	196.956	4,62	287.879	4,55	241.815	1,88
Azerbaycan	88.073	1,52	340.989	7,99	227.982	3,60	109.699	0,85
BAE	100	0,00	5.063	0,12	197.288	3,12	4.281	0,03
ABD	79.927	1,38	78.173	1,83	115.866	1,83	123.495	0,96
Diğer	2.532.472	43,78	1.342.577	31,47	1.162.759	18,37	4.548.495	35,44
Genel Toplam	5.784.884	100,00	4.266.855	100,00	6.330.893	100,00	12.833.749	100,00

Kaynak, TÜİK

Kuru fasulye ithalatımızda Arjantin, Kırgızistan ve Kanada ağırlıklı bir paya sahiptir. İthalatımızın %80'i bu üç ülke birlikte ABD ve Çin'den gerçekleşmektedir.

Çizelge-6 Kuru Fasulye İthal Ettiğimiz Ülkeler (Miktar/Kg)

Ülke adı	2015		2016		2017		2018	
	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%
Arjantin	2.776.871	8,44	6.071.203	17,54	13.709.129	31,61	7.289.002	20,17
Kırgızistan	13.053.064	39,65	9.379.937	27,11	10.365.304	23,90	8.612.501	23,84
Kanada	4.697.238	14,27	5.374.092	15,53	8.532.281	19,68	9.958.681	27,56
ABD	7.130.428	21,66	3.980.863	11,50	3.307.838	7,63	4.359.885	12,07
Çin	634.775	1,93	7.184.452	20,76	2.488.699	5,74	2.917.826	8,08
Diğer Ülkeler	4.626.751	14,05	2.615.070	7,56	4.961.246	11,44	2.992.396	8,28
Toplam	32.919.127	100,00	34.605.617	100,00	43.364.497	100,00	36.130.291	100,00

Kaynak, TÜİK

Dünya kuru fasulye ticaretine bakıldığında en fazla ihracat yapan ülkenin Myanmar olduğu, bu ülkeyi Çin, Amerika ve Arjantin'in izlediği görülmektedir. Türkiye'nin dünya kuru fasulye ihracatındaki payı binde 6 düzeyindedir.

Çizelge-7 Dünya Kuru Fasulye İhracatı (ton)

Ülke adı	2012		2013		2014		2015		2016	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Myanmar	1.285.000	24,58	1.370.000	28,45	867.866	20,79	721.602	17,33	604.713	14,07
Tayvan	944.106	18,06	800.872	16,63	507.059	12,15	464.486	11,16	590.564	13,74
Çin	942.899	18,04	799.918	16,61	506.253	12,13	463.283	11,13	589.857	13,73
ABD	487.800	9,33	453.247	9,41	483.863	11,59	428.603	10,29	473.975	11,03
Arjantin	346.864	6,64	104.114	2,16	255.260	6,12	380.973	9,15	436.055	10,15
Kanada	264.600	5,06	294.371	6,11	297.190	7,12	315.259	7,57	336.154	7,82
Avustralya	96.369	1,84	63.251	1,31	31.560	0,76	113.267	2,72	151.601	3,53
Etiyopya	147.683	2,83	225.058	4,67	227.633	5,45	201.947	4,85	184.276	4,29
Diğ. Ülkeler	711.937	13,62	704.114	14,62	997.106	23,89	1.074.070	25,80	929.678	21,64
G.Toplam	5.227.258	100,00	4.814.945	100,00	4.173.790	100,00	4.163.490	100,00	4.296.873	100,00

Kaynak; FAOstat

Dünya kuru fasulye ithalatına bakıldığında en fazla ithalatı Hindistan'ın yapmakta olup, Brezilya da önemli bir ithalatçı ülkedir. Türkiye'nin dünya fasulye ithalatındaki payı %1 kadardır.

Çizelge-8 Dünya Kuru Fasulye İthalatı (ton)

Ülke adı	2012		2013		2014		2015		2016	
	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%
Hindistan	788.811	22,02	885.754	24,96	840.831	23,72	778.797	22,40	727.583	19,99
Brezilya	311.909	8,71	303.934	8,56	135.296	3,82	156.307	4,49	342.131	9,4
ABD	167.542	4,68	135.233	3,81	161.819	4,56	176.743	5,08	172.681	4,74
Meksika	235.687	6,58	134.494	3,79	82.206	2,32	88.543	2,55	163.791	4,5
İtalya	109.805	3,07	123.004	3,47	126.170	3,56	129.769	3,73	133.897	3,68
Pakistan	67.635	1,89	97.016	2,73	89.008	2,51	95.339	2,74	118.814	3,26
Vietnam	-	0,00	-	0,00	61.121	1,72	90.734	2,61	114.052	3,13
İngiltere	115.253	3,22	111.011	3,13	120.071	3,39	119.963	3,45	110.813	3,04
Diğer Ülkeler	1.785.290	49,84	1.758.182	49,55	1.928.583	54,40	1.841.311	52,95	1.756.644	48
Genel Toplam	3.581.932	100,00	3.548.628	100,00	3.545.105	100,00	3.477.506	100,00	3.640.406	100

Kaynak; FAOstat

ÖNERİLERİMİZ

- Öncelikle mazot, gübre, ilaç, tohum gibi girdilerin fiyatları kontrol altında bulundurulmalıdır.
- Sertifikalı fasulye tohumlarının üretimi artırılmalıdır.
- Hastalık ve zararlılara dayanıklı, makineli hasada uygun, kaliteli, yüksek verimli, yerli tüketicilerin ve dış pazarın isteğine uygun yeni çeşitlerin geliştirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
- Yerel çeşitlerin sürdürülmesi ve geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Uygun yetiştirme tekniklerinin kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
- Bakliyat ekim alanlarının genişletilmesi için Nadas alanları daraltılmalıdır.
- Hasat döneminde kuru fasulye ithalatına izin verilmemelidir.
- Etkin bir örgütlenme yapısı oluşturulması için destekler verilmeli, çalışmalar yapılmalıdır.
- Hasattan sonra çiftçinin ürününü satın alıp pazarlayacak müdahale kuruluşları oluşturulmalıdır
- Mekanizasyon kullanımı desteklenmelidir.
- Tarımsal sigorta uygulaması yaygınlaştırılmalı, baklagillerde hastalık ve zararlılar sigorta kapsamına alınmalıdır.

MERCİMEK RAPORU- 2018

“Mevcut duruma göre; 2018 yılında da ekim alanlarının daralması, girdi maliyetleri, verilen teşvikler, doğal afetler nedeniyle mercimekte ithalat devam edecektir. Üretici fiyatlarında ise her yıl reel olarak %6-7 arasında artış olacağı tahmin edilmektedir.”

Yemeklik tane baklagiller içerisinde yer alan mercimek, içerdiği protein oranının yüksek olması nedeniyle insan beslenmesinde önemli bir yere sahiptir. Kurak bölgelerde ekim nöbetine girerek hem üreticiye hem de ülke ekonomisine ek gelir sağlamaktadır. Kışlık ve yazlık ekime uygun mercimek çeşitleri bulunmaktadır.

TÜRKİYE'DE MERCİMEK ÜRETİMİ

Mercimekte, fiyatların yüksekliği sebebiyle yeterince girdi kullanılmaması, küçük parçalı tarımsal arazilerde üretim yapılması, sertifikalı tohumların yeterince kullanılmaması vb. sebeplerle ülkemizde verim miktarı düşmektedir. Üretim masraflarının artması ve verim düşüklüğü ürün maliyetlerini artırmakta, böylelikle ülkemizde üreticiler dünya fiyatları karşısında rekabet şansını kaybetmektedir.

Türkiye'de nohuttan sonra en fazla tüketimi yapılan ürün kırmızı mercimektir. Yıllar itibariyle diğer baklagiller gibi kırmızı mercimeğin de tüketiminin artacağı tahmin edilmektedir.

Araştırmalara göre diğer baklagillerde olduğu gibi, uygulanan politikalarda değişikliğe gidilmez ise, önümüzdeki yıllarda kırmızı mercimek ekim alanlarının azalacağı öngörülmektedir. GAP bölgesinin sulanabilir alanlarında mercimeğin pamuk, mısır ve sebze ile rekabet edememesi kırmızı mercimek ekim alanlarında azalmaya yol açmaktadır. 2017 yılında yaklaşık 2.7 milyon da olan kırmızı mercimek ekim alanlarının gelecek beş yıllık süreçte azalacağı, 2020 yılında ise yaklaşık 1 milyon 750-1 milyon 800 bin dekara, üretiminde yaklaşık 2 milyon 860 bin tona düşeceği tahmin edilmektedir. Türkiye'nin 2020 yılında kırmızı mercimek ithalatının yaklaşık 376-530 bin ton arasında, ihracatın ise 230-327 bin ton arasında olacağı tahmin edilmektedir. 2017 yılında 30 bin ton olan yeşil mercimek üretimimizin 2018 yılında 36.5-37 bin tona çıkacağı, kırmızı mercimek ise 2017 yılında 400 bin ton olan üretimimizin 350-355 bin tona düşeceğini tahmin etmekteyiz. Mevcut duruma göre 2018 yılında da ekim alanların daralması, girdi maliyetleri, verilen teşvikler, doğal afetler nedeniyle mercimekte ithalatın devam edecektir. Üretici fiyatlarında ise her yıl reel olarak % 6-7 arasında artış olacağı tahmin edilmektedir (TEAD, 2017: 7-18, Araştırma Makalesi).

Yemeklik dane bakliyat ekim alanları, 1981 yılında başlatılan “Nadas Alanlarının Daraltılması Projesi” ile hızla artmıştır. Bu projenin etkisiyle 1980'lerde mercimekte üretim fazlalığı yaşayan ülkemizde, mercimeğin tüketimini artırmaya yönelik kampanyalar sürdürülürken, bugün azalan üretim nedeniyle artık net ithalatçı bir ülke haline geldik.2018 yılında da ekim alanların daralması, girdi maliyetleri, verilen teşvikler, doğal afetler nedeniyle mercimekte ithalat yine kapımızda görünüyor.

Kırmızı mercimekte kişi başı yıllık tüketimimiz 5 kg. dır.

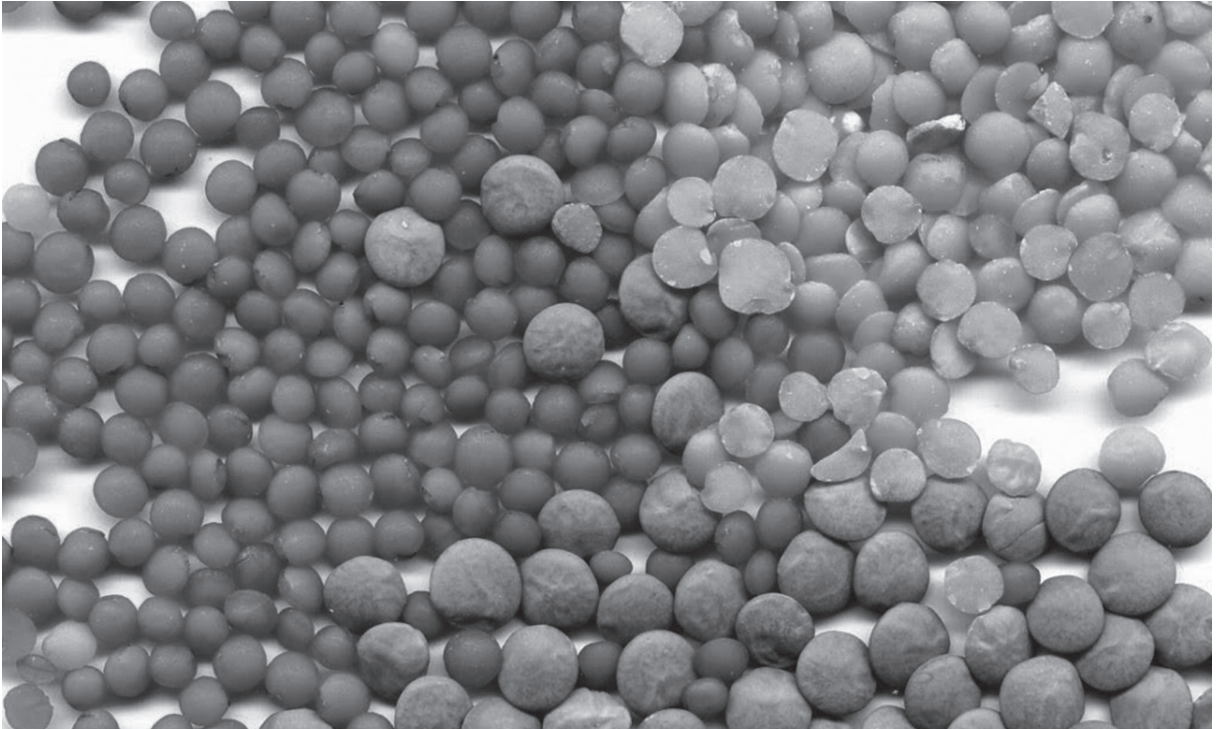
Çizelge-1 Türkiye’de Kırmızı ve Yeşil Mercimek Üretimi

YIL	Kırmızı Mercimek		Yeşil Mercimek	
	Alan (da)	Üretim (Ton)	Alan (da)	Üretim (Ton)
2004	3.790.000	480.000	599.940	59.993
2005	3.867.000	520.000	531.950	49.995
2006	3.787.075	580.298	454.575	42.321
2007	3.572.328	508.378	323.048	26.799
2008	2.909.766	106.361	276.942	24.823
2009	1.893.780	275.050	255.491	27.127
2010	2.116.000	422.000	228.902	25.398
2011	1.923.199	379.996	225.228	25.950
2012	2.147.875	410.000	226.883	27.997
2013	2.605.000	395.000	206.759	21.997
2014	2.324.461	325.000	170.476	20.000
2015	2.074.690	340.000	163.881	20.000
2016	2.354.743	345.000	167.617	20.000
2017	2.693.181	400.000	232.201	30.000
*2018	2.450.000	350.000	290.000	36.500

Kaynak; TÜİK *ZMO Tahminidir.

Mercimek üretimimiz içinde yeşil mercimeğin payı %10’dan daha azdır. Kırmızı mercimek ağırlıklı olarak Güneydoğu illerinde üretilirken, yeşil mercimek ise İç Anadolu illeri ağırlık göstermektedir. 2017 yılında 30 bin tonluk yeşil mercimek üretiminin %39’u Yozgat, %13’ü Konya, %12’si Çorum, %7’si Kırşehir ve %5’i Ankara’da üretilmiştir.

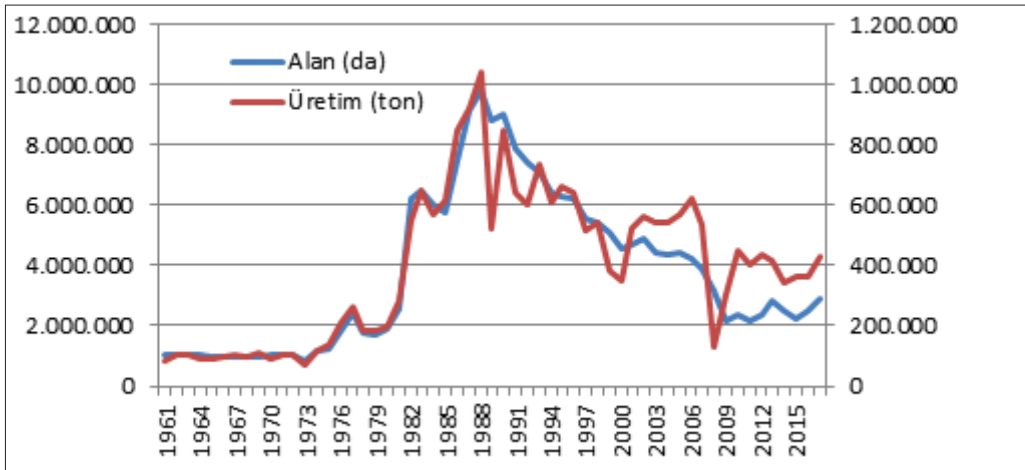
Türkiye’nin mercimek üretimine bakıldığında 1960’lı yıllarda 100 bin civarında olan üretimin, 1970’li yılların sonuna doğru 200 bin tona yaklaştığı, 1980’li yıllarda yürütülen Nadas Alanlarının Daraltılması Projesinin etkisi ile 1988 yılında 1 milyon ton üretime ulaşıldığı, 1990 ve 2000’li yıllarda 500-600 bin ton civarında seyreden üretimin, 2010 sonrası bu seviyelerin altına indiği görülmektedir.

Çizelge-2 Türkiye'de Mercimek Üretimi

YIL	Alan (da)	Üretim (ton)	YIL	Alan (da)	Üretim (ton)	YIL	Alan (da)	Üretim (ton)
1961	1.010.000	84.000	1980	1.905.000	195.000	1999	5.103.680	380.000
1962	1.046.000	101.000	1981	2.550.000	280.000	2000	4.532.290	353.000
1963	1.033.000	103.000	1982	6.227.500	550.000	2001	4.697.600	520.000
1964	1.050.000	90.000	1983	6.500.000	650.000	2002	4.903.220	565.000
1965	1.000.000	90.000	1984	6.040.130	570.000	2003	4.399.530	540.000
1966	1.000.000	100.000	1985	5.766.400	618.000	2004	4.390.000	540.000
1967	1.000.000	106.000	1986	7.474.150	850.000	2005	4.399.000	570.000
1968	990.000	96.000	1987	9.136.350	925.000	2006	4.241.700	622.624
1969	1.000.000	107.000	1988	9.796.320	1.040.000	2007	3.895.411	535.181
1970	1.030.000	92.000	1989	8.820.000	520.000	2008	3.186.743	131.188
1971	1.050.000	101.000	1990	9.051.700	846.000	2009	2.149.311	302.181
1972	1.030.000	105.000	1991	7.874.490	640.000	2010	2.344.922	447.400
1973	850.000	67.000	1992	7.411.040	600.000	2011	2.148.473	405.952
1974	1.160.000	120.000	1993	7.116.530	735.000	2012	2.374.778	438.000
1975	1.245.000	135.000	1994	6.457.330	610.000	2013	2.811.783	417.000
1976	1.860.000	210.000	1995	6.274.680	665.000	2014	2.494.937	345.000
1977	2.400.000	260.000	1996	6.196.410	645.000	2015	2.238.571	360.000
1978	1.773.000	180.000	1997	5.585.220	515.000	2016	2.522.360	365.000
1979	1.720.000	183.000	1998	5.401.500	540.000	2017	2.925.382	430.000

Kaynak; FAOstat

Grafik-1 Türkiye'de Mercimek üretimi ve üretim alanları

Mercimek üretimimiz, kırmızı mercimek üretimi ağırlıklıdır. Mercimek üretiminin %75'i Diyarbakır, Şanlıurfa ve Mardin illerimizden gerçekleştirilmektedir.

Bakliyat ürünlerinin devlet destekleme alımı kapsamından çıkarılması Türkiye'nin bakliyat üretiminin azalmasına yol açtı.

Mercimek üretiminde ve ihracatında, nohut ihracatında dünya lideri olan Türkiye, uygulanan yanlış politikalar nedeniyle üretimin tüketimi karşılayamamasından dolayı bu ürünlerde net ithalatçı hale geldi.

Çizelge-3 İllere Göre Mercimek Üretim Miktarı

İller	2013		2014		2015		2016		2017	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Diyarbakır	82.762	19,85	98.076	28,43	82.742	22,98	123.048	33,71	148.253	34,48
Şanlıurfa	165.009	39,57	104.204	30,20	129.732	36,04	96.086	26,32	127.029	29,54
Mardin	60.868	14,60	62.311	18,06	57.874	16,08	59.924	16,42	51.134	11,89
Batman	21.528	5,16	19.828	5,75	20.028	5,56	28.355	7,77	25.842	6,01
Yozgat	1.502	0,36	2.511	0,73	3.477	0,97	4.362	1,20	12.975	3,02
Siirt	8.266	1,98	9.646	2,80	8.986	2,50	10.214	2,80	10.251	2,38
Gaziantep	16.825	4,03	3.743	1,08	12.461	3,46	2.347	0,64	10.045	2,34
Konya	3.601	0,86	3.550	1,03	3.522	0,98	3.970	1,09	6.141	1,43
Adıyaman	20.906	5,01	13.539	3,92	10.848	3,01	9.951	2,73	5.245	1,22
Diğer İller	35.733	8,57	27.592	8,00	30.330	8,43	26.743	7,33	33.085	7,69
Toplam	417.000	100,00	345.000	100,00	360.000	100,00	365.000	100,00	430.000	100,00

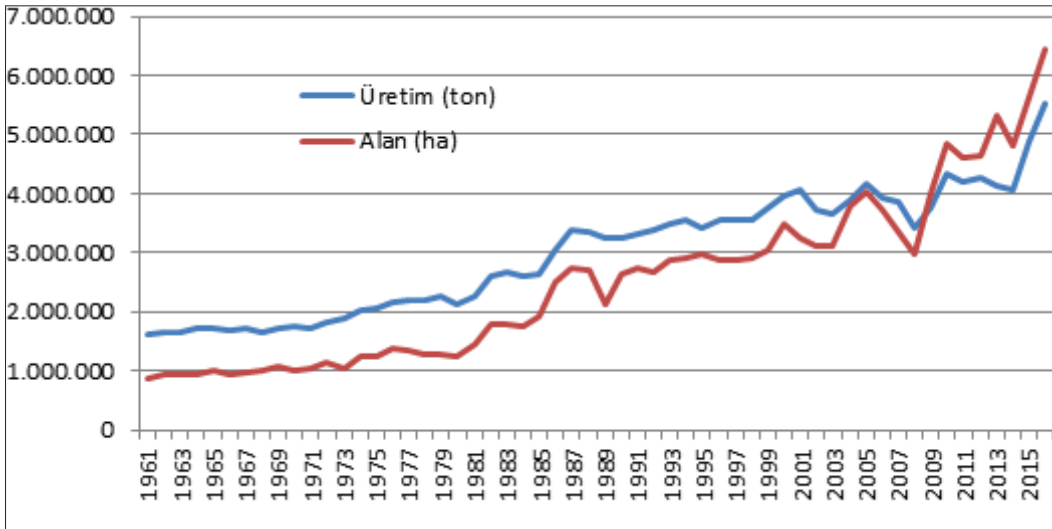
Kaynak; TÜİK

Dünya mercimek üretimi 1990'lı yıllardan sonra çok hızlı bir gelişme göstermiş, 1970'li yılların başında 1 milyon ton olan üretim, 2016 yılında 6,5 milyon ton seviyesine ulaşmıştır.

Dünyada mercimek üretiminin % 50'sini Kanada üretirken, Hindistan yaklaşık % 16'sını ve Türkiye dünya mercimek ihracatından % 5-6 pay almaktadır.

DÜNYADA MERCİMEK ÜRETİMİ

Türkiye, nohut, mercimek, fasulye üretimini azaltırken dünyada bu ürünlerin üretimi arttı. Birleşmiş Milletler Dünya Gıda ve Tarım Örgütü(FAO) verilerine göre, dünya mercimek ekim alanları 1961 yılında 1.6 milyon hektar, 1980 yılında 2.1 milyon hektar, 2000 yılında 4 milyon hektar 2016 yılında da 5.5 milyon hektar oldu. Aynı dönemde verimlilikte de önemli artış oldu. 1961 yılında 850 bin ton, 1980 yılında 1.2 milyon ton, 2000 yılında 3.5 milyon ton olan dünya mercimek üretimi 2016 yılında 6.5 milyon tona ulaştı.

Grafik-2 Dünya Mercimek Üretimi ve Üretim Alanları

Çizelge-4 Dünya Mercimek Üretim (Ton)

Ülkeler	1961	1970	1980	1990	2000	2010	2015	2016	2016 %
Kanada	-	-	25.500	213.200	914.100	2.004.800	2.540.500	3.233.800	50
Hindistan	358.666	382.900	320.300	706.200	1.078.900	1.031.600	1.035.000	1.055.536	16
Türkiye	84.000	92.000	195.000	846.000	353.000	447.400	360.000	365.000	6
ABD	10.160	32.670	97.820	41.050	137.393	392.675	239.320	255.061	4
Nepal	30.500	39.500	49.000	76.250	137.343	151.757	227.492	253.041	4
Avustralya	0	0	0	3.000	163.000	140.000	230.500	181.638	3
Ethiopya	-	-	-	-	59.000	80.952	147.637	166.274	3
Bangladeş	42.672	63.000	169.000	155.120	128.000	71.100	167.261	158.228	2
Diğ. Ülkeler	328.879	396.464	384.655	604.318	528.260	529.198	680.147	790.271	12
G.Toplam	854.877	1.006.534	1.241.275	2.645.138	3.498.996	4.849.482	5.627.857	6.458.849	100

Kaynak; FAOstat

Dünya mercimek üretiminde Kanada ağırlıklı bir paya sahiptir. 2016 yılı mercimek üretiminin %50'si bu ülke tarafından gerçekleştirilmiştir. 1972 yılına kadar mercimek üretimi olmayan Kanada'nın geldiği nokta dikkat çekicidir. Grafikte Türkiye ve Kanada mercimek üretimi karşılaştırması yer almaktadır.

Grafik-3 Kanada-Türkiye Mercimek Üretimi Karşılaştırması

Türkiye'nin mercimek dış ticareti ihracat ve ithalatın olması nedeniyle dikkat çekicidir. 2017 yılında 264 bin ton ihracat yapılmışken, 234 bin ton da mercimek ithal edilmiştir. İhraç edilen mercimeğin birim fiyatı, ithal edilen mercimeğin birim fiyatından daha yüksektir. Dışarıdan ucuz mercimek alınırken, dışarıya pahalı mercimek satılmaktadır.

Ülkemizin azalan mercimek üretimi, ithalata bağımlı bir üretim yapısını ortaya çıkarmıştır. Bu yılın ilk beş ayındaki ithalat miktarı, geçen yıl yapılan mercimek ithalatın yarısı seviyesine ulaşmıştır.

Çizelge-5 Türkiye'nin Mercimek Dış Ticareti

Yıl	İhracat		İthalat		Dış Ticaret Açığı (Kg)
	Miktar (Kg)	Değer (\$)	Miktar (Kg)	Değer (\$)	
2000	99.729.634	57.525.733	140.913.948	59.142.734	-41.184.314
2001	158.642.408	85.281.629	98.662.405	37.886.685	59.980.003
2002	136.070.865	51.914.032	22.668.147	8.325.322	113.402.718
2003	216.976.472	88.358.427	16.908.975	8.117.605	200.067.497
2004	171.185.135	85.443.718	5.556.573	2.657.722	165.628.562
2005	118.421.480	71.014.462	64.280.671	29.161.976	54.140.809
2006	301.329.436	158.373.503	69.071.488	30.659.938	232.257.948
2007	186.270.826	126.718.954	30.979.271	18.464.010	155.291.555
2008	70.340.268	101.249.260	191.682.509	243.966.888	-121.342.241
2009	130.063.932	174.963.957	141.541.275	133.519.148	-11.477.343
2010	194.419.071	216.376.069	210.288.668	193.831.106	-15.869.597
2011	212.328.474	200.607.012	309.560.685	205.554.662	-97.232.211
2012	197.369.080	161.300.486	168.805.672	106.124.466	28.563.408
2013	178.542.265	167.813.889	199.475.533	131.982.908	-20.933.268
2014	183.415.190	192.816.896	303.154.876	201.879.886	-119.739.686
2015	219.220.426	261.450.743	313.161.624	237.461.499	-93.941.198
2016	243.768.113	278.874.418	337.500.242	275.019.019	-93.732.129
2017	263.931.749	236.135.403	371.426.348	233.827.445	-107.494.599
2018*	113.542.090	79.581.266	164.268.901	79.873.134	-50.726.811

*Ocak-Mayıs Kaynak; TÜİK

Türkiye'nin en fazla mercimek ihracatı yaptığı ülkeler Irak, Mısır ve Sudan'dır.

Çizelge- 6 Mercimek İhraç Ettiğimiz Ülkeler (Miktar/Kg)

Ülkeler	2015		2016		2017		2018*	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Irak	42.097.740	19,20	47.425.823	19,46	57.929.333	21,95	30.549.404	26,91
Mısır	28.414.424	12,96	28.758.980	11,80	40.515.870	15,35	10.280.950	9,05
Sudan	33.078.785	15,09	43.480.000	17,84	37.362.700	14,16	16.474.860	14,51
S. Arabistan	10.640.450	4,85	11.736.135	4,81	13.503.590	5,12	6.196.216	5,46
Almanya	8.714.055	3,98	11.101.036	4,55	11.682.611	4,43	4.720.827	4,16
Suriye	14.542.001	6,63	12.309.387	5,05	10.789.586	4,09	4.990.564	4,40
Hindistan	3.011.275	1,37	3.764.705	1,54	8.314.986	3,15	72.000	0,06
İtalya	2.704.400	1,23	4.188.600	1,72	7.225.600	2,74	2.005.690	1,77
İsrail	4.034.012	1,84	5.602.396	2,30	5.821.743	2,21	1.604.778	1,41
İngiltere	7.222.565	3,29	7.317.846	3,00	5.586.458	2,12	3.643.236	3,21
Hollanda	2.890.590	1,32	3.549.284	1,46	5.265.806	2,00	3.029.188	2,67
Diğ. Ülkeler	61.870.129	28,22	64.533.921	26,47	59.933.466	22,71	29.974.377	26,40
G.Toplam	219.220.426	100,00	243.768.113	100,00	263.931.749	100,00	113.542.090	100,00

*Ocak-Mayıs Kaynak; TÜİK

Mercimek ithalatı ağırlıklı olarak Kanada'da yapılmaktadır. Kanada'yı Kazakistan ve Avustralya izlemektedir. 2018 yılının ilk beş ayında ithal edilen mercimeğin %70'i Kanada'dan alınmıştır.

Çizelge-7 Mercimek İthal Ettiğimiz Ülkeler (Miktar/Kg)

Ülkeler	2015		2016		2017		2018*	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Kanada	298.215.043	95,23	312.505.552	92,59	216.594.207	58,31	115.135.333	70,09
Kazakistan	2.492.147	0,80	8.049.114	2,38	62.106.750	16,72	31.496.554	19,17
Avustralya	6.282.900	2,01	5.797.120	1,72	59.872.450	16,12	7.662.510	4,66
Rusya	628.680	0,20	4.176.301	1,24	17.661.331	4,76	7.789.177	4,74
Diğ. Ülkeler	5.542.854	1,77	6.972.155	2,07	15.191.610	4,09	2.185.327	1,33
Toplam	313.161.624	100,00	337.500.242	100,00	371.426.348	100,00	164.268.901	100,00

*Ocak-Mayıs Kaynak; TÜİK

Mercimekteki dünya ticaretine bakıldığında, Kanada'nın en önemli paya sahip olduğu görülür. 2016 yılında dünya mercimek ihracatında Kanada%64'lük bir paya sahip olmuştur. Ülkemiz ise yaklaşık %8'lik pay ile dördüncü sırada yer almaktadır.

Çizelge-8 Dünya Mercimek İhracatı (ton)

Ülkeler	2012		2013		2014		2015		2016	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Kanada	1.125.301	54,16	1.806.336	67,39	2.114.790	68,63	2.630.043	73,12	2.053.528	63,92
ABD	181.441	8,73	210.816	7,86	256.285	8,32	255.196	7,10	299.280	9,32
Avustralya	377.657	18,18	316.740	11,82	291.140	9,45	240.214	6,68	284.106	8,84
Türkiye	197.413	9,50	178.542	6,66	183.415	5,95	219.220	6,10	243.768	7,59
BAE	23.314	1,12	43.074	1,61	73.989	2,40	109.888	3,06	99.521	3,10
Kazakistan	4.492	0,22	2.847	0,11	5.682	0,18	7.754	0,22	59.439	1,85
Diğ. Ülkeler	168.032	8,09	122.229	4,56	156.011	5,06	134.331	3,73	173.012	5,39
Toplam	2.077.650	100,00	2.680.584	100,00	3.081.312	100,00	3.596.646	100,00	3.212.654	100,00

Kaynak; FAOstat

Dünyada en fazla mercimek ithal eden ülke olarak Hindistan ilk sırada gelmektedir. 2016 yılında dünya mercimek ithalatının %25'i Hindistan tarafından gerçekleştirilmiştir. Ülkemiz %11'lik pay ile ikinci sırada yer almıştır.

Çizelge-9 Dünya Mercimek İthalatı (ton)

Ülkeler	2012		2013		2014		2015		2016	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Hindistan	441.264	22,52	679.662	27,11	729.759	26,62	1.161.802	35,03	753.566	25,29
Türkiye	168.806	8,61	199.476	7,96	303.155	11,06	313.162	9,44	337.500	11,33
Bangladeş	171.000	8,73	219.603	8,76	128.924	4,70	180.221	5,43	313.676	10,53
BAE	93.902	4,79	186.193	7,43	179.112	6,53	223.754	6,75	183.634	6,16
Sri Lanka	114.713	5,85	151.129	6,03	153.381	5,59	161.717	4,88	154.341	5,18
Pakistan	68.568	3,50	57.887	2,31	118.481	4,32	135.386	4,08	113.055	3,79
Mısır	78.416	4,00	78.818	3,14	133.663	4,87	126.177	3,80	110.019	3,69
Kanada	11.083	0,57	7.302	0,29	12.602	0,46	16.319	0,49	71.830	2,41
İran	6.018	0,31	17.428	0,70	44.934	1,64	50.964	1,54	70.622	2,37
Diğ. Ülkeler	805.710	41,12	909.659	36,28	937.862	34,21	947.329	28,56	870.968	29,23
Toplam	1.959.480	100,00	2.507.157	100,00	2.741.873	100,00	3.316.831	100,00	2.979.211	100,00

Kaynak; FAOstat

Üretim maliyetlerindeki artışa karşın, ürün fiyatlarının bu artışı karşılayacak oranda artmaması ve bu olumsuzluğun doğru tarımsal destekleme politikaları ile karşılanmaması mercimek üretiminde azalmaya, ihtiyacın ithalat yoluyla karşılanmasına neden olmuştur. İthalatın hızla artması üzerinde 2008 yılında nohut, mercimek ve kuru fasulye üreticilerine satış belgelerini ibraz şartıyla kilogram başına 10 kuruş destekleme primi ödemesi yapılmaya başlandı.2018 yılında mercimek, kuru fasulye ve nohut üreticilerine bir dekar alan için yurtiçi sertifikalı tohum kullanımı desteği kapsamında 20 TL, alan bazı tarımsal destekler kapsamında mazot için 14 TL, gübre için 4 TL ödeme yapılacak. Bu desteklemeler dışında fark ödemesi desteği olarak kilogram başına 50 kuruş destekleme yapılacak. Ayrıca yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtlı olduğunun tespit edildiği havzalarda, ekilen nohut ve mercimek ürünlerine % 50 ilave destek ödemesi yapılmaya devam edilecek.

Türkiye tarımın insan yaşamı için stratejik bir sektör olduğunu hiçbir zaman unutmadan, tarımda kendine yeterli bir üretim yapısını kurmalı, bunun için gerekli her türlü yatırım ve desteklemeyi yapmalıdır.

ÖNERİLERİMİZ

- Mercimek üretimine ithalatın zarar vermesi için, ürün fiyatlarını çiftçinin karlılık düzeyinin altına düşürmeyecek gümrük vergi oranları uygulanmalı, ithalatta hasat dönemi dikkate alınmalıdır.
- Hastalıklara dayanıklı, verimi yüksek tohum çeşitleri geliştirilerek, sertifikalı mercimek tohumu üretimi artırılmalıdır.
- Nadas alanlarında baklagil üretimine desteklenerek, kurak alanlarda nohut ve mercimeğin ekim nöbetine girmesi teşvik edilmelidir.
- Ekim nöbetinin tarımsal destekleme içine alınmalı, bu sistemde baklagillerin yer almasına öncelik verilmesi teşvik edilmelidir
- Kırmızı mercimek üretimin yoğun olarak yapıldığı Güneydoğu Anadolu bölgesinde mercimeğin diğer ürünlerle rekabet edebilmesi yönelik teşvik ve destekler geliştirilmelidir.
- Baklagillerde hastalık ve zararlılar sigorta kapsamına alınmalıdır.
- İyi tarım uygulamaları, organik tarım vb. üretim sistemleri mercimek yetiştiriciliğinde yaygınlaştırılmalı, sektörün rekabet üstünlüğünü sağlayıcı, girdi maliyetlerini azaltıcı çalışmalar yapılmalıdır.

FINDIK RAPORU- 2018

“Mevcut olan iktidar ve buna bağı TMO, şirketlerin yanından daha çok, üreticinin yanında olmalıdır.”

Fındık; meyvesi, yağı, kabuğu, yaprağı ve zuru ile çok çeşitli alanlarda kullanılabilen ülkemiz için çok önemli ve ekonomik değeri olan bir tarım ürünüdür. Fındık başta Giresun, Ordu, Samsun, Trabzon ve Rize olmak üzere Karadeniz'e kıyısı olan hemen her ilde yetiştirilmektedir.

Fındık, % 80 oranında çikolata sanayinde dilinmiş, kıyılmış, öğütülmüş biçimde; %10-12 oranında pastacılık-bisküvi-unlu mamuller sektörlerinde; %3-4 oranında da çerez olarak, kalanı dondurma sektöründe ve yağ sanayinde kullanılmaktadır.

Fındığın kalite özellikleri ve besinsel bileşenleri çeşitten çeşide farklılıklar göstermekle beraber mevsim şartları, teknik ve kültürel özellikler gibi faktörlerden de etkilenmektedir. Fındık meyvesinin bileşiminde % 55-60 yağ, %14-16 protein, %11-12 karbonhidrat, %4,5- 5 su, %2 kül ile fosfor, kalsiyum, magnezyum, mangan, çinko, demir ve sodyum gibi mineral maddeler ve ayrıca B1, B2 ve E vitamini bulunmaktadır.

Fındık besleyici özelliği ve insan sağlığına faydaları açısından önemli bir bitkisel üründür. Fındığın bu özelliği yapısında bulunan özel yağ bileşimi (genel olarak oleik asit), protein, karbonhidrat, lif, vitaminler (vitamin E), mineraller, fitosteroller (β -sitosterol) ve antioksidan fenolik bileşiklerinden dolayıdır. Fındık kendine has tat, aroma ve besleyici özelliğinden dolayı, özellikle fonksiyonel bileşik olarak birçok gıda ürününe ilave edilebilmektedir.

TÜRKİYE'DE FINDIK ÜRETİMİ

Türkiye'de yaklaşık 440 bin üretici, 700 bin hektar alanda fındık üretimi yapmaktadır. Kültür ırkı fındık yetiştiriciliği ilk defa Doğu Karadeniz Bölgesinde başlamıştır. Fındığın ilk defa Giresun'da kültüre alındığını belirten kaynaklar vardır. Fındığa 1964 yılından sonra alım garantisi verilmesi ve bölgeden başka illere göç edenlerin gittikleri yerde fındık yetiştirmeye devam etmelerinin etkisi ile fındık yetiştiriciliği diğer bölgelere de yayılmış ve yaygınlaşmıştır.

Fındık tarımı ile ilgili olarak 1983 yılında çıkan 2844 sayılı Fındık Üretimini Planlanması ve Dikim Alanlarının Belirlenmesi Hakkında Kanun ile bu kanun kapsamında çıkarılmış olan Fındık Üretimini Planlanması ve Dikim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik bulunmaktadır.

Fındık dikimine her yerde izin verilmemektedir. 2844 sayılı Kanun kapsamında çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararlarıyla fındık üretimine izin verilen yerler belirlenmektedir. Fındık Alanlarının Tespitine Dair 2014/7253 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 16 il ve bunlara bağlı 123 ilçe fındık dikimi yapılabilecek yerler olarak belirlenmiştir.

Çizelge-1 Fındık Üretimine İzin Verilen İl ve İlçeler;

İL	Üretim İzin Verilen İlçeler
Ordu	Bütün ilçeler
Trabzon	Bütün ilçeler
Zonguldak	Bütün ilçeler
Bartın	Bütün İlçeler
Sakarya	Kocaali, Karasu, Akyazı, Hendek, Ferizli, Karapürçek, Kaynarca, Adapazarı, Arifiye, Erenler, Geyve, Pamukova, Sapanca, Serdivan, Söğütü ve Taraklı
Samsun	Çarşamba, Terme, Ayvacık, Salıpazarı, Ondokuzmayıs, Tekkeköy, Alaçam, Yakakent, İlkadım, Bafra, Asarcık, Canik ve Atakum
Giresun	Merkez, Bulancak, Keşap, Tirebolu, Görele, Eynesil, Espiye, Dereli, Çanakçı, Güce, Doğan kent, Yağlıdere ve Piraziz
Düzce	Merkez, Akçakoca, Cumayeri, Gölyaka, Çilimli, Gümüşova, Yığılca ve Kaynaşlı
Kastamonu	Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, İnebolu ve Doğan yurt
Sinop	Merkez, Ayancık, Türkeli, Erfelek, Gerze ve Dikmen
Artvin	Borçka, Arhavi, Hopa ve Murgul
Rize	Ardeşen, Fındıklı ve Pazar
Bolu	Göynük ve Mudurnu
Kocaeli	Kandıra
Gümüşhane	Kürtün
Tokat	Erbaa

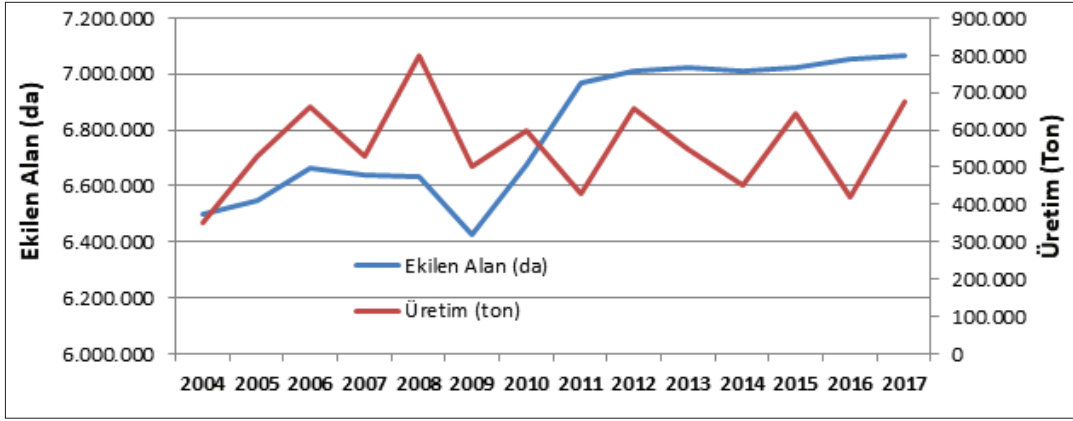
Fındık üretim miktarı yıllara göre değişkenlik göstermekle birlikte, ortalama olarak 550 bin ton civarındadır.

ZMO'nun yaptığı çalışmalar sonucunda 2017 yılında 670.000 ton olan fındık üretimimiz, 2018 yılında 550.000-560.000 ton aralığında olacağını tahmin etmekteyiz. Bununla en büyük nedeni kuraklık, zamansız dolu ve yağışlar ile fındık hastalık ve zararlılarıdır.

Çizelge-2 Türkiye'de Fındık Üretimi, Alanları ve Verimi

	Ekim Alanı (Ha)	Üretim (Ton)	Ortalama Verim (Kg/da)	Fiskobirlik Alım Fiyatı (TL/Kg)	Serbest Piyasa Fiyatı (TL/Kg)
2002	560.000	600.000	107	1,60-1,62	1,15-1,90
2003	600.000	480.000	80	2,50-3,05	2,20-5,05
2004	650.000	350.000	54	5,05-5,25	4,50-7,30
2005	655.000	530.000	81	7,05-7,45	2,20-6,50
2006	666.226	661.000	99	4,80-5,00	2,60-4,40
2007	663.817	530.000	80	4,95-5,35	3,30-4,80
2008	663.192	800.791	121	4,70-5,00	2,40-3,00
2009	642.866	500.000	78	4,50-4,75	4,10-4,80
2010	667.865	600.000	90	4,55-4,85	3,60-4,00
2011	696.964	430.000	62	6,75-7,00	3,85-7,80
2012	701.407	660.000	94	4,75-5,00	3,90-5,20
2013	702.144	549.000	78	6,12-10,82	4,90-11,50
2014	701.141	450.000	59	10,86-24,10	9,00-20,40
2015	702.628	646.000	92	10,97-13,27	7,50-14,50
2016	705.445	420.000	60	9,00-15,00	8,00-15,75
2017	705.500	670.000	95	8,00-11,88	7,50-12,50
*2018	705.510	550.000	78	?	?

*2018 yılı ZMO Tahminidir. Kaynak: TÜİK

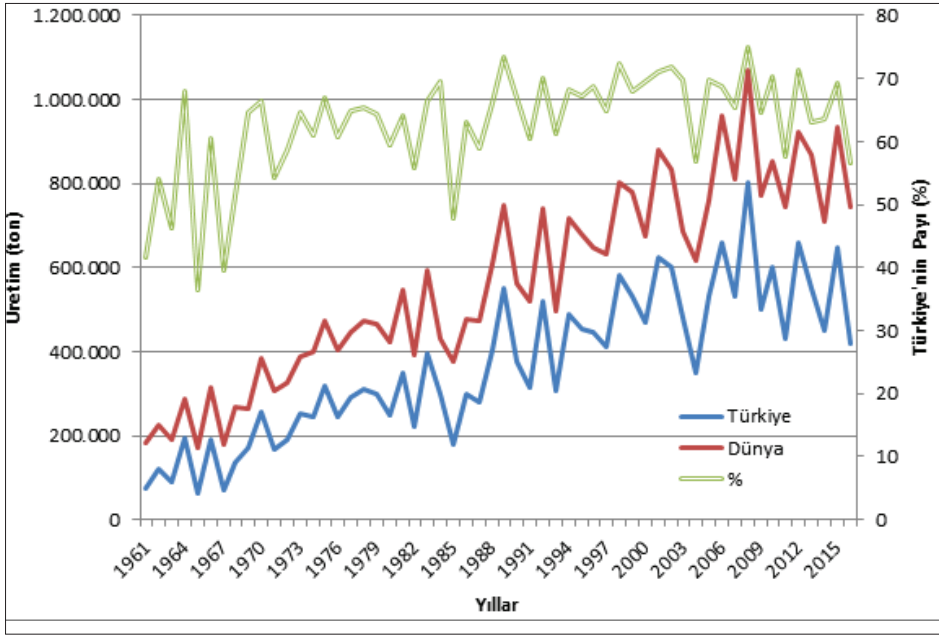
Grafik-1 Fındık Üretimi ve Üretim Yapılan Alanlar

Türkiye fındık üretiminde dünyada ilk sırada gelmektedir. Dünya fındık üretimindeki payı %70'ler civarındadır.

Çizelge-3 Türkiyeve Dünya Fındık Üretimi

Yıl	Türkiye	Dünya	%	Yıl	Türkiye	Dünya	%	Yıl	Türkiye	Dünya	%
1961	76.000	182.275	42	1980	250.000	421.136	59	1999	530.000	780.714	68
1962	122.380	226.010	54	1981	350.000	545.636	64	2000	470.000	675.814	70
1963	88.440	191.216	46	1982	220.000	393.917	56	2001	625.000	878.317	71
1964	195.215	286.878	68	1983	395.000	595.143	66	2002	600.000	835.577	72
1965	62.000	170.162	36	1984	300.000	432.293	69	2003	480.000	688.114	70
1966	190.000	313.562	61	1985	180.000	376.354	48	2004	350.000	616.104	57
1967	71.000	179.717	40	1986	300.000	476.337	63	2005	530.000	759.018	70
1968	138.000	267.616	52	1987	280.000	474.454	59	2006	661.000	961.669	69
1969	170.000	262.895	65	1988	402.500	609.483	66	2007	530.000	811.775	65
1970	255.000	384.251	66	1989	550.000	748.489	73	2008	800.791	1.068.328	75
1971	166.000	305.519	54	1990	375.000	560.761	67	2009	500.000	773.098	65
1972	190.000	324.453	59	1991	315.000	521.109	60	2010	600.000	854.592	70
1973	250.900	388.709	65	1992	520.000	741.599	70	2011	430.000	744.725	58
1974	244.000	400.452	61	1993	305.000	498.200	61	2012	660.000	923.993	71
1975	317.000	472.856	67	1994	490.000	717.374	68	2013	549.000	869.072	63
1976	245.000	404.024	61	1995	455.000	678.276	67	2014	450.000	707.894	64
1977	290.000	447.087	65	1996	446.000	648.643	69	2015	646.000	932.717	69
1978	310.000	474.901	65	1997	410.000	631.934	65	2016	420.000	743.455	56
1979	300.000	466.214	64	1998	580.000	801.996	72				

Kaynak; FAOstat

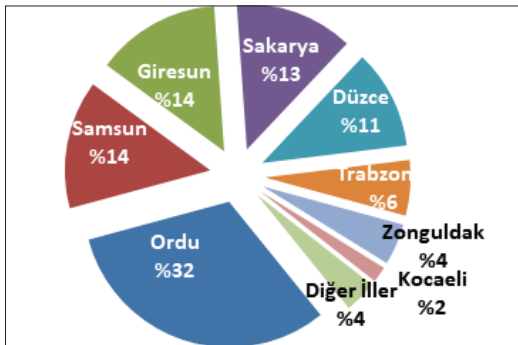
Grafik-2 Türkiye ve Dünyada Fındık Üretimi

Fındık üretiminin en fazla yapıldığı il Ordu'dur. Fındık üretiminin %85'i Ordu, Samsun, Giresun, Sakarya ve Düzce'den gerçekleştirilmektedir.

Çizelge-4 İllere Göre Fındık Üretim Miktarı

İLLER	2014		2015		2016		2017		2017	
	Dikim Alanı (da)	Üretim (ton)	Dikim Alanı (da)	Üretim (ton)	Dikim Alanı (da)	Üretim (ton)	Dikim Alanı (da)	Üretim (ton)	Dikim Alanı (da)	Üretim %
Ordu	2.271.828	84.874	2.271.830	200.938	2.270.923	93.030	2.270.923	213.572	32,14	31,64
Samsun	895.936	73.544	906.229	90.857	936.087	67.855	936.182	96.240	13,25	14,26
Giresun	1.171.369	31.567	1.171.112	105.023	1.170.872	37.591	1.171.020	93.339	16,57	13,83
Sakarya	721.734	94.895	725.981	82.708	727.976	77.279	730.838	88.840	10,34	13,16
Düzce	626.850	69.503	626.850	69.344	626.850	54.493	631.440	74.350	8,94	11,01
Trabzon	654.317	31.065	653.498	39.126	655.525	28.978	655.524	41.594	9,28	6,16
Zonguldak	235.914	30.148	235.929	22.572	236.185	28.428	238.342	30.932	3,37	4,58
Kocaeli	79.657	7.323	80.617	7.530	79.813	7.033	79.808	11.898	1,13	1,76
Diğer İller	353.808	27.081	354.233	27.902	350.220	25.313	352.593	24.235	4,99	3,59
Toplam	7.011.413	450.000	7.026.279	646.000	7.054.451	420.000	7.066.670	675.000	100,00	100,00

Kaynak; TÜİK

Grafik-3 İllerin Fındık Üretimindeki Payı (2017)

Türkiye'nin fındık veriminde yıllara göre bazı nedenlerden dolayı önemli dalgalanmalar da görülmektedir. Bunların başında; optimal büyüklükte tarım işletmesinin yetersizliği. Yapılan araştırmalara göre Türkiye'de işletmelerin ortalama büyüklüğü 14 dekar iken, en elverişli şartlarda normal bir ailenin fındık tarımı ile geçimini sağlayabilmesi için en az 22 dekarlık bir fındık bahçesine sahip olması gerekmektedir. Bunun dışında; iklim şartlarının bazı yıllarda olumsuzluklar yaşanması (don ve kuraklık gibi), çeşit seçimi, sıraya dikim ve sulama gibi gerekli kültürel işlemlerin yeterince doğru yapılmaması ve fındık bitkisinde görülen periyodisite gibi etkenler verimdeki dalgalanmayı artırmaktadır.

Fındık bahçelerinin genelde yaşlı olması, ocakların ise sık dikili olmasından dolayı Trabzon, Giresun ve Ordu illerindeki verim seviyesi; Kocaeli, Sakarya ve Düzce illerinin verim seviyesine göre daha düşüktür. Sakarya ve Düzce illerindeki üreticilerin işletme büyüklükleri ve verim düzeylerinin daha yüksek olması nedeniyle bu bölgedeki dikim alanları hızla artmaktadır.

DÜNYADA FINDIK ÜRETİMİ

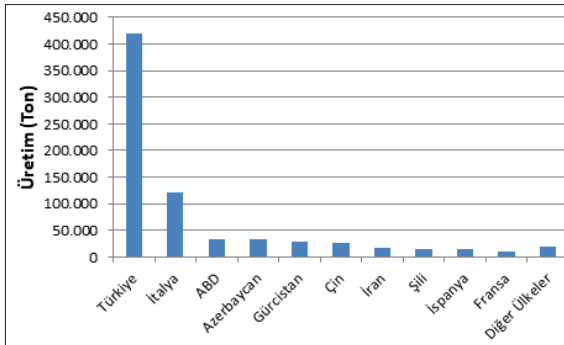
Fındık bademden sonra dünyada en yaygın yetiştiriciliği yapılan sert kabuklu meyvedir. Fındığın kültür çeşitleri; Türkiye, İtalya, İspanya, ABD, Gürcistan, Azerbaycan, Çin, İran, Şili, Avustralya ve Fransa'da yetiştirilmektedir. Bu ülkelerin yanı sıra Polonya, Yunanistan, Belarus, Hırvatistan, Tacikistan, Özbekistan, Rusya Federasyonu, Kırgızistan, Portekiz, Beyaz Rusya, Moldova, Tacikistan, Ukrayna, Tunus, Slovenya, Slovakya, Moldova, Suriye, Kıbrıs, Arjantin, Avusturya, Estonya, Yeni Zelanda, Romanya ve Kamerun gibi ülkelerde de az da olsa fındık üretilmekte ve üretimin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Dünya fındık üretimi 1960'lı yıllarda yaklaşık 200 bin ton kadar iken, son yıllarda bir milyon tona yaklaşmıştır.

Çizelge-5 Ülkelerin Fındık Üretimi (ton)

Ülkeler	1961	1970	1980	1990	2000	2010	2015	2016	2016%
Türkiye	76.000	255.000	250.000	375.000	470.000	600.000	646.000	420.000	56,49
İtalya	55.379	78.877	100.600	109.344	98.540	90.270	101.643	120.572	16,22
ABD	10.668	8.400	13.970	19.700	20.410	25.401	28.123	34.473	4,64
Azerbaycan	-	-	-	-	13.334	29.454	32.260	33.941	4,57
Gürcistan	-	-	-	-	14.220	28.800	35.300	29.500	3,97
Çin	2.000	3.800	5.000	8.000	9.000	19.500	24.872	26.071	3,51
İran	20.000	12.000	6.000	4.704	10.290	18.443	12.723	16.327	2,20
Şili	-	-	-	-	183	2.400	10.814	16.173	2,18
İspanya	14.200	20.200	29.900	21.270	25.188	15.086	11.423	15.306	2,06
Fransa	290	481	1.800	3.605	5.019	10.073	8.900	11.041	1,49
Diğ.Ülkeler	3.738	5.493	13.866	19.138	9.630	15.165	20.659	20.051	2,70
G.Toplam	182.275	384.251	421.136	560.761	675.814	854.592	932.717	743.455	100,00

Kaynak; FAOstat

Grafik-4 Ülkelerin Fındık Üretimi (2016)

Dünya fındık üretiminin ortalama % 70'ini gerçekleştiren Türkiye'yi sırasıyla İtalya, ABD, Kafkas Ülkeleri (Azerbaycan+Gürcistan), İspanya izlemektedir. Çizelgeden de görüleceği üzere Gürcistan ve Azerbaycan'ın üretimi son yıllarda önemli oranda artış göstermektedir. Diğer Ülkeler arasında yer alan Çin, Şili, Avustralya ve İran'ın üretimi de istatistik olarak anlamlıdır.

Türkiye üretimde olduğu gibi fındık ihracatında da dünyaya ilk sırada yer almaktadır. En yüksek olduğu yılda ihracatın %2'sinden daha az oranda da olsa fındık ithalatı da yapılmaktadır.

Çizelge-6 Türkiye'nin Fındık Dış Ticareti

Yıl	İhracat		İthalat		Yıl	İhracat		İthalat	
	Miktar (Kg)	Değer (\$)	Miktar (Kg)	Değer (\$)		Miktar (Kg)	Değer (\$)	Miktar (Kg)	Değer (\$)
2000	112.752.483	367.916.165	544.512	1.498.447	2010	151.212.266	897.233.933	498.151	3.211.533
2001	175.403.423	487.013.094	498.035	1.589.800	2011	146.881.548	1.043.327.885	1.540.506	10.905.521
2002	170.106.941	381.630.891	1.924.129	5.206.925	2012	162.949.427	1.058.737.828	807.162	5.512.921
2003	140.821.432	416.109.897	1.028.642	2.616.245	2013	163.999.607	1.027.389.129	1.940.128	11.845.301
2004	134.872.168	738.128.449	845.994	4.130.167	2014	147.644.892	1.343.396.481	1.154.237	10.305.647
2005	131.905.733	1.208.170.37	1.290.124	11.157.780	2015	143.369.591	1.641.592.841	1.684.102	21.451.848
2006	159.178.373	910.614.287	2.438.394	20.186.314	2016	134.120.160	1.162.735.465	1.589.969	15.616.793
2007	140.299.605	909.914.361	2.053.732	12.079.695	2017	160.457.250	1.071.112.641	2.231.205	18.512.083
2008	136.323.336	782.941.975	1.842.300	13.385.284	2018*	70.036.575	424.310.223	1.288.346	8.423.446
2009	129.107.482	711.980.531	1.518.076	8.378.443	*Ocak-Mayıs				

Kaynak; TÜİK

Fındık, bitkisel ürün ihracatımız içinde önemli bir paya sahiptir. İhracat değeri olarak Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri ile Yaş Meyve ve Sebze grubundan sonra yaklaşık %12'lik payla üçüncü sırada gelmektedir.

Çizelge-7 Fındık İhracatının Bitkisel Ürün İhracatındaki Payı

Ürün Grupları	2015		2016		2017		2018*	
	Değer (Bin \$)	%	Değer (Bin \$)	%	Değer (Bin \$)	%	Değer (Bin \$)	%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	6.131.854	36,67	6.364.111	39,46	6.372.512	37,96	3.758.775	38,26
Yaş Meyve ve Sebze	2.088.540	12,49	1.979.079	12,27	2.231.391	13,29	1.279.685	13,02
Meyve Sebze Mamulleri	1.320.109	7,89	1.322.332	8,20	1.416.698	8,44	889.825	9,06
Kuru Meyve ve Mamulleri	1.346.491	8,05	1.298.657	8,05	1.282.238	7,64	681.881	6,94
Fındık ve Mamulleri	2.833.701	16,95	1.988.346	12,33	1.868.309	11,13	921.659	9,38
Zeytin ve Zeytinyağı	189.491	1,13	190.885	1,18	323.076	1,92	260.451	2,65
Tütün	918.357	5,49	1.010.330	6,27	948.665	5,65	529.983	5,39
Süs Bitkileri ve Mamulleri	77.666	0,46	81.357	0,50	84.808	0,51	69.399	0,71
Su Ürün.ve Hayv.Mam.	1.814.907	10,85	1.891.072	11,73	2.260.996	13,47	1.433.748	14,59
Bitkisel Ürünler Toplam	16.721.115	100,00	16.126.169	100,00	16.788.694	100,00	9.825.406	100,00
TOPLAM İhracat	133.664.527	-	131.676.179	-	147.315.873	-	81.136.816	-
Bitkisel Ürünlerin Toplam İhracattaki Payı (%)	12,51		12,25		11,40		12,11	
Fındık ve Mamullerinin Toplam İhracattaki Payı (%)	2,12		1,51		1,27		1,14	

*Ocak-Temmuz Kaynak; TİM

İlk iki sırada yer alan grup içinde çok sayıda bitkisel ürünün yer aldığı göz önüne alınacak olunursa, fındığın ihracattaki payı daha iyi anlaşılacaktır. Fındığın toplam ihracat içindeki payı ise %1-1.5 düzeyindedir.

Dünyada fındık tüketiminin tamamına yakını Avrupa ülkeleri tarafından gerçekleştirilmekte ve büyük ölçüde çikolata ve şekerleme sanayinde ham madde olarak kullanılmaktadır. Dünya fındık üretim ve ihracatının çok önemli bir kısmını Türkiye'nin sağlamasından dolayı ülkemizin iç piyasada uyguladığı politikaların dünya piyasaları ve fiyatlarına etkisi de fazla olmaktadır.

Fındıkta bir pazar sorunu yaşanmaktadır. Kabuklu fındık cinsinden iç tüketimin yıllık 100–120 bin ton civarında olduğu tahmin edilmektedir. Kişi başına yaklaşık 600-700 gr tüketim olmaktadır. Yetersiz tanıtım ve bilgi eksikliği, fiyatların yüksek bulunması, çerez olarak tüketiminin yaygın olmaması ile ikame ürünlerin fazlalığı gibi etkenler tüketimin artırılamamasındaki en önemli engelleri oluşturmaktadır.

Türkiye'de üretilen fındığın %80-85'i ihraç edilmekte, %15-20'si ise iç piyasada tüketilmektedir. Türkiye'nin son üç yılda ortalama ihracat miktarı 145 bin tondur. TMO verilerine göre 2017 yılında ülkemiz fındık ihracatının %59'u natürel iç fındık, %17'si işlenmiş fındık, %24'ü ise ileri işlenmiş fındıktır.

Çizelge- 8 Fındık İhraç Ettiğimiz Ülkeler

Ülkeler	2015		2016		2017		2018*	
	Miktar (kg)	%	Miktar (kg)	%	Miktar (kg)	%	Miktar (kg)	%
İtalya	47.337.046	33,02	47.738.830	35,59	50.220.835	31,30	19.912.931	28,43
Almanya	18.917.854	13,20	15.331.307	11,43	23.038.305	14,36	8.668.815	12,38
Fransa	18.482.644	12,89	15.624.708	11,65	15.909.744	9,92	5.588.040	7,98
Kanada	9.135.093	6,37	10.650.518	7,94	10.918.453	6,80	4.241.763	6,06
İsviçre	7.452.602	5,20	8.083.704	6,03	8.967.648	5,59	4.476.565	6,39
Polonya	9.884.350	6,89	7.421.260	5,53	8.402.370	5,24	2.976.940	4,25
ABD	1.119.207	0,78	2.281.777	1,70	3.901.674	2,43	1.988.113	2,84
Hollanda	1.803.170	1,26	2.160.942	1,61	3.510.188	2,19	1.352.352	1,93
Çin	2.091.049	1,46	1.575.156	1,17	2.806.214	1,75	793.833	1,13
Avustralya	2.486.415	1,73	2.670.825	1,99	2.801.035	1,75	1.017.200	1,45
Brezilya	2.734.250	1,91	1.869.800	1,39	2.603.500	1,62	1.521.900	2,17
Belçika	2.722.230	1,90	1.010.630	0,75	2.266.478	1,41	1.208.132	1,73
Irak	649.336	0,45	604.342	0,45	1.978.549	1,23	4.785	0,01
İspanya	970.301	0,68	1.062.688	0,79	1.977.397	1,23	982.775	1,40
Meksika	1.757.000	1,23	1.782.085	1,33	1.835.650	1,14	714.000	1,02
Mısır	1.868.063	1,30	1.852.100	1,38	1.749.400	1,09	2.141.259	3,06
Rusya	2.213.946	1,54	1.174.000	0,88	1.435.210	0,89	1.819.031	2,60
Diğ. Ülkeler	11.745.035	8,19	11.225.488	8,37	16.134.600	10,06	10.628.141	15,18
G. Toplam	143.369.591	100,00	134.120.160	100,00	160.457.250	100,00	70.036.575	100,00

*Ocak-Mayıs Kaynak; TÜİK

Ülkemiz fındık üretimi ve ihracatında belirleyici olmakla birlikte, çok az miktarda da olsa fındık ithalatı da yapmaktadır. İthal edilen bu fındıklar, fındık üretimi olmayan, çikolata sanayinin geliştiği, ithal ettiği fındığı işlenmiş olarak ihraç eden ülkelerden alınan ürünlerdir.

Çizelge- 9 Fındık İthal Ettiğimiz Ülkeler (Miktar/Kg)

Ülkeler	2015		2016		2017		2018*	
	Miktar (kg)	%	Miktar (kg)	%	Miktar (kg)	%	Miktar (kg)	%
Almanya	694.381	41,23	608.170	38,25	683.530	30,64	323.186	25,09
İsviçre	252.545	15,00	190.575	11,99	296.275	13,28	212.400	16,49
Çin	-	0,00	-	0,00	289.000	12,95	-	0,00
Hollanda	53.000	3,15	122.000	7,67	253.600	11,37	40.000	3,10
İtalya	185.500	11,01	160.000	10,06	161.500	7,24	428.000	33,22
Fransa	180.400	10,71	205.000	12,89	125.000	5,60	103.000	7,99
Norveç	6.000	0,36	48.000	3,02	66.350	2,97	-	0,00
Polonya	21.000	1,25	85.000	5,35	41.000	1,84	21.000	1,63
Danimarka	20.000	1,19	1.800	0,11	40.000	1,79	5.880	0,46
İspanya	-	0,00	-	0,00	38.980	1,75	7.000	0,54
Belçika	20.000	1,19	-	0,00	37.150	1,67	-	0,00
Avusturya	11.760	0,70	21.706	1,37	36.570	1,64	13.760	1,07
ABD	33.750	2,00	-	0,00	34.000	1,52	6.820	0,53
İngiltere	22.900	1,36	21.416	1,35	24.000	1,08	23.000	1,79
Diğer Ülkeler	182.866	10,86	126.302	7,94	104.250	4,67	104.300	8,10
Genel Toplam	1.684.102	100,00	1.589.969	100,00	2.231.205	100,00	1.288.346	100,00

*Ocak-Mayıs Kaynak; TUIK

Dünya fındık ithalatına bakıldığında Almanya ve İtalya'nın ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Çizelge-10 Dünya Fındık İthalatı (ton)

Ülkeler	2012		2013		2014		2015		2016	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Almanya	52.598	25,53	66.171	27,75	56.828	26,33	63.904	29,52	61.919	28,05
İtalya	26.517	12,87	35.608	14,93	36.218	16,78	40.690	18,80	43.514	19,71
Fransa	19.931	9,67	20.211	8,48	20.486	9,49	19.847	9,17	21.829	9,89
Kanada	11.780	5,72	10.461	4,39	9.951	4,61	10.320	4,77	11.907	5,39
İsviçre	8.751	4,25	10.303	4,32	9.684	4,49	9.026	4,17	9.360	4,24
Rusya	13.252	6,43	9.257	3,88	11.057	5,12	7.310	3,38	7.986	3,62
Belçika	11.232	5,45	11.577	4,85	10.401	4,82	12.725	5,88	6.170	2,79
Hollanda	3.843	1,87	3.363	1,41	4.011	1,86	4.574	2,11	4.292	1,94
İspanya	4.814	2,34	5.859	2,46	4.468	2,07	3.483	1,61	3.344	1,51
Çin	927	0,45	765	0,32	725	0,34	1.072	0,50	3.302	1,50
Avustralya	2.769	1,34	3.193	1,34	3.137	1,45	3.293	1,52	3.171	1,44
ABD	3.405	1,65	4.384	1,84	3.147	1,46	1.438	0,66	3.137	1,42
Diğ.Ülkeler	46.204	22,43	57.319	24,04	45.682	21,17	38.764	17,91	40.831	18,50
G.Toplam	206.023	100,00	238.471	100,00	215.795	100,00	216.446	100,00	220.762	100,00

Kaynak; FAOstat

Dünya fındık ihracatının yaklaşık üte ikisi ülkemiz tarafından gerçekleştirilmektedir. Diğer önemli fındık ihracatçısı ülkeler; Gürcistan, İtalya, Azerbaycan'dır. Üretici olmamalarına rağmen ithal ettiği fındığı, iç veya işlenmiş olarak ihraç eden Almanya, Hollanda, Fransa, Belçika ve İsviçre gibi ve bazı Avrupa ülkeleri de fındık ihracatçısı ülkeler arasında yer almaktadır.

Çizelge-11 Dünya Fındık İhracatı (ton)

Ülkeler	2012		2013		2014		2015		2016	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Türkiye	161.462	74,10	162.932	68,75	147.096	67,40	143.158	67,32	133.755	60,20
Gürcistan	13.609	6,25	27.726	11,70	18.942	8,68	18.385	8,65	25.337	11,40
İtalya	14.065	6,45	16.027	6,76	18.316	8,39	17.873	8,40	24.289	10,93
Azerbaycan	10.250	4,70	10.415	4,39	11.838	5,42	11.355	5,34	13.348	6,01
Şili	107	0,05	57	0,02	83	0,04	1.482	0,70	6.589	2,97
Almanya	5.221	2,40	4.811	2,03	5.613	2,57	4.570	2,15	5.851	2,63
Hollanda	2.685	1,23	2.240	0,95	3.022	1,38	3.078	1,45	3.110	1,40
Diğer Ülkeler	10.500	4,82	12.781	5,39	13.345	6,11	12.749	6,00	9.887	4,45
G.Toplam	217.899	100,00	236.989	100,00	218.255	100,00	212.650	100,00	222.166	100,00

Kaynak; FAOstat

Türkiye'nin birim alandan diğer üretici ülkelerden daha düşük verim elde etmesi, üretim maliyetlerini artırmakta, uluslararası piyasalardaki rekabet gücünü azaltmaktadır. Çikolata sanayinde faaliyet gösteren firmaların hammadde tedarik fiyatlarını azaltmak amacıyla fındık yetiştiriciliğini teşvik ettikleri Azerbaycan ve Gürcistan'daki üretim artışının ve piyasaya yeni girecek ülkelerin üretimleri, gelecek yıllarda fındık ihracatımızı olumsuz yönde etkileyecektir.

Fındığın ikame ürünü olarak rakibi olan bademin üretimi, tüketimi ve çikolata, şekerleme sanayisinde kullanımı artmaktadır. Badem fiyatlarının fındığa göre daha istikrarlı olması ve Kaliforniya Pazarlama Kurulunun izlemiş olduğu etkin pazarlama politikasının etkisiyle dünyadaki badem ithalatı, fındığa göre daha hızlı bir şekilde artmaktadır.

Reuters haber ajansı ve diğer bazı haber ajanslarında 3 Kasım 2017 tarihinde yer alan bir haberde, Ferrero şirketinin fındık alımlarında Türkiye'nin yerine geçebilecek yeni üreticiler aradığı bilgisi yer aldı. Haberde, Ferrero'nun "Kanada, Avustralya hatta Şili'de fındık üretimi projelerine destek verdiği" belirtildi. Anı haberde, küresel fındık pazarının büyük kısmını elinde tutan Türkiye'nin ABD ile yaşadığı siyasi gerilim Ferrero, Nestle ve Kraft Heinz gibi büyük fındık alıcıları için kırılganlık yarattığı, Ferrero'nun kırılgan fiyatlar ve tedarik sıkıntılarının eşlik ettiği piyasada tek üreticiye bağımlılığı azaltmak istediği" bilgilerine de yer veriliyor. Haber içeriği ülkemizin fındık sektörü ile ilgili olarak atacağı adımlarda, bu hususları dikkate almasının gerekliliğini gösteriyor.

GENEL DEĞERLENDİRME

Fındık üretim miktarı ve verimlilik, öncelikle don ve kuraklık gibi iklim koşullarına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Bu değişkenliğe sıraya dikim, çeşit seçimi, sulama gibi kültürel işlemlerin yeterince doğru yapılmaması ve periyodisite gibi diğer etkenler artırıcı etki yapmaktadır. Verimde ortaya çıkan bu dalgalanma, fındık üretimi ile tüketimi arasında dengesizliğe ve fiyat istikrarsızlığına neden olmaktadır. Bu durum fındık üretiminde farklı ülkelerin ortaya çıkmasına ve üretimlerini artırma çabalarına yol açmaktadır.

Doğu Karadeniz'de, fındık bahçelerinin genelde yaşlı, ocakların ise sık dikili olmasından dolayı verim seviyesi, Batı Karadeniz illerine göre daha düşüktür. Ayrıca Batı Karadeniz illerinde fındık bahçelerinin daha büyük olması da bu bölgedeki verimliliği artıran unsurlardandır. Bu nedenle bölgedeki dikim alanları hızla artmış, üretim alanları genişlemiş ve fındıklık alanlar verimli taban arazilere kadar yayılmıştır.

2009 yılında belirlenen fındık dikim alanlarının dışında ruhsatsız alanlarda üretim yapan üreticilerden fındık bahçelerini sökerek alternatif ürüne yönelen üreticilere telafi edici ödeme yapılması için Bakanlar Kurulu Kararı çıkarılmıştır. Ancak izleyen yıllarda üretimin beklenen seviyenin altında çıkması ve fındık fiyatlarının yüksek oluşu, bu teşvik uygulamasından istenilen sonucun alınamamasına neden olmuştur.

Üretim alanlarının genişlemesi, iklim koşullarının uygun olduğu yıllarda arz fazlasının ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu sorunun giderilmesi için iç tüketimin ve ihracatın artırılması, yeni dış pazarlara yönelmesi yönünde çalışmalar yapılmışsa da bu çabalar üretimde meydana gelecek artışları karşılayacak boyutlara ulaşamamış, iç pazar ve ihracat fiyatları istikrara kavuşturulamamıştır.

ÖNERİLER

1- Ülkemizin üretimden gelen avantajı ile dünya piyasalarında ürün arzında belirleyici ve düzenleyici bir aktör olarak rol alması sağlanmalıdır. Bu rol için üretimin ve fiyat seviyesinin istikrarlı olmasına, fındık ticaret ve pazarlama alt yapısının güçlendirilmesine ihtiyaç vardır. Üretimin az olduğu yıllar göz önüne alınarak, piyasayı regüle edebilmek için her yıl belirli bir miktar ürünün stokta tutulmasını sağlayacak bir mekanizma kurulmalıdır.

2- Üretim yapısını ve karlılığı dikkate alan etkin ve sürdürülebilir bir destekleme modeli ve politikası oluşturulmalıdır. Piyasa fiyatının üretim maliyetlerini karşılamaması durumunda, telafi edici destekleme ödemesi yapılmalıdır. Alan bazlı gelir destek uygulaması, üretim maliyetleri ve karlılık dikkate göz önüne alınarak ilçe düzeyinde farklı olarak uygulanmalıdır.

3- Az sayıda alıcının bulunduğu piyasada, çok sayıda üreticinin yalnız kalması önlenmeli, etkin ve güçlü bir üretici örgütlenmesi desteklenmelidir. Üretici örgütlerinin destekleme ve ürün satışlarında etkin bir rol üstlenebilmesi sağlanmalıdır. Fındıktaki üretici yapısı dikkate alınarak küçük çiftçi, aile çiftçiliği modeli örgütlü hale getirilmelidir.

4- Mevcut fındık alanlarında verimliliği, birim alandan daha fazla ve kaliteli ürün elde edilmesini sağlayacak çalışmalar desteklenip teşvik edilmeli, fındık üretimine izin verilmeyen alanlardaki ve taban arazilerdeki üreticiler cazip bir destekleme politikası ile alternatif ürünlere yönlendirilmelidir.

Türkiye’de verimliliğin düşük seviyede olması kârlılığı da olumsuz etkilemektedir. Birim alandan daha fazla ve kaliteli ürün elde etmek için verimliliğin ön planda tutulduğu rekabetçi ve sürdürülebilir

5- Geleneksel olarak fındık satışı yaptığımız pazarlar dışında, yeni alternatif pazarlara fındık ihracatı yapılabilmesi için gerekli pazar araştırmaları yapılmalıdır. İhraç politikası, natürel iç fındığın yanı sıra, katma değeri yüksek işlenmiş mamul ve yarı mamul fındık ürünlerine yönelik olarak iyi tarım uygulamalarını ve gıda güvenliği esas alınarak geliştirilmeli, ihracat gelirlerinde istikrar sağlanmalıdır.

6- Üretimden, tüketim ve dış ticarete kadar olan süreçte fiyat ve arz istikrarı sağlanması için ürün borsaları ve lisanslı depoculuk gibi tarım ürünleri ticaret ve pazarlama alt yapılarının etkin olarak rol alması sağlanmalıdır.

SONUÇ YERİNE

Türkiye’nin fındık üretiminde ciddi bir reforma, yenilenmeye ve verimliliği artırma ihtiyacı bulunmaktadır. Türkiye fındık üretiminde ilk sırada olmakla birlikte, fiyatların belirlenmesinde etkili olamamaktadır. Fındık fiyatları, fındık üreticisi olmamasına rağmen, çok düşük fiyatla satın aldığı fındığı işleyip ihraç eden Almanya’da, Hamburg Fındık Borsası’nda belirlenmektedir.

Fındık Türkiye’ye, tarım ürünleri ihracatında tek başına yılda ortalama 1 milyar dolardan fazla döviz girdisi sağlayan bir üründür. Karadeniz’de 400 bin üreticinin ürettiği fındığın alıcısı Avrupa başta olmak üzere yurtdışındaki çikolata üreticileridir. Karadeniz fındığının en büyük alıcısı, fındık ihtiyacının %65’ini Türkiye’den sağlayan İtalyan şekerleme ve çikolata üreticisi Ferrero’dur. Pazardaki en büyük ihracatçı firma olan Oltan Gıda’yı satın alan Ferrero, Türkiye’de fındığın en az %30’ünü alarak ihraç etmektedir. Şirket artık üretim sürecinde de etkin rol almaya, “Değerli Tarım” projesi adını verdiği bir proje ile Karadeniz’de sözleşmeli üretim yapan çiftçilerin bahçelerinde örnek çalışmalar yapmaya başladı. Bugüne kadar 35 bini aşkın üreticiye fındıkta makineleşme, zirai mücadele ve budama teknikleri konusunda eğitim verdi.

Tarım Bakanlığı, Tarımsal danışmanlık desteğine kısıtlama getirirken, özel bir firma Bakanlık gibi görev üstlenerek ihracat dışında üretimde de etkin olmaya başladı. Fındıkta tekel oluşturarak fiyatları kontrol eden şirket, uyguladığı proje ile üreticiyi kendine bağlamış olacak. Sürecin tüm aşamalarında bir veya birkaç şirketin hakim ve belirleyici olmasının, fındık üreticisinin aleyhine bir durum yaratacağı açıktır.

Tarım birliklerinin işletme ve tesislerinin özelleştirilmesini amaçlayan 4572 sayılı Kanun’un çıkarılması sonrası, Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (FİSKOBİRLİK) diğer tarımsal birlikler gibi üreticiden koparılarak bir tabela örgütüne dönüştürüldü. Üreticinin sahipsiz olmasının yol açtığı olumsuz durum, özel şirketlerin sürecin tüm aşamalarında belirleyici olmasından kaynaklanan olumsuzlukla bir arada düşünüldüğünde sonuçlarının üretici lehine olmayacağı açıktır. Piyasaya az sayıda şirketin hakim

olmasının engellenmesi, çok sayıda ve örgütsel gücü zayıf çiftçilerin bir araya gelip, pazarlık gücü elde etmesi ile mümkün olabilecektir.

Toprak Mahsulleri Ofisinin (TMO) edilgen tavrı, fıındıkta üreticinin firmaların rekorle oyunlarına maruz bırakılarak, istedikleri fiyatı belirlemelerinin önünü açılıyor. Bunun önüne geçmek için en temel koşul rekorle açıklanması ve TMO'nun üretici lehine bir fiyattan fıındık alımı yaparak üreticinin korunmasıdır.

Fıındık hasadı başlamasına, şirketler ise rekorle yüksek göstererek, fiyatın düşük olmasını sağlamaya çalışırken, Toprak Mahsulleri Ofisinin (TMO) yeni sezonda fıındık alımı yapıp yapmayacağını açıklamadı. Bakan Pakdemirli'nin " TMO tarafından; 2018 yılı ürünü fıındık piyasasını düzenlemek için gerekli hazırlıklar yapılmış ve fıındık üreticilerimizin mağduriyet yaşamaması için her türlü önlem alınmıştır. Alım politikalarına ilişkin açıklamalar önümüzdeki günlerde ayrıca yapılacaktır" açıklaması belirsizliğin sürmesine, üreticilerin özel şirketlere bağımlı kalmasına yol açmaktadır.

Üreticilerin beklentisi, TMO'nun bir an önce fiyat açıklaması yaparak piyasadaki belirsizliği gidermesi, üretici lehine bir fiyattan fıındık alımı yaparak üreticinin korunmasıdır.

Fıındık için söylenecek son söz, mevcut olan iktidar ve buna bağılı TMO, şirketlerin yanından daha çok üreticinin yanında olmalıdır.

Yararlanılan Kaynaklar;

- TMO, 2017 Yılı Fıındık Sektör Raporu
- Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü 2017 Yılı Fıındık Raporu
- TUİK
- FAOstat

BUĞDAY RAPORU- 2018

"Türkiye`de 2000 yılında 92 milyon dekar alanda buğday ekimi yapılırken, 2017 yılında 77 milyon dekar alanda buğday ekimi yapılmıştır. Aynı dönemde 49 milyon ton buğday ithal edilmiş, karşılığında 13 milyar dolar ödemiştir. Bu yılın ilk yarısında 3 milyon ton buğday ithal edilerek 634 milyon dolar ödemiştir."

Buğday dünyada pek çok insanın gıda ihtiyacının karşılanması açısından büyük bir öneme sahiptir. Türkiye`de buğday ve buğdaydan elde edilen gıda maddelerinin tüketimi birinci sırada yer almaktadır.

Buğday tanesinin bileşimi ortalama olarak %12 su, %70 karbonhidrat, %12 protein, %2 yağ, %2,2 selüloz ve %1,8 kül içermektedir.

Karbonhidrat kaynağı olan buğday, un haline getirilerek ekmeke ve diğer unlu gıdaların imalatında kullanıldığı gibi bulgur, makarna, irmik, bisküvi gibi çok değişik ürünler şeklinde günlük beslenmemizde yer almaktadır. Öğütme teknolojisi sonucunda ortaya çıkan kepek ve diğer yan ürünler ile düşük kaliteli buğdaylar ise hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

TÜRKİYE`DE BUĞDAY ÜRETİMİ

Türkiye`nin buğday verimi yıllar itibarıyla yükselme kaydetmesine rağmen ortalaması dünya veriminin altındadır. Yüksek kaliteli tohum kullanımı buğdayda verimliliği etkileyen en önemli faktördür. Türkiye`nin buğday üretimi 2016 yılında 20.600.000 ton iken 2017 yılında %4,4 artışla 21.500.000 ton olmuştur. Uygulanan politikalar, çiftçiyi buğday ekmekten vazgeçirmektedir. Türkiye`de 2000 yılında 92 milyon dekar alanda buğday ekimi yapılırken, 2017 yılında 77 milyon dekar alanda buğday ekilmiştir.

Buğday üretimi bakımından kendine yeterli düzeyde olan Türkiye`de, bazı yıllar olumsuz iklim koşullarına bağlı olarak üretimde ve kalitede yaşanan sorunlardan dolayı talep karşılanamamakta ve ithalat yapılmaktadır.

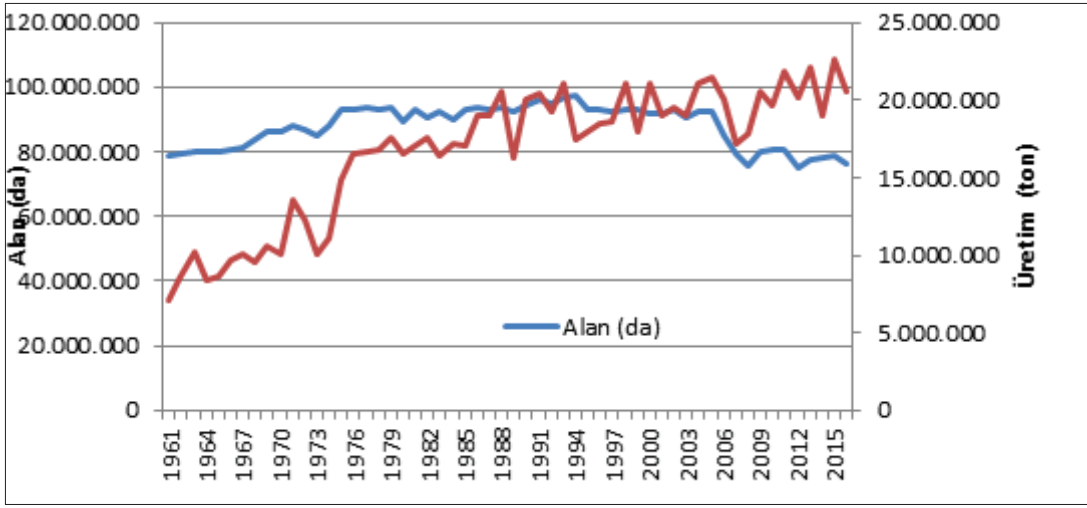
2018 yılında ekim alanların daralması, girdi maliyetleri, verilen teşvikler, doğal afetler, buğday hastalıkları nedeniyle verim ve kalite düşüklüğü beklenmektedir. ZMO olarak 2018 yılında buğday üretimimizin 19,5 milyon ton civarlarında olacağını tahmin etmekteyiz.

Türkiye`de ortalama buğday verimi (Kuru+Sulu) 276 kg/dekardır.

Çizelge-1. Türkiye`de Buğday Ekim Alanı, Üretim ve Verim

YIL	Ekilen alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Verim (Kg / Da)	YIL	Ekilen alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Verim (Kg / Da)
1961	78.465.000	7.135.000	91	2009	80.258.980	20.600.000	254
1970	86.155.000	10.081.000	117	2010	80.630.700	19.674.000	243
1980	89.560.000	16.554.000	185	2011	80.628.500	21.800.000	269
1990	94.323.090	20.022.000	212	2012	75.216.900	20.100.000	267
2000	91.590.360	21.000.000	229	2013	77.502.720	22.050.000	284
2005	92.238.800	21.500.000	232	2014	78.207.500	19.000.000	240
2006	84.807.300	20.010.000	236	2015	78.464.810	22.600.000	287
2007	79.512.370	17.234.000	213	2016	76.009.680	20.600.000	269
2008	75.825.310	17.782.000	220	2017*	76.688.785	21.500.000	280
				2018**	76.000.000	19.500.000	257

Kaynak: FAOstat, *TUİK, **ZMO Tahmini

Grafik-1 Buğday Üretimi ve Üretim Yapılan Alanlar

Türkiye dünya buğday üretiminde %3 civarında bir paya sahiptir.

Çizelge-2. Türkiye ve Dünya Buğday Üretimi (ton)

Yıl	Türkiye	Dünya	%	Yıl	Türkiye	Dünya	%	Yıl	Türkiye	Dünya	%
1961	7.135.000	222.357.231	3,2	1980	16.554.000	440.187.901	3,8	1999	18.000.000	584.763.307	3,1
1962	8.580.000	250.319.146	3,4	1981	17.050.000	449.633.986	3,8	2000	21.000.000	584.999.207	3,6
1963	10.137.000	233.339.473	4,3	1982	17.542.000	476.768.609	3,7	2001	19.000.000	588.243.714	3,3
1964	8.440.000	268.791.657	3,1	1983	16.437.000	489.555.281	3,4	2002	19.500.000	591.981.120	3,3
1965	8.630.000	263.645.963	3,3	1984	17.235.008	512.330.225	3,4	2003	19.000.000	550.053.296	3,4
1966	9.715.000	303.785.460	3,2	1985	17.032.000	499.527.392	3,4	2004	21.000.000	634.873.110	3,3
1967	10.110.000	294.295.876	3,4	1986	19.032.000	528.685.222	3,6	2005	21.500.000	626.943.103	3,4
1968	9.603.000	326.843.941	2,9	1987	18.932.000	505.075.847	3,7	2006	20.010.000	614.538.247	3,3
1969	10.593.000	308.640.283	3,4	1988	20.523.008	500.656.538	4,1	2007	17.234.000	606.681.080	2,8
1970	10.081.000	310.740.954	3,2	1989	16.221.000	538.206.114	3,0	2008	17.782.000	681.015.069	2,6
1971	13.594.000	347.525.581	3,9	1990	20.022.000	591.330.111	3,4	2009	20.600.000	684.192.213	3,0
1972	12.275.000	343.001.429	3,5	1991	20.400.000	547.820.746	3,7	2010	19.674.000	640.327.135	3,1
1973	10.080.000	369.334.126	2,7	1992	19.300.000	565.111.965	3,4	2011	21.800.000	697.697.675	3,1
1974	11.080.000	358.825.442	3,1	1993	21.000.000	564.739.850	3,7	2012	20.100.000	672.724.051	3,0
1975	14.830.000	355.806.146	4,2	1994	17.500.000	525.435.518	3,3	2013	22.050.000	710.956.882	3,1
1976	16.577.500	419.868.031	3,9	1995	18.000.000	544.357.722	3,3	2014	19.000.000	733.534.429	2,6
1977	16.720.000	382.276.677	4,4	1996	18.500.000	578.616.482	3,2	2015	22.600.000	736.984.917	3,1
1978	16.764.000	443.844.880	3,8	1997	18.650.000	614.651.068	3,0	2016	20.600.000	749.460.077	2,7
1979	17.569.008	422.999.301	4,2	1998	21.000.000	596.175.828	3,5				

Kaynak: FAOstat

Buğdayın kendi kendine döllenmiş bir bitki olması ve ekilen tohumlukların 3 yılda bir sertifikalı tohumluklarla yenilenmesi nedeni ile ülkemizde her yıl yaklaşık 540 bin ton buğday tohumluğu kullanılması gerekmektedir. Ülkemizde üretilen sertifikalı tohumluk miktarı 2007 yılında 210 bin ton iken 2014 yılında 403 bin ton, 2015 yılında 484 bin ton ve 2017 yılında 508 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge -3. Buğday Tohumluğu Üretim Miktarı (Ton)

Yıllar	Tohumluk Üretimi					Dış Ticaret	
	Toplam	Kamu	%	Özel	%	İthalat	İhracat
2002	80.107	72.192	90,12	7.915	9,88	129	20
2003	100.101	94.588	94,49	5.513	5,51	1.453	300
2004	223.094	212.116	95,08	10.978	4,92	802	0
2005	176.169	156.395	88,78	19.774	11,22	563	0
2006	210.788	169.116	80,23	41.672	19,77	638	5.070
2007	210.044	141.856	67,54	68.188	32,46	1.146	3.305
2008	158.452	69.886	44,11	88.566	55,89	789	5.333
2009	227.852	125.275	54,98	102.577	45,02	719	1.567
2010	315.676	163.109	51,67	152.567	48,33	3.434	4.825
2011	410.766	185.974	45,27	224.792	54,73	1.269	3.444
2012	327.924	137.728	42,00	190.196	58,00	612	9.768
2013	421.588	175.360	41,60	246.228	58,40	892	3.049
2014	403.248	145.439	36,07	257.809	63,93	408	1.354
2015	484.204	176.588	36,47	307.616	63,53	756	964
2016	485.225	151.436	31,21	333.789	68,79	1.193	19.800
2017	508.191	155.283	30,56	352.908	69,44	589	4.513

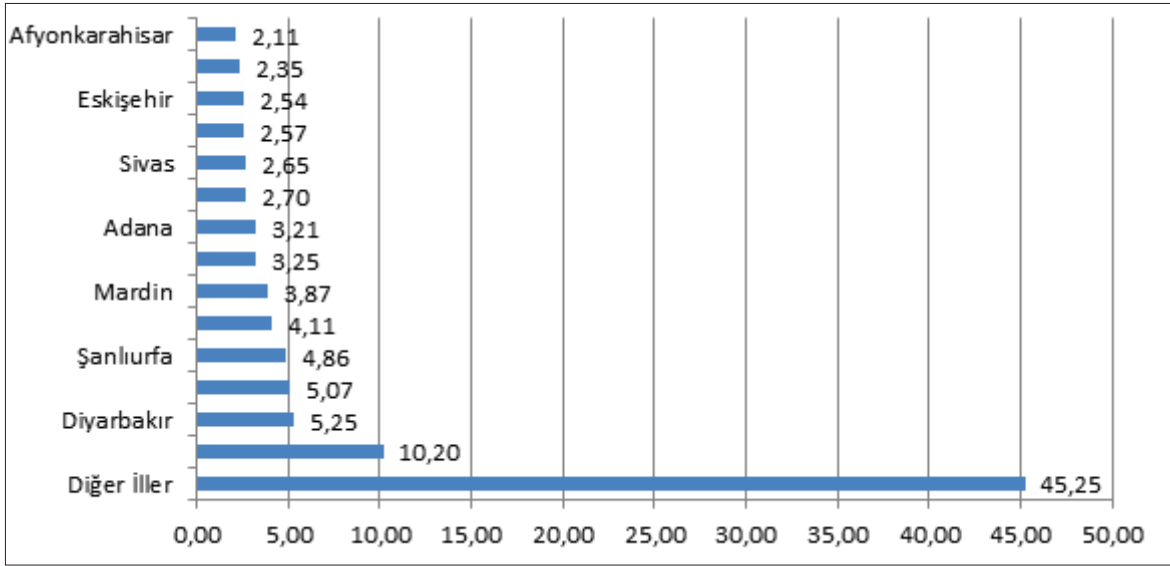
Kaynak: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

Ülkemizde her bölgede yetiştirilebilen buğday yaygın olarak İç Anadolu Bölgesi'nde üretilmektedir. 2017 yılı ekmeklik buğday üretiminde İç Anadolu Bölgesi %32'lik pay ile ilk sırada yer almaktadır. Bunu %18 ile Marmara Bölgesi ve %15 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi izlemektedir. Üretimde en az olduğu bölgeler Doğu Anadolu ve Ege Bölgeleridir. Makarnalık buğday üretiminde ise; ilk sırada %38'lik üretim ile İç Anadolu Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi yer almaktadır. Ege Bölgesi ise üretimde %13'lük pay ile üçüncü sıradadır.

Çizelge-4. İllere Göre Buğday Üretimi (ton)

İLLER	2013		2014		2015		2016		2017	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Konya	2.291.930	10,39	1.905.300	10,03	2.554.256	11,30	2.045.298	9,93	2.192.410	10,20
Diyarbakır	1.248.686	5,66	1.076.609	5,67	1.192.796	5,28	1.151.524	5,59	1.129.383	5,25
Ankara	1.153.980	5,23	817.110	4,30	1.150.555	5,09	1.205.676	5,85	1.090.500	5,07
Şanlıurfa	1.215.004	5,51	867.558	4,57	1.087.746	4,81	917.545	4,45	1.044.645	4,86
Tekirdağ	631.164	2,86	737.284	3,88	744.257	3,29	825.714	4,01	882.674	4,11
Mardin	748.813	3,40	727.995	3,83	795.245	3,52	702.032	3,41	833.009	3,87
Yozgat	776.657	3,52	644.926	3,39	830.939	3,68	734.593	3,57	699.052	3,25
Adana	704.481	3,19	583.417	3,07	730.873	3,23	621.872	3,02	690.411	3,21
Çorum	487.172	2,21	432.630	2,28	622.946	2,76	607.956	2,95	581.078	2,70
Sivas	671.159	3,04	497.328	2,62	751.925	3,33	578.709	2,81	569.158	2,65
Kırklareli	439.110	1,99	521.985	2,75	412.341	1,82	475.796	2,31	552.431	2,57
Eskişehir	548.828	2,49	368.394	1,94	498.223	2,20	580.788	2,82	546.296	2,54
Edirne	508.624	2,31	618.207	3,25	488.125	2,16	522.970	2,54	505.460	2,35
Afyon	432.353	1,96	357.748	1,88	484.527	2,14	397.191	1,93	454.010	2,11
Diğer İller	10.192.039	46,22	8.843.509	46,54	10.255.246	45,38	9.232.336	44,82	9.729.483	45,25
Toplam	22.050.000	100,0	19.000.000	100,0	22.600.000	100,0	20.600.000	100,0	21.500.000	100,0

Kaynak: TÜİK

Grafik-2. 2017 Yılında İllerin Buğday Üretimi İçindeki Payı (%)

Türkiye'de buğdayın yurt içi kullanımı 2016/17 döneminde 18.756 bin ton, gıda olarak tüketimi 14.490 bin ton, tohumluk olarak kullanımı 1.381 bin ton, yemlik olarak kullanımı 2.305 bin ton, kayıp 581 bin ton, kişi başına tüketim 182 kg'dır.

Çizelge- 5. Türkiye Buğday Tüketimi, Stok Değişimi ve Yeterlilik Derecesi (1000 Ton)

Piyasa Yılı	Yurt İçi Kullanım	Gıda Olarak Tüketim	Tohumluk Olarak Kullanım	Yemlik Olarak Kullanım	Kayıplar	Kişi Başına Tüketim (Kg)	Yeterlilik Derecesi
2000/01	19.362	15.078	1.683	2.020	581	225,4	106,5
2001/02	19.780	15.629	1.674	1.884	593	230,2	94,3
2002/03	19.857	15.645	1.638	1.979	596	227,3	96,4
2003/04	18.957	14.782	1.674	1.932	569	211,9	98,4
2004/05	19.402	15.133	1.665	2.023	582	214,1	106,3
2005/06	16.846	14.283	1.528	425	610	...	120,6
2006/07	18.943	16.491	1.458	427	567	...	99,8
2007/08	16.882	14.584	1.458	351	489	206,6	96,6
2008/09	17.781	15.458	1.456	362	504	216	94,5
2009/10	16.961	14.495	1.458	425	584	200	114,8
2010/11	18.187	15.766	1.459	404	558	214	102,2
2011/12	19.610	17.090	1.457	448	614	229	105,1
2012/13	19.375	17.042	1.355	411	567	225	98,0
2013/14	20.462	16.330	1.399	2.112	621	213	102,0
2014/15	20.122	15.604	1.425	2.556	536	201	89,2
2015/16	18.795	14.399	1.416	2.343	637	183	113,6
2016/17	18.756	14.490	1.381	2.305	581	182	103,8

Kaynak: TMO

Dünyada buğday üretim miktarları incelendiği zaman Çin, Hindistan, Rusya ve Ukrayna'da üretim artarken Avustralya, Kanada'da üretim düşüş göstermiştir.

Çizelge-6. Dünya Buğday Üretimi (Ton)

Ülkeler	1980	1990	2000	2015	2016	2016%
Çin	55.212.839	98.231.940	99.636.127	130.192.335	131.696.392	17,57
Hindistan	31.830.000	49.849.504	76.368.896	86.530.000	93.500.000	12,48
Rusya	-	-	34.460.052	61.785.799	73.294.568	9,78
ABD	64.799.504	74.294.000	60.639.376	55.839.540	62.859.050	8,39
Kanada	19.292.000	32.098.000	26.535.500	27.594.100	30.486.700	4,07
Fransa	23.781.008	33.345.808	37.355.957	42.750.027	29.504.454	3,94
Ukrayna	-	-	10.197.000	26.532.100	26.098.830	3,48
Pakistan	10.856.500	14.315.500	21.078.600	25.086.174	26.005.213	3,47
Almanya	11.253.864	15.241.870	21.621.548	26.549.500	24.463.800	3,26
Avustralya	10.856.000	15.066.100	22.108.000	23.742.560	22.274.514	2,97
Türkiye	16.554.000	20.022.000	21.000.000	22.600.000	20.600.000	2,75
Arjantin	7.974.700	10.055.700	15.478.660	11.571.228	18.557.532	2,48
Kazakistan	-	-	9.073.460	13.747.587	14.985.379	2,00
Diğer Ülkeler	187.777.486	228.809.689	129.446.032	182.463.967	175.133.646	23,37
Toplam	440.187.901	591.330.111	584.999.208	736.984.917	749.460.078	100,00

Kaynak: FAOstat

Türkiye'nin ithalat ve ihracat değerlerine baktığımız zaman, her yıl ithalat rakamları artar iken ihracat rakamları düşmektedir.

Çizelge-7. Türkiye'nin Buğday Dış Ticareti

Yıl	İthalat		İhracat		Yıl	İthalat		İhracat	
	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)		Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)
1961	856.100	62.190	1.300	90	2008	3.708.003	1.483.190	8.005	5.569
1970	1.126.967	70.786	20	6	2009	3.392.072	901.707	301.505	60.658
1980	0	0	338.049	52.038	2010	2.554.189	655.044	1.174.014	201.392
1990	2.180.731	386.900	24.975	4.383	2011	4.754.682	1.623.089	5.233	2.580
2000	963.668	126.143	1.782.048	196.308	2012	3.719.154	1.125.977	116.079	34.248
2001	346.827	49.621	1.117.969	136.225	2013	4.053.001	1.289.235	275.132	79.317
2002	1.097.766	148.010	38.680	6.549	2014	5.285.243	1.545.853	68.572	35.356
2003	1.838.739	276.233	938	401	2015	4.349.820	1.103.420	68.798	32.394
2004	1.065.389	221.868	864	359	2016	4.225.784	892.409	26.503	11.439
2005	135.596	25.031	327.931	52.155	2017*	4.990.864	1.043.330	42.581	15.030
2006	239.874	52.624	685.673	80.787	2018*	2.933.438	633.571	14.112	5.086
2007	2.147.107	570.391	18.281	6.510	(2018 Ocak-Haziran)				

Kaynak: FAOstat, *TÜİK

Ülkemizin buğday ticareti ile ilgili ilginç durum, buğday ithal edilmesine karşın, önemli miktarda un ihracatı gerçekleşmesidir. 2017 yılında 3.5 milyon tona yakın un ihraç edilmiştir. Bu miktar da ithal edilen buğdaydan un yapıldığında elde edilecek bir miktardır.

Çizelge-8. Un İhracatı (Kg)

Ülkeler	2015		2016		2017		2018*	
	Miktar (kg)	%	Miktar (kg)	%	Miktar (kg)	%	Miktar (kg)	%
Irak	1.143.222.743	40,88	1.429.945.929	40,48	1.788.027.570	51,24	791.375.872	49,55
Suriye	243.628.692	8,71	384.839.711	10,89	281.125.007	8,06	162.181.583	10,15
Sudan	447.488.785	16,00	548.070.807	15,51	215.028.615	6,16	1.782.570	0,11
Angola	156.603.285	5,60	139.921.059	3,96	147.402.365	4,22	83.886.800	5,25
Somali	5.029.000	0,18	58.309.700	1,65	106.211.204	3,04	46.593.125	2,92
Madagaskar	60.517.800	2,16	106.526.950	3,02	88.357.100	2,53	40.825.975	2,56
Benin	53.983.280	1,93	78.527.750	2,22	83.680.800	2,40	53.349.310	3,34
Filipinler	122.291.025	4,37	109.867.600	3,11	68.382.500	1,96	24.733.500	1,55
Diğ. Ülkeler	563.752.358	20,16	676.680.515	19,15	711.409.212	20,39	392.545.192	24,58
G.Toplam	2.796.516.968	100,00	3.532.690.021	100,00	3.489.624.373	100,00	1.597.273.927	100,00

* Ocak-Haziran Kaynak: TÜİK

Un ihracatı yaptığımız ülkeler arasında en önemli pay Irak'a aittir. Un ihracının yarısı bu ülkeye yapılmaktadır. 2017 yılında ihraç edilen unun %51,2'si, bu yılın ilk yarısında ise %49,55'i Irak'a gönderilmiştir.

Türkiye dışarıdan önemli miktarda buğday ithal etmesine karşın, az miktarda da olsa buğday ihracatı yapmaktadır. 2017 yılında 42 bin ton buğday ihraç edilmiştir.

Çizelge-9. Buğday İhraç Ettiğimiz Ülkeler (Kg)

Ülkeler	2015		2016		2017		2018	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Irak	16.178.060	23,52	20.746.900	78,28	13.614.109	32,40	200.000	1,42
Hollanda	0	0,00	0	0,00	13.500.000	32,13	7.183.746	50,90
İtalya	42.148.570	61,26	0	0,00	6.023.000	14,34	5.000.000	35,43
Belçika	2.010.000	2,92	0	0,00	4.012.480	9,55	0	0,00
Güney Kore	3.274.020	4,76	2.497.900	9,43	2.700.000	6,43	1.600.000	11,34
İsviçre	2.315.740	3,37	0	0,00	652.800	1,55	0	0,00
KKTC	149.000	0,22	2.161.350	8,16	535.000	1,27	0	0,00
Sudan	0	0,00	0	0,00	500.000	1,19	0	0,00
Diğer Ülkeler	2.722.558	3,96	1.096.763	4,14	476.269	1,13	128.329	0,91
Genel Toplam	68.797.948	100,00	26.502.913	100,00	42.013.658	100,00	14.112.075	100,00

Kaynak: TÜİK

Türkiye üretiminin %20-25'i kadar buğday ithalatı gerçekleştirmektedir.

Çizelge-10. Buğday İthal Ettiğimiz Ülkeler (Kg)

Ülkeler	2015		2016		2017		2018	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Rusya	2.970.525.123	68,29	2.521.137.253	59,66	2.930.142.921	58,71	2.275.913.264	77,59
Litvanya	229.312.248	5,27	410.808.460	9,72	571.327.563	11,45	243.144.120	8,29
Ukrayna	248.336.617	5,71	28.656.270	0,68	442.452.690	8,87	93.904.060	3,20
Letonya	25.000.000	0,57	89.076.947	2,11	160.575.153	3,22	45.022.532	1,53
Kanada	161.210.766	3,71	196.538.427	4,65	145.437.883	2,91	0	0,00
Macaristan	17.752.157	0,41	8.045.687	0,19	143.046.921	2,87	0	0,00
Kazakistan	30.811.822	0,71	79.631.445	1,88	132.540.874	2,66	230.780.065	7,87
Romanya	86.594.258	1,99	30.407.770	0,72	102.577.127	2,06	0	0,00
Meksika	133.947.085	3,08	368.271.297	8,71	70.434.520	1,41	0	0,00
Almanya	912	0,00	314.054.867	7,43	70.172.007	1,41	0	0,00
Çekya	10.040	0,00	24.000	0,00	63.191.404	1,27	0	0,00
Diğer Ülkeler	446.318.942	10,26	179.131.918	4,24	158.964.660	3,19	44.674.310	1,52
Toplam	4.349.819.970	100,00	4.225.784.341	100,00	4.990.863.723	100,00	2.933.438.351	100,00

Kaynak: TÜİK

Buğday ithal ettiğimiz ülkeler arasında Rusya 2017 yılında %59'luk, 2018 yılının ilk yarısında ise %78'lik oranla ilk sırada yer almaktadır. Rusya dünyada en fazla buğday ihracatı yapan ülkedir.

Çizelge-11. Dünya Buğday İhracatı ve Başlıca İhracatçı Ülkeler (Milyon Ton)

Ülkeler	2012		2013		2014		2015		2016	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Rusya	16.088.832	9,77	13.796.347	8,47	22.139.263	12,73	21.234.225	12,45	25.326.784	13,79
ABD	25.769.493	15,65	33.198.288	20,39	25.645.749	14,75	21.268.696	12,47	24.041.586	13,09
Kanada	17.866.820	10,85	19.808.018	12,17	24.189.370	13,91	23.610.800	13,84	19.702.348	10,73
Fransa	16.469.022	10,00	19.638.502	12,06	20.398.724	11,73	19.815.289	11,62	18.343.653	9,99
Avustralya	23.535.862	14,30	18.001.619	11,06	18.282.773	10,52	17.053.209	10,00	16.148.016	8,79
Ukrayna	8.679.388	5,27	7.762.279	4,77	10.543.788	6,06	13.451.830	7,89	11.697.298	6,37
Arjantin	11.461.359	6,96	2.388.934	1,47	1.852.411	1,07	4.311.207	2,53	10.266.234	5,59
Almanya	6.993.096	4,25	8.223.838	5,05	10.959.156	6,30	10.815.210	6,34	10.170.166	5,54
Romanya	2.314.889	1,41	4.773.295	2,93	4.965.443	2,86	3.555.281	2,08	6.993.999	3,81
Kazakistan	7.458.956	4,53	5.022.963	3,09	4.208.210	2,42	3.635.883	2,13	4.448.039	2,42
Bulgaristan	2.452.535	1,49	3.660.608	2,25	2.839.896	1,63	3.243.381	1,90	4.414.160	2,40
Polonya	1.060.554	0,64	1.641.747	1,01	3.199.796	1,84	3.954.626	2,32	4.401.721	2,40
D. Ülkeler	24.469.816	14,86	24.881.458	15,28	24.627.047	14,17	24.612.825	14,43	27.694.366	15,08
G. Toplam	164.620.622	100,0	162.797.896	100,0	173.851.626	100,0	170.562.462	100,0	183.648.37	100,0

Kaynak: FAOstat

Dünya buğday ticaretinde önemli bir paya sahip ülkeler, üretimlerinin büyük bölümünü ihraç etmektedirler. En fazla buğday ithalatı yapan ülkeler Mısır ve Endonezya'dır.

Çizelge-12. Dünyada Buğday İthalatı ve Başlıca İthalatçı Ülkeler (Ton)

Ülkeler	2013		2014		2015		2016	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Endonezya	6.737.512	4,62	7.432.598	4,77	7.412.019	5,02	10.534.672	6,39
Mısır	10.288.434	7,06	11.158.940	7,17	10.636.422	7,20	8.731.431	5,29
İtalya	5.792.798	3,97	7.525.998	4,83	7.148.351	4,84	7.652.728	4,64
İspanya	3.401.941	2,33	4.847.504	3,11	5.313.218	3,60	7.031.736	4,26
Brezilya	7.273.279	4,99	5.783.030	3,71	5.170.439	3,50	6.866.327	4,16
Fas	2.728.484	1,87	5.160.782	3,32	3.214.529	2,18	6.288.066	3,81
Japonya	6.199.479	4,25	5.759.450	3,70	5.530.691	3,74	5.446.642	3,30
Hollanda	3.576.135	2,45	4.185.613	2,69	5.681.697	3,84	4.799.279	2,91
Almanya	3.836.075	2,63	4.296.765	2,76	4.542.135	3,07	4.781.619	2,90
Vietnam	1.915.393	1,31	2.016.732	1,30	2.514.224	1,70	4.743.795	2,88
Çin	6.830.683	4,69	4.265.561	2,74	4.310.214	2,92	4.724.967	2,86
Meksika	4.166.753	2,86	4.503.452	2,89	4.182.850	2,83	4.683.803	2,84
Filipinler	2.472.612	1,70	2.869.433	1,84	3.384.635	2,29	4.626.204	2,80
Tayland	1.758.920	1,21	1.557.519	1,00	4.556.089	3,08	4.576.536	2,77
Kore Cum.	4.680.843	3,21	3.751.221	2,41	4.021.838	2,72	4.435.406	2,69
Türkiye	4.053.001	2,78	5.285.243	3,40	4.349.820	2,94	4.225.784	2,56
Nijerya	4.358.863	2,99	4.603.256	2,96	4.391.665	2,97	4.147.954	2,51
Suudi A.	2.119.496	1,45	3.237.284	2,08	1.404.023	0,95	3.576.571	2,17
Diğ.Ülkeler	63.564.474	43,61	67.431.504	43,32	60.024.055	40,61	63.080.941	38,24
G.Toplam	145.755.175	100,00	155.671.885	100,00	147.788.914	100,00	164.954.461	100,00

Kaynak: FAOstat

SORUNLAR ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. Buğday Ekim Alanları Azalması

2005 Yılında 9 milyon hektar olan buğday ekim alanları giderek azaldı, 2009 yılında 8 milyon hektar, 2012 yılında 7,5 milyon hektar, 2018 yılında ise 7,6 milyon hektar oldu.

Verim değerleri ise yeni çeşitlerin ıslah edilmesi, yetiştirme tekniklerindeki gelişmeler, ekim nöbeti ilkelerinin uygulanması sonucunda artış gösterse de, 2016 yılında 79 milyon kişi olan ülke nüfusu, 2017 yılında 80 milyon kişiye ulaştı, 2023 yılında ise 86 milyon kişiye ulaşması bekleniyor. Dolayısıyla artan nüfusun beslenmesi için buğday ekim alanlarının acilen artırılması gerekmektedir.

2. Tarımsal Üretimde Girdi Maliyetlerinin Yükselmesi

Buğday alım fiyatları belirlenirken maliyetler göz önünde bulundurulmalıdır.

Buğday fiyatlarındaki artış kimyasal gübre ve mazot gibi temel girdi fiyatlarının gerisinde kaldığından, buğday üretimi çiftçiye gelir getirmemektedir.

Yüksek girdi maliyetleri nedeniyle kazanç elde edemeyen çiftçi üretimden vazgeçti. Kırsal nüfusu azaldı, 2010 yılında köy nüfusu %23,7 iken, 2017 yılında %7,5 oldu.

3. Buğdaya Yapılan Desteklerin Yetersiz Olması

Sulu tarım alanlarında diğer tarım ürünlerinin karlılık oranının yüksek olmasından dolayı buğday, artık kıraç alanların ürünü ya da münavebe ürünü olarak görülmektedir. Bunun için buğdaya yapılan destekler bölgesel olarak yeterli yağış altında, sulu/ kurak farklılıklar dikkate alınarak artırılmalıdır. Üretimde yağışa bağlı olarak görülen dalgalanmaları azaltmak için kuru tarımda uygulanması gereken yetiştirme tekniklerine önem verilmeli, sulama imkânlarını artırmak için yatırımlar hızlandırılmalıdır. Tarımsal desteklerin çiftçilerin üretime başlamadan önce verilmesini sağlayacak bir sistem geliştirilmelidir.

4. İthalata Dayalı Tarım Politikaları Nedeniyle Gümrük Vergilerinin Sıfırlanması

Resmi Gazete'nin 15 Ağustos 2018 tarihli sayısında yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile TMO'ya sıfır gümrük ile 750 bin ton buğday, 700 bin ton arpa, 700 bin ton mısır ve 100 bin ton pirinç ithalat yetkisi verildi. Aynı ürünler için, aynı miktar ve şartlarda 29 Temmuz 2017 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2017/10589 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile benzer yetki verilmişti.

TÜİK verilerine göre 2016 yılında 20.6 milyon ton, 2017 yılında ise 21.5 milyon ton buğday üretti. Aynı yıllarda sırası ile 4.22 milyon ton ve 4.99 milyon ton buğday ithal etti. 2018 yılının ilk yarısında ise 2.9 milyon ton buğday ithalatı gerçekleştirildi.

10.01 GTİP buğday grubunda yer alan ürünlerin bir kısmında gümrük vergisi zaten sıfır olarak uygulanıyordu. Karar ile gümrük vergisi %45 olan buğday çeşitlerinde de gümrük vergisi sıfır oldu.

İthalat söylemleri özellikle ürün hasat sezonlarında piyasaları olumsuz yönde etkilemekte, ürün fiyatlarının düşmesine yol açmakta, çiftçi üretimden soğutmakta hatta üretimden vazgeçmektedir.

5. Nadas Alanlarının Azaltılması

Nadasa bırakılan alanların azaltılması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Türkiye'de büyük kısmı İç Anadolu ve geçit bölgelerinde olmak üzere 4,5 milyon hektar civarında nadas alanı bulunmaktadır. Tarım potansiyelinin önündeki en büyük engel, bu potansiyelin kullanılamıyor olmasıdır.

6. Lisanslı Depoculuğun Geliştirilmesi

Lisanslı depoculuk faaliyetlerinden birçok üretici haberdar değildir ya da yanlış bilgiye sahibidir. Sistemin geliştirilmesi için öncelikli olarak, desteklemelerin yanında sahada tanıtım ve bilgilendirme faaliyetleri etkin olarak yapılmalıdır.

Buğdayda kalite parametrelerine göre alım ve buna bağlı depolama konusunda, hızlı analiz yöntem ve tekniklerinin geliştirilmesine yönelik araştırma ve çalışmalar yürütülmelidir.

7. Piyasa Düzenleyici Kurumların Aktif Olarak Görev Alması

TMO ve tarım ürünleri piyasasını düzenleyici diğer kurumlar üreticilerin çıkarlarını koruyacak, üretimin devamlılığını sağlayacak şekilde aktif hale getirilmeli, ürün pazarlaması, girdi temini ve işlenmesi konularında faaliyet gösteren kamu kurumları yeniden oluşturulmalıdır. Üreticilerin kooperatif örgütlenmesi teşvik edilmelidir.

İthalatı değil üretimi hedefleyen, küçük ölçekli aile işletmelerini destekleyen tarım politikaları uygulanmalı, sürdürülebilir ve planlı bir tarımsal üretim politikası uygulanmalıdır.

MISIR RAPORU – 2018

“2017 yılında mısır ekim alanı 639.084 ha, verim 5.900.00 ton iken, 2018 yılında ZMO olarak yaptığımız araştırmalar sonucunda mısır ekim alanının 575.000- 590.000 hektar civarında, verim ise 5.295.000-5.390.000 ton aralığında olacağını tahmin etmekteyiz. 2018 yılında mısır ekim alanları 2017 yılına göre yaklaşık % 10'luk bir daralma olmuştur.”

Mısır insan gıdası, hayvan yemi ve endüstri ham maddesi olarak kullanılan bir bitkidir. Ayrıca sap ve yaprakları hayvan yemi olarak değerlendirilmekte, kâğıt yapımı ve küçük çapta hasır el işleri yapımında da kullanılmaktadır. Bu tüketim alanlarının yanı sıra çerezlik olarak da tüketilmektedir. Mısırın son yıllarda artan üretim miktarına paralel olarak yem, yağ ve tatlandırıcı sektörü ile biyoyakıt-biyoetanol üretiminde kullanımı da artmaktadır.

Mısır; tropik, subtropik ve ılıman iklim kuşaklarında yetiştirilebildiği için Antartika haricinde dünyanın hemen her yerinde tarımı yapılabilmektedir. Ülkemizde tahıllar içerisinde buğday ve arpadan sonra en geniş ekim alanına sahip olan mısır, ana ürün ve ikinci ürün olarak üretilmektedir.

MISIR ÜRETİMİMİZ

Türkiye’de 1961 yılında 705 bin ha alanda, 1970 yılında ise 646 bin ha alanda mısır ekimi yapılır iken 1980 yılında bu miktar 583bin ha alana düşmüştür. Sonraki yıllarda ise 1961 yılındaki ekim alanı değerine yaklaşılammıştır. Verim miktarı ise modern mısır üretim tekniklerinin uygulaması, hibrit tohum kullanımının yaygınlaştırılması, mısır üretiminin sulanan alanlara kaydırılması ve belli düzeylerde gübre kullanımının sağlanması ile artmıştır.

2018 yılında ise ZMO olarak yaptığımız araştırmalar sonucunda ekim alanının 575.000- 590.000 hektar civarında, verim ise 5.295.000-5.390.000 ton aralığında olacağını tahmin etmekteyiz.2018 yılında mısır ekim alanları 2017 yılına göre yaklaşık % 10'luk bir daralma olmuştur. Burada en büyük neden, üreticinin daha kârlı olması nedeniyle pamuk ekimini tercih etmesidir. 2018 yılı Ocak-Temmuz ayları arasında ülkemiz 2 milyon ton mısır ithal ederek karşılığında 410,5 milyon dolar para ödemiştir.

Çizelge-1. Türkiye’de Mısır Ekim Alanı, Üretim ve Verimi

YIL	Ekilen Alan (ha)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/ha)	YIL	Ekilen Alan (ha)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/ha)
1961	705.000	1.017.000	1,44	2010	593.552	4.310.000	7,26
1970	646.000	1.040.000	1,61	2011	585.713	4.200.000	7,17
1980	583.000	1.240.000	2,13	2012	622.600	4.600.000	7,39
1990	514.665	2.100.000	4,08	2013	659.222	5.900.000	8,95
2000	552.820	2.300.000	4,16	2014	655.663	5.950.000	9,07
2005	600.000	4.200.000	7,00	2015	686.169	6.400.000	9,33
2006	528.284	3.811.000	7,21	2016	679.537	6.400.000	9,42
2007	516.960	3.535.000	6,84	2017*	639.084	5.900.000	9,23
2008	593.710	4.274.000	7,20	2018**	580.000	5.295.000	9,13
2009	591.279	4.250.000	7,19	*TUİK / **ZMO Tahmini			

Kaynak: FAOstat

Türkiye’de mısır üretimi 1. ürün ve 2. ürün olarak farklı dönemlerde yapılmaktadır.1.ürün olarak; Adana, Osmaniye, Hatay, Sakarya, Gaziantep, Manisa, İzmir, Aydın ve Konya’da, 2.ürün olarak; Şanlıurfa ve Mardin illerinde üretilmektedir. Özellikle GAP bölgesinde sulanabilir alanların artması nedeniyle Güneydoğu Anadolu Bölgesi de potansiyel mısır üretim alanı olma durumundadır.

Çizelge-2. Bölgelere Göre Mısır Ekiliş Alanları ve Üretimi

BÖLGELER	2014		2015		2016		2017	
	Alan (da)	Üretim (ton)	Alan (da)	Üretim (ton)	Alan (da)	Üretim (ton)	Alan (da)	Üretim (ton)
Marmara	636.925	575.931	621.512	560.791	621.512	560.791	638.541	555.180
Karadeniz	625.993	236.176	656.617	259.171	656.617	259.171	646.288	264.552
İç Anadolu	822.955	828.922	1.004.226	997.578	1.004.226	997.578	1.107.041	1.059.606
Ege	726.518	756.876	740.826	775.132	740.826	775.132	630.914	643.874
Akdeniz	2.001.230	2.053.274	2.016.399	2.148.250	2.016.399	2.148.250	1.866.909	1.942.990
GD. Anadolu	2.027.000	1.916.125	1.723.109	1.630.385	1.723.109	1.630.385	1.459.065	1.404.125
D.Anadolu	41.078	32.696	37.503	28.693	37.503	28.693	42.084	29.673
Toplam	6.881.699	6.400.000	6.800.192	6.400.000	6.800.192	6.400.000	6.390.842	5.900.000

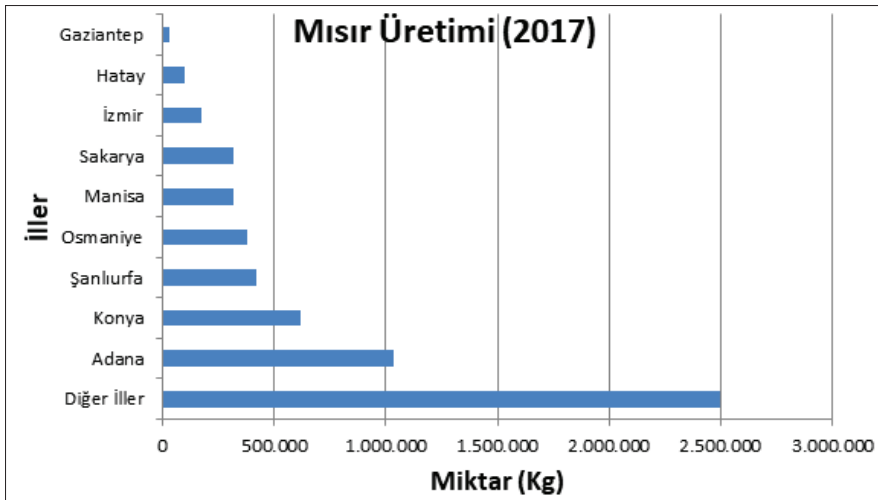
Kaynak: TMO

2017 yılında mısır üretimimizin %18'si Adana'da, %11'i Konya'da, %7'si Şanlıurfa'da gerçekleştirilmiştir.

Çizelge-3. İllere Göre Mısır Üretim miktarı(ton)

İLLER	2013	2014	2015	2016	2017
Adana	915.284	1.005.651	1.015.428	1.086.606	1.036.130
Konya	353.552	382.099	558.190	638.300	621.884
Şanlıurfa	732.125	581.560	687.598	547.715	422.950
Osmaniye	326.705	360.346	341.996	386.052	381.604
Manisa	331.092	364.339	330.197	353.449	319.117
Sakarya	350.974	343.988	316.567	302.723	316.283
İzmir	211.811	208.323	189.848	197.798	173.336
Hatay	213.598	183.898	208.605	199.360	98.718
Gaziantep	37.161	30.707	39.387	37.020	33.093
Türkiye	5.900.000	5.950.000	6.400.000	6.400.000	5.900.000

Kaynak: TÜİK

Grafik-1 İllere Göre Mısır Üretimimiz

Mısır, mısırdan elde edilen nişasta bazlı şeker (NBŞ) nedeniyle beslenme ile ilgili tartışmaların odağında yer almaktadır. Bu tartışmaların dayanağını, GDO'lu mısırların bu amaçla kullanılması ve NBŞ'lerin sağlıkla ilgili her geçen gün ortaya çıkan zararları oluşturmaktadır. Özellikle GDO'lu mısırlarla ilgili tartışmalar kamuoyunda karşılık bulmaktadır. Bunun bir sonucu olarak, Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği'nde 16/05/2009 tarihinde yapılan değişiklikle yurt içine arz edilecek olan NBŞ üretiminde yerli mısır kullanılması şartı getirilmiştir.

SİLAJLIK MISIR ÜRETİMİ

Silaj yeşil sulu bitkilerin havasız ortamlarda turşulaştırılması ile elde edilen hayvan yemleridir. Ülkemizde hayvan beslenmesinde mısır silajı kullanımı yaygınlaşmakta ve buna paralel olarak silaj amacı ile mısır ekimi artmaktadır.

Hayvancılık için önemli bir kaba yem kaynağı olan silajlık mısır ekiminde ise 2017 yılına göre 2018 yılında % 5 lik bir artış söz konusudur. Ülkemizde ekilen toplam mısır ekim alanının % 75'i danelik, % 25'i ise silajlık mısır olarak üretimi yapılmaktadır.

2017 yılında 23 milyon ton mısır silajı üretimi gerçekleşmiş olup, %11'lik payı ile İzmir ilk sırada gelmektedir.

Çizelge-4. İllere Göre Silajlık Mısır Üretim Miktarı* (ton)

İller	2013	2014	2015	2016	2017	2017%
İzmir	2.427.316	2.512.303	2.601.432	2.608.225	2.678.156	11,46
Konya	1.150.112	1.229.601	1.348.829	1.468.100	1.650.455	7,06
Kars	13.891	13.822	15.082	31.260	1.560.992	6,68
Balıkesir	1.115.062	1.129.647	1.239.092	1.344.726	1.491.653	6,38
Aydın	1.007.014	993.041	1.040.328	1.049.221	1.248.066	5,34
Bursa	1.026.769	1.053.791	1.071.359	1.091.513	1.122.868	4,80
Sakarya	746.119	784.366	839.174	835.615	883.661	3,78
Çanakkale	713.290	791.179	746.976	752.050	818.938	3,50
Samsun	644.858	691.655	768.299	741.639	750.990	3,21
Denizli	637.395	641.943	662.042	696.582	682.793	2,92
Manisa	474.945	464.998	490.038	510.607	640.055	2,74
Aksaray	334.262	402.452	493.237	565.367	564.215	2,41
Şanlıurfa	205.635	386.086	336.996	349.944	544.192	2,33
Muğla	334.535	423.852	627.845	471.095	543.113	2,32
Kayseri	437.121	437.680	464.866	451.566	475.113	2,03
Diğer İller	6.826.126	6.858.619	7.174.409	7.402.168	7.718.465	33,02
Toplam	18.094.450	18.815.035	19.920.004	20.369.678	23.373.725	100,00

Kaynak TÜİK (*Mısır hasılı dahil)

2017 yılında yaklaşık 5 milyon dekar alanda silajlık mısır ekimi yapılmıştır.

MISIR TOHUMU ÜRETİMİ

Ülkemizde mısır tohumu üretiminde özel sektör söz sahibidir. Yıllık 50 bin ton civarında bir tohumluk üretimi bulunmaktadır. Mısır tohumu ihracatımız, ithalatımızdan daha fazladır. 2017 yılında 9 bin ton mısır tohumu ihracatına karşılık, 3 bin ton ithalat gerçekleşmiştir.

Çizelge-5. Mısır Tohumu Üretim ve Dış Ticareti (ton)

Yıllar	Üretim			Dış Ticareti	
	Kamu	Özel	Toplam	İthalat	İhracat
2002	171	15.168	15.339	784	4.694
2003	198	21.201	21.399	2.607	12.555
2004	177	26.931	27.108	4.616	9.135
2005	1224	32.437	33.661	4.568	6.120
2006	126	15.981	16.107	1.333	8.533
2007	40	14.552	14.592	1.695	5.231
2008	0	34.097	34.097	4.538	9.602
2009	5	28.916	28.921	4.018	10.921
2010	222	35.012	35.234	3.164	8.874
2011	19	31.319	31.338	2.462	9.428
2012	151	32.645	32.796	2.667	9.628
2013	173	38.403	38.576	1.559	13.186
2014	585	65.993	66.578	1.499	13.439
2015	168	56.503	56.671	1.938	12.550
2016	411	52.380	52.791	3.535	15.698
2017	143	57.951	58.094	3.014	8.945

Kaynak; Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

Tüketilen mısırın %75'i yem maddesi olarak kullanılmaktadır. Nişasta sanayinde kullanılan mısır miktarı da %20'lik oran ile tüketim içinde önemli bir paya sahiptir.

Çizelge-6 Mısır Tüketiminin Sektörel Dağılımı (2016/2017)

Kullanım Alanı		Miktar (Ton)
Yem Maddesi	Broiler ve hindi	2.150.800
	Yumurta ve damızlık	1.792.500
	Büyükbaş / Küçükbaş ve diğer	1.333.500
Nişasta Sanayi		1.423.000
Mahalli Tüketim		148.029
Endüstriyel Tüketim		23.261
Kayıplar ve Tohumluk		203.240
Toplam		7.074.330

Kaynak; TMO 2017 Yılı Hububat Sektör Raporu

Mısırın önemli kısmının yem maddesi olarak kullanılması nedeniyle ikame ürün fiyatlarına bağlı olarak ülkemizin mısır kullanım miktarı 7,5-8 milyon ton aralığında değişiklik göstermektedir.

DÜNYA MISIR ÜRETİMİ

Dünyada mısır üretimi her yıl artış göstermekte olup, buğday üretim miktarını geçmiştir. Dünya mısır üretimi son 25 yılda iki kattan fazla artmıştır. 1990 yılında dünya mısır üretimi 483 milyon ton iken 2016 yılında 1 milyar tonu geçmiştir. Aynı yıllarda dünya buğday üretimi 593 milyon ton ve 750 milyon ton olmuştur. Türkiye'nin dünyadaki mısır üretimdeki yeri ise ortalama olarak %0,40 oranındadır.

Çizelge-7. Türkiye ve Dünya Mısır Üretimi (ton)

Yıl	Türkiye	Dünya	%	Yıl	Türkiye	Dünya	%	Yıl	Türkiye	Dünya	%
1961	1.017.000	205.027.583	0,50	1980	1.240.000	396.623.388	0,31	1999	2.297.000	607.426.254	0,38
1962	800.000	204.876.937	0,39	1981	1.200.000	446.772.517	0,27	2000	2.300.000	592.030.667	0,39
1963	990.000	220.228.333	0,45	1982	1.360.000	448.932.280	0,30	2001	2.200.000	615.143.531	0,36
1964	1.000.000	215.172.627	0,46	1983	1.480.000	347.082.034	0,43	2002	2.100.000	603.544.019	0,35
1965	945.000	226.544.256	0,42	1984	1.500.000	450.449.992	0,33	2003	2.800.000	645.048.171	0,43
1966	1.000.000	245.599.160	0,41	1985	1.900.000	485.527.301	0,39	2004	3.000.000	729.511.789	0,41
1967	1.050.000	272.548.473	0,39	1986	2.300.000	478.176.622	0,48	2005	4.200.000	714.185.792	0,59
1968	1.000.000	255.670.551	0,39	1987	2.400.000	453.115.794	0,53	2006	3.811.000	707.932.497	0,54
1969	1.000.000	269.506.068	0,37	1988	2.000.000	403.050.234	0,50	2007	3.535.000	793.055.503	0,46
1970	1.040.000	265.831.145	0,39	1989	2.000.000	476.874.503	0,42	2008	4.274.000	829.236.755	0,51
1971	1.135.000	313.622.622	0,36	1990	2.100.000	483.620.724	0,43	2009	4.250.000	820.069.886	0,52
1972	1.030.000	308.826.290	0,33	1991	2.180.000	494.393.020	0,44	2010	4.310.000	851.348.928	0,51
1973	1.100.000	318.290.469	0,35	1992	2.225.000	533.774.898	0,42	2011	4.200.000	886.007.062	0,47
1974	1.200.000	306.427.347	0,39	1993	2.500.000	477.207.493	0,52	2012	4.600.000	874.240.510	0,53
1975	1.200.000	341.751.971	0,35	1994	1.850.000	568.650.520	0,32	2013	5.900.000	1.015.400.446	0,58
1976	1.310.000	352.395.866	0,37	1995	1.900.000	517.286.851	0,37	2014	5.950.000	1.038.330.655	0,57
1977	1.265.000	371.593.355	0,34	1996	2.000.000	586.134.845	0,34	2015	6.400.000	1.010.609.468	0,63
1978	1.300.000	393.600.091	0,33	1997	2.080.000	584.401.847	0,36	2016	6.400.000	1.060.107.470	0,60
1979	1.350.000	418.622.993	0,32	1998	2.300.000	615.072.804	0,37				

Kaynak: FAOstat

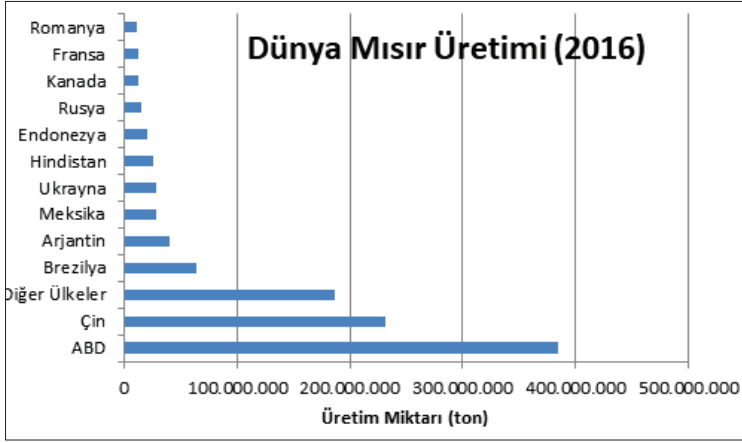
Ülkeler açısından üretim miktarları değerlendirildiğinde ABD en fazla üretimin yapıldığı ülkedir. ABD'den sonra en fazla üretimin gerçekleştiği ülke Çin, olup, 2018 yılında dünya mısır üretiminde yaklaşık %22'lik paya sahip olmuştur. En fazla üretim yapan diğer ülkeler ise Brezilya, Arjantin ve Meksika'dır.

Çizelge-8. Dünya Mısır Üretimi (Bin)(Ton)

Ülkeler	1961	1970	1980	1990	2000	2015	2015	2016	2016%
ABD	91.388	105.471	168.647	201.532	251.854	315.618	345.486	384.778	36,30
Çin	18.027	33.087	62.715	97.214	106.178	177.541	224.795	231.837	21,87
Brezilya	9.036	14.216	20.372	21.348	32.321	55.364	85.285	64.143	6,05
Arjantin	4.850	9.360	6.400	5.400	16.781	22.663	33.818	39.793	3,75
Meksika	6.246	8.879.	12.374	14.635	17.557	23.302	24.694	28.251	2,66
Ukrayna	-	-	-	-	3.848	11.953	23.328	28.075	2,65
Hindistan	4.312	7.486	6.957	8.962	12.043	21.726	22.570	26.260	2,48
Endonezya	2.284	2.825	3.991	6.734	9.677	18.328	19.612	20.370	1,92
Rusya	-	-	-	-	1.489	3.084	13.173	15.310	1,44
Kanada	742	2.634	5.753	7.066	6.954	11.715	13.559	12.349	1,16
Fransa	2.480	7.491	9.323	9.401	16.018	13.975	13.716	12.131	1,14
Romanya	5.740	6.536	10.563	6.810	4.898	9.042	9.021	10.746	1,01
Diğ.Ülkeler	59.924	67.846	89.527	104.520	112.413	167.038	181.552	186.064	17,55
G. Toplam	205.028	265.831	396.623	483.621	592.031	851.349	1.010.609	1.060.107	100,00

Kaynak: FAOstat

Mısır üretiminde ABD kökenli uluslararası şirketlerin hâkim olduğu sektörel bir yapı bulunmaktadır. Dünya üretiminin yarısı, ABD ile birlikte ABD kökenli dev tarım şirketlerine bağımlı ülkeler olan Brezilya, Meksika ve Arjantin tarafından gerçekleştirilmektedir.

Grafik-2. Dünya Mısır Üretimi

MISIR DIŞ TİCARETİ

Türkiye mısırdaki dışa bağımlı bir üretim yapısına sahiptir. 2001 yılında 537.481 ton mısır ithal edilirken, bu rakam 2017 yılında 2.055.543 tona yükselmiştir. 2018 yılının ilk yedi ayında, bir önceki yılda yapılan ithalata yakın bir alım gerçekleşmiştir.

Çizelge-9. Türkiye'nin Mısır Dış Ticareti

Yıl	İthalat		İhracat		Yıl	İthalat		İhracat	
	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)		Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)
1961	9.600	630	0	0	2008	1.151.407	381.938	15.056	24.948
1970	0	0	0	0	2009	485.131	135.136	32.5434	81.323
1980	0	0	8.800	1.232	2010	452.363	124.157	10.649	26.006
1990	519.098	67.684	15.382	3.103	2011	381.293	136.119	13.945	27.923
2000	1.286.190	146.887	3.963	4.096	2012	807.481	245.919	20.359	33.820
2001	537.481	65.635	9.382	8.333	2013	1.548.133	473.138	180.511	88.124
2002	1.177.659	133.754	7.642	9.946	2014	1.423.595	350.247	64.618	63.290
2003	1.818.132	276.182	10.988	13.104	2015	1.487.005	344.333	75.185	51.032
2004	1.049.744	190.477	10.525	15.805	2016	534.791	128.639	44.136	49.044
2005	218.059	47.335	127.581	22.327	2017*	2.055.543	425.673	117.976	53.038
2006	30.579	12.702	192.950	29.219	2018*	1.998.987	410.427	37.762	26.790
2007	1.128.456	269.338	8.320	8.896	Kaynak: FAOstat, *TÜİK				

Kaynak; TÜİK

2017 yılında 400 milyon dolar karşılığı ithal edilmiştir. Mısır ihracatımızın, ithalatımız ile karşılaştırıldığında oldukça küçük bir oranda olduğu görülmektedir. 2017 yılında mısır ihracat miktarımız, mısır dış ticaretimizin %5'i kadar olmuştur.

Mısır ihraç ettiğimiz ülkeler arasında Irak önemli bir paya sahiptir. Ancak 2015 yılında 40.532.456 kg olan ihracatımız 2016 yılında 40.532.456 kg'a, 2018 yılı ocak-temmuz verilerine göre ise 6.400.563 kg'a düşmüştür. 2018 yılında en fazla ihracat ABD ye 18.465.770 kg olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge-10. Mısır İhracatımız

Ülkeler	2014		2015		2016		2017		2018*	
	Miktar (kg)	%	Miktar (kg)	%	Miktar(kg)	%	Miktar(kg)	%	Miktar(kg).	%
Irak	2.451.161	3,79	40.532.456	53,91	9.911.527	22,46	60.570.544	51,34	6.400.563	16,95
ABD	24.670.500	38,18	15.991.728	21,27	11.978.462	27,14	35.655.466	30,22	18.465.770	48,90
Hollanda	10.608	0,02	11.476	0,02	21.009	0,05	7.005.469	5,94	5.004.558	13,25
Belçika	1.400.040	2,17	1.408.445	1,87	1.075.742	2,44	1.967.641	1,67	82.432	0,22
Almanya	1.535.589	2,38	3.626.200	4,82	2.840.924	6,44	1.810.097	1,53	755.976	2,00
Mısır	11.282.820	17,46	1.488.000	1,98	615.500	1,39	1.268.530	1,08	100.000	0,26
İran	3.089.304	4,78	1.102.791	1,47	998.191	2,26	1.139.595	0,97	1.212.192	3,21
Diğ. Ülkeler	20.178.037	31,23	11.023.678	14,66	16.694.482	37,83	8.558.398	7,25	5.741.372	15,20
G.Toplam	64.618.059	100,00	75.184.774	100,00	44.135.837	100,00	117.975.740	100,00	37.762.863	100,00

Kaynak: TÜİK, (* Ocak-Temmuz Dönemi)

Türkiye'nin 2018 yılında en fazla ihracat 18.465.770 kg ile ABD'ye yapmıştır. İthalat ve ihracat rakamlarına göre Türkiye mısır ithal eden bir ülke konumundadır. Türkiye'nin mısır ithal ettiği ülkeler arasında Rusya, Sırbistan, Romanya ve Ukrayna bulunmaktadır. Rusya'dan 2017 yılında 887 bin ton mısır ithal etmişken, bu miktar Ocak-Temmuz döneminde 1.1 milyon tonu geçmiştir.

Çizelge-11. Mısır İthalatımız (Bin)

Ülkeler	2014		2015		2016		2017		2018*	
	Miktar (kg)	%	Miktar (kg)	%	Miktar(kg)	%	Miktar(kg)	%	Miktar(kg).	%
Rusya	909.518	63,89	785.353	52,81	387.234	72,41	886.572	43,13	1.114.017	55,73
Sırbistan	118.873	8,35	114.518	7,70	4.022	0,75	415.805	20,23	2.914	0,15
Ukrayna	22.097	1,55	40.047	2,69	5.415	1,01	279.733	13,61	567.977	28,41
Romanya	213.418	14,99	221.701	14,91	73.667	13,77	276.517	13,45	258.511	12,93
Macaristan	925	0,06	113.580	7,64	191	0,00	94.761	4,61	61	0,00
Moldova	40.041	2,81	51.180	3,44	2.068	0,39	45.538	2,22	11.970	0,60
Bulgaristan	83.381	5,86	54.006	3,63	17.844	3,34	12.323	0,60	37.479	1,87
Diğer	35.343	2,48	106.620	7,17	44.542	8,33	44.293	2,15	6.060	0,30
G.Toplam	1.423.595	100,00	1.487.005	100,00	534.791	100,00	2.055.543	100,00	1.998.987	100,00

Kaynak: TÜİK, (* Ocak-Temmuz Dönemi)

Mısır ithalatımız sadece dane mısır olmayıp, bunun dışında mısırın işlenmesi sonucu ortaya çıkan kimi yan ürünler de küspe ve kepek yerine yem sanayinde kullanılmak üzere ithal edilmektedir. Bunlar mısır nişastasının atığı olan mısır grizi ve bioetanol atığı olan İngilizce isimlendirmenin baş harfleri ile adlandırılan DDGS'dir. Hatırlanacağı üzere mısır grizi ve DDGS Resmi Gazete'nin 10 Ağustos 2018 tarihli sayısında yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile gümrük vergileri sıfıra indirilen ürünler arasında yer alıyordu. ODA'mız tarafından, bu konuda 16 Ağustos 2018 tarihinde **"BAKANLAR DEĞİŞİR, POLİTİKALAR DEĞİŞMEZ. İTHALATA VE İTHALAT DA KOLAYLIĞA DEVAM!"** başlığını taşıyan basın açıklaması yapılmıştır.

Mısır grizi ithalatının yaklaşık yarısı ABD'den yapılırken Rusya, Ukrayna ve Bulgaristan'dan da önemli miktarda ithalat gerçekleşiyor. Türkiye 2017 yılında 622 bin ton mısır grizi ithalatına ederek 107 milyon dolar öderken, bu yılın ilk altı ayında 155 bin tonluk ithalat için ise 31 milyon dolar ödedi.

Çizelge-12 Mısır Grizi İthalatı

ÜLKELER	2014		2015		2016		2017		2018*	
	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%
ABD	116.175.782	38,85	32.003.340	12,22	264.492.830	54,49	258.403.034	41,57	71.056.590	45,93
Rusya	28.268.401	9,45	39.591.730	15,11	32.757.316	6,75	197.456.896	31,77	10.387.653	6,71
Ukrayna	62.363.380	20,85	55.781.740	21,29	59.334.125	12,22	69.350.835	11,16	37.765.225	24,41
Bulgaristan	48.572.713	16,24	53.959.648	20,60	55.584.834	11,45	62.911.650	10,12	24.817.540	16,04
İtalya	10.926.398	3,65	14.033.307	5,36	22.147.791	4,56	18.393.331	2,96	6.325.386	4,09
Çin	8.510.400	2,85	8.381.300	3,20	11.154.427	2,30	7.917.681	1,27	4.296.650	2,78
Diğer	24.224.535	8,10	58.248.003	22,23	39.892.116	8,22	7.148.620	1,15	61.820	0,04
G. Toplam	299.041.609	100,0	261.999.068	100,0	485.363.439	100,0	621.582.047	100,0	154.710.864	100,0

Kaynak; TÜİK, (* Ocak-Haziran)

DDGS ithalatı sürekli artış gösteren bir ürün olup, 2017 yılında 1.78 milyon ton ithalata için 337 milyon dolara ödendi. Yılın ilk yarısında ise 572 bin ton ithalat için 132 milyon dolar ödendi. DDGS ithalatının çok önemli bir ölümlü ABD'den yapılmaktadır. ABD'nin payı 2017 yılında %82 olmuştur.

Çizelge-13 DDGS İthalatı

ÜLKELER	2014		2015		2016		2017		2018*	
	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%
ABD	226.558.313	52,96	271.010.390	49,75	740.568.922	73,06	1.469.654.111	82,29	444.622.417	77,67
Bulgaristan	35.309.990	8,25	50.862.500	9,34	80.179.760	7,91	79.856.076	4,47	27.474.464	4,80
Rusya	76.614.535	17,91	90.247.420	16,57	54.351.730	5,36	64.730.440	3,62	29.939.462	5,23
Hollanda		0,00	13.613.427	2,50		0,00	53.317.140	2,99	15.410.100	2,69
Macaristan	34.154.860	7,98	64.629.756	11,86	50.791.453	5,01	41.782.498	2,34	33.227.078	5,80
Moldova	2.379.950	0,56	4.479.095	0,82	13.123.371	1,29	20.928.560	1,17	6.937.670	1,21
Ukrayna	17.767.130	4,15	11.078.340	2,03	17.042.930	1,68	16.525.030	0,93	10.769.130	1,88
Diğ. Ülkeler	34.974.345	8,18	38.862.021	7,13	57.533.349	5,68	39.112.100	2,19	4.060.250	0,71
G. Toplam	427.759.123	100,0	544.782.949	100,0	1.013.591.515	100,0	1.785.905.955	100,0	572.440.571	100,0

Kaynak; TÜİK, (* Ocak-Haziran)

2017 yılında toplam 4.5 milyon ton mısır, mısır grizi ve DDGS ithalatı için 850 milyon dolar ödenmiştir.

DÜNYA MISIR TİCARETİ

Dünya mısır üretiminde ilk sırada yer alan ABD, mısır ihracatında da ilk sırada yer almaktadır. Dünya mısır ihracat rakamlarına bakıldığında, ABD'den sonra Arjantin ve Brezilya en fazla mısır ihraç eden ülkelerdir. Aslında mısır ihracat verilerinde, ülkelerden çok küresel tarım şirketlerinin dikkate alınması gerekmektedir. ABD'li küresel tarım şirketleri Güney Amerika'da mısır üretiminde belirleyici rol üstlenmiştir. Dolayısıyla gerek ABD'den gerekse diğer Güney Amerika ülkelerinden ihraç edilen ürünler küresel tarım şirketlerinin ürünleri olup, GDO'lu ürünlerdir. Aynı şekilde Ukrayna'dan yapılan mısır ihracatı için de küresel tarım şirketleri bağlantısı dikkate alınmalıdır. En fazla mısır üreten ülkeler arasında yer alan Çin, Hindistan ve Endonezya'nın ihracatçı olmaması, bu konudaki tespitleri doğrular niteliktedir.

Çizelge-14. Dünya Mısır İhracatı ve Başlıca İhracatçı Ülkeler (Milyon Ton)

Ülkeler	2012		2013		2014		2015		2016	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
ABD	31.530	26,18	24.178	19,46	49.703	35,20	44.658	30,52	55.993	38,00
Arjantin	17.855	14,82	20.069	16,16	15.895	11,26	16.729	11,43	24.505	16,63
Brezilya	19.802	16,44	26.625	21,43	20.655	14,63	28.924	19,77	21.874	14,84
Ukrayna	15.631	12,98	16.729	13,47	17.557	12,43	19.049	13,02	11.015	7,47
Fransa	6.294	5,23	6.278	5,05	5.854	4,15	7.190	4,91	5.441	3,69
Rusya	2.197	1,82	2.599	2,09	3.488	2,47	3.698	2,53	5.324	3,61
Romanya	2.274	1,89	3.233	2,60	3.709	2,63	5.125	3,50	3.439	2,33
Macaristan	4.362	3,62	2.15	1,73	2.455	1,74	4.259	2,91	2.503	1,70
Paraguay	2.477	2,06	2.8267	2,28	2.372	1,68	3.288	2,25	2.160	1,47
Sırbistan	2.155	1,79	810	0,65	2.400	1,70	2.117	1,45	2.072	1,41
Kanada	704	0,58	1.766	1,42	1.793	1,27	592	0,40	1.753	1,19
Meksika	7723	0,64	583	0,47	406	0,29	746	0,51	1.673	1,14
Diğ. Ülkeler	14.653	12,17	16.446	13,24	14.940	10,58	9.964	6,81	9.624	6,53
Toplam	120.450	100,00	124.222	100,00	141.207	100,00	146.326	100,00	147.362.	100,00

Kaynak: FAOstat

Dünyada 150 milyon tonluk bir mısır ticareti bulunmaktadır. En fazla mısır ithalatı yapan ülke Japonya olup %10'luk bir paya sahiptir.

Çizelge-15. Dünyada Mısır İthalatı ve Başlıca İthalatçı Ülkeler (Milyon Ton)

Ülkeler	2012		2013		2014		2015		2016	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Japonya	14.895	12,64	14.401	11,99	15.035	10,73	14.708	10,15	15.342	10,33
Meksika	9.515	8,08	7.153	5,95	10.407	7,43	12.145	8,38	14.106	9,50
Güney Kore	8.220	6,98	8.723	7,26	10.221	7,30	10.350	7,15	9.790	6,59
Vietnam	1.616	1,37	2.626	2,19	4.764	3,40	7.337	5,06	8.085	5,44
Çin	9.587	8,14	7.341	6,11	6.825	4,87	8.954	6,18	7.406	4,99
İspanya	6.095	5,17	5.524	4,60	6.296	4,49	6.926	4,78	6.020	4,05
Mısır	6.062	5,15	5.772	4,80	8.231	5,87	7.951	5,49	5.933	3,99
İran	4.677	3,97	4.005	3,33	6.184	4,41	5.354	3,70	5.661	3,81
Kolombiya	3.451	2,93	3.635	3,03	3.962	2,83	4.718	3,26	4.586	3,09
İtalya	2.654	2,25	3.947	3,29	4.676	3,34	3.743	2,58	4.466	3,01
Hollanda	4.031	3,42	4.263	3,55	5.263	3,76	4.674	3,23	4.210	2,83
Cezayir	3.041	2,58	3.219	2,68	4.108	2,93	4.418	3,05	4.116	2,77
S.Arabistan	1.913	1,62	2.107	1,75	2.568	1,83	2.318	1,60	3.603	2,43
Malezya	3.031	2,57	3.389	2,82	3.822	2,73	3.578	2,47	3.599	2,42
G. Afrika	239	0,20	40	0,03	87	0,06	697	0,48	3.269	2,20
Peru	1.847	1,57	2.021	1,68	2.332	1,66	2.684	1,85	3.040	2,05
Brezilya	830	0,70	911	0,76	773	0,55	370	0,26	2.902	1,95
Diğ. Ülkeler	36.107	30,65	41.052	34,17	44.556	31,80	43.923	30,32	42.410	28,55
Toplam	117.809	100,00	120.129	100,00	140.111	100,00	144.849	100,00	148.544	100,00

Kaynak: FAOstat

SORUNLAR ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Mısır endüstriyel tarım uygulamalarının stratejik ürünlerinden biri olduğu gibi endüstriyel gıda üretiminin temel hammaddelerinden biridir. Mısır unu, mısır nişastası, nişasta bazlı şeker, mısır yağı gibi çeşitli kullanım şekilleri yanında, bu kullanım şekillerinin elde edilmesi ya da etanol üretimi amacıyla işlendiğinde geriye kalan artıkları önemli bir yem kaynağıdır. Mısırdan ayrıca tüm yeşil aksamı kullanılarak yapılan silaj da hayvan beslenmesinde aranan bir kaba yemdir.

Mısır üretimi tohumdan başlayarak hem üretim alanları, hem de dağıtım ve ticaret olarak geniş çapta küresel tarım şirketlerinin yönetimi ve denetimi altındadır. Mısırın, küresel tarım şirketleri tarafından GDO'lu bir ürün olarak patentlenerek çok büyük alanlarda ekimi ve üretimi yapılmaktadır. Gıda endüstrisinde farklı tat ve görüntüde ürün üretilmesinde çok yönlü bir tahıl olarak hizmet eden mısırın, geniş kullanım alanlarına son yıllarda etanol üretimi de eklenmiştir. Uluslararası kuruluşlar tarafından çok büyük reklamlarla açıklıkla mücadele programları yürütülürken, mısırın beslenme yerine etanol amacı ile kullanımı oldukça çelişkili bir durumdur. ABD'nin destek vererek, etanol üretimi için kullandığı mısır miktarı 150 milyon ton kadardır.

Küresel tarım şirketlerinin dünya gıda üretimini şekillendirmede temel ürünler olarak ele aldığı, bu nedenle tohumdan, gübre ve ilaca kadar olan üretim süreci ile tüketiciye ulaşıncaya kadar olan imalat sürecini tekellerinde tutmaya çalıştığı mısır, buğday ve soya fasulyesi üretiminin; üreticimizin alın terini ve halkımızın sağlıklı beslenme ihtiyacını karşılayacak şekilde planlanması gerekmektedir.

Bu kapsamda;

1-İşletmelerin küçük, çok parçalı ve dağınık olmaları nedeniyle arazi işlerliği ve verimliliğinin düşük olması nedeniyle üretici yeterli geliri elde edememektedir. Bu nedenle arazi toplulaştırma çalışmalarına hız verilmelidir.

2-Çiftçiler yatırım olanaklarına ulaşma ve yapısal dönüşümü sağlama olanağından yoksun durumdadır. Çiftçiler örgütlenme, kooperatifçilik, yatırım ve tarım danışmanlık hizmetinden yararlandırılmalı.

3-Hasat sonrası depolama ve pazarlamada yetersizlik yaşanmaktadır. Lisanslı depoculuğa ağırlık verilmeli, TMO imkânlarından daha fazla yararlanacak bir altyapı oluşturulmalı, tekelleşme önlenmelidir.

4-Mısır tarımı yapılan bölgelerde, gittikçe artan oranda bitki hastalıkları (Kuzey yaprak yanıklığı, Fusarium, Pythium...) ve zararlılar (bozkurt, mısır kurdu ve mısır koçan kurdu...) baş göstermektedir. Hastalık ve zararlılara karşı dayanıklı çeşit kullanılmalı, kültürel önlemler ve ekim nöbeti uygulanmalıdır.

5-Girdi maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle kazanç elde edemeyen üretici üretimden uzaklaşmıştır. Gübre ve yakıttaki vergiler düşürülmeli veya destekler arttırılmalıdır.

7-Aşırı azotlu gübre kullanımı sonucunda topraklarda tuzlulaşma görülmektedir. Toprak ve yaprak analizi yapılarak, doğru zamanda ve yeteri miktarda gübreleme yapılmalıdır.

8-Üretiminin yetersizliği nedeniyle ucuz GDO'lu ürünler piyasaya girmiştir. Gerek ekim alanı gerekse birim alandan elde edilen verim artırılarak GDO'lu mısır ithalatı engellenmelidir.

9-Sulama altyapısı yetersizdir. Köylerin(mahalleler) ve sulama birliklerinin sulama altyapısı güçlendirilmelidir.

10-Hayvancılık sektöründe artan yemlik mısır ve silaj talebi karşılanamamaktadır. Yüksek verimli silajlık çeşitler geliştirilmelidir.

11-Yüksek teknoloji kombine makinelerin kullanımının yetersizdir. Ekim, toprak işleme ve gübreleme yapan kombine makinelerin kullanımı arttırmak için gerekli desteklerin sağlanmalıdır.

12-Hayvancılıkta en önemli maliyet unsurunu yemleme masrafları oluşturmaktadır. Mısır silajı, yüksek enerji değeri, kolay sindirilebilmesi, nispeten de sürekli ve kaliteli kaba yem olması ve silolama kolaylığı avantajlarından dolayı ekim alanları arttırılmalıdır.

XI. ÖĞRENCİ KURULTAYI

Mesleğimizi ve meslek örgütlülüğümüzü korumak ve geliştirmek amacıyla sürdürülen teknik ve mesleki çalışmalar yanında sempozyum, panel ve konferans gibi toplantılar düzenlenerek, tarım sektörüne ışık tutacak ve yön gösterecek etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmalar kapsamında gelecekte meslektaşlarımız olacak öğrencileri de ihmal etmeyerek, 2005 yılından beri Öğrenci Kurultayları düzenlemekteyiz. Bu kurultayları düzenlemekteki amacımız Oda'mızda örgütlenen meslek disiplinleri olan Ziraat- Su Ürünleri- Balıkçılık Teknolojisi ve Tütün Teknolojisi Mühendisliği öğrencilerine Oda'mızı tanıtmak, fakülteler arasında ZMO-GENÇ ilişkilerini geliştirmek, öğrencilerimizin meslekte beklediklerini, eğitim sürecindeki sorunlarını öğrenmek, illerinin ve ülkemizin tarım sorunları konusunda farkındalıklarını artırmak ve bu sorunlara çözüm önerileri aramaktır.

24-25 Kasım 2018 tarihlerinde gerçekleştirdiğimiz XI. Öğrenci Kurultayına 22 fakülteden, 130 öğrenci katılım sağladı. Etkinlik sırasında bazı öğrencilerimize ODA'mızdan beklentileri, karşılaştıkları sorunlar, mesleki çalışmaları ve geleceğe yönelik hedeflerine ilişkin sorular yönelttik. Aldığımız cevaplar bizleri umutlandırdı, mutlu kıldı. Sizlerle paylaşıyoruz.

Zeynep Zabun/Akdeniz Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi

Akdeniz Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi 3. Sınıf öğrencisiyim. Okul tercihimde Antalya'nın coğrafi konumu etkili oldu. Ayrıca fakültede bulunan öğretim görevlilerinin kadrosuna baktım, bölümümdede verilen derslerin içeriklerini inceledim ve karar verdim.

Mesleki gelişimin açısından okulda verilen eğitimlerin dışında alanımla ilgili toplantılara katılmaya çalışıyorum. Geçen sene Sinop'ta düzenlenen bir sempozyuma katıldım. Ayrıca işletmelere gidiyorum ve yaz aylarında okulda hocalarımla projelerine katılıyorum. Verilen kitapları ve kaynakların tamamını takip etmeye çalışıyorum.

Mezun olduktan sonra yüksek lisans ve doktora yapmak istiyorum. Yüksek lisansımı yurt dışında yapmak için uğraşıyorum. Yüksek lisansını yurt dışında yaptıktan sonra Türkiye'ye dönüp, orada öğrendiklerimi ülkeme getirmeyi çok istiyorum.

11. Öğrenci Kurultayımızdan Okulda hocalarımız vasıtası ile nasıl haberdar oldum. Ayrıca Ziraat Mühendisleri Odası Antalya Şubesi de bu konuda bizi bilgilendirdi. Ankara'ya ilk kez geldim. Kurultayı

gelmeden önce posterler sunumlarımız ile ilgili geniş bir araştırma yaptık. Kurultay ortamını çok sıcak ve samimi buldum. Bizleri anlayış ile dinleyip cevap verilmesi çok hoşuma gitti.

Ziraat Mühendisleri Odası çok aktif, fakat bizim su ürünleri fakültesinin ziraatın alt dalı olması onu geri planda bırakıyor. Su ürünleri fakültesi bilinmediği için çok ağır yorumlar yapılıyor. İnsanlar gelirken balık mı ayıklayacağız diyorlar, denizi hiç düşünmüyorlar. Bu konuda ZMO'nun çalışmalar yapmasını istiyorum.

Onur Kul/Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü 4. Sınıf öğrencisiyim. Aynı zamanda Kahramanmaraş ZMO-GENÇ Başkanıyım. 3. Sınıfta Oda ile tanıştım. Belki 1. Sınıfta tanışmış olsaydım bana çok daha büyük katkıları olacaktı. ZMO-GENÇ'in kendi şehrimizde eksikliğini hissettik. Geç tanımış olmama rağmen ODA'mızın çok iyi çalıştığını, bir meslek odasının bu kadar büyük bir aileye sahip olması, hele de gençleri düşünüp ZMO-GENÇ üyelerini oluşturmaları çok güzel. Biz ODA'mızın çalışmalarından, yönetim kurulundan çok memnunuz.

ZMO-GENÇ'i Kahramanmaraş'ta bir ay öncesinde aktif hale getirdik. Aktif hale getirmemizden kastım, daha çok teknik geziler yaparak, arkadaşlarımızla tarım fuarları olsun, uygulama çiftliklerimiz olsun, şehir içi ve şehir dışı teknik geziler ile kendimizi bu şekilde okul dışı aktiviteler ile geliştirmeye çalışıyoruz. ZMO Kahramanmaraş Şubesi bizlere her konuda yardımcı olmakta, teknik gezilerimize maddi anlamda da destek vermektedir. Her türlü yardımda bulunuyorlar, kendilerine çok teşekkür ediyorum

Mezun olduktan sonra hayalim, akademisyen olmak. Bilime, ülkemizde ki ziraat fakültelerine katkı sağlayabilmek. Ziraat fakültelerinde öğrencileri eğitmek istiyorum. İş için firmalar dil şartı arıyor, dil sorunu çalışılarak halledilebilir. Peki, yeni mezun olmuş bir insandan tecrübe nasıl aranabiliyor? Mezun olduğu gün aynı zamanda iş tecrübesine sahip olabilmek bence insanüstü bir durum. Bu nedenle okul yıllarından başlayarak tecrübe kazanmak gayesi ile çalışmak, her türlü fırsatı değerlendirmek gerekir.

Kurultaydan ZMO Kahramanmaraş Şube Başkanımız vasıtası ile haberdar oldum. Onunla sürekli olarak iletişimde bulunmamdan dolayı, bana kurultaydan bahsetti. Bu panele katılıp, eğitimdeki sorunlar ile ilgili konuşma yapar mısınız? dedi. Eğitimde yaşanan sorunlar bizim sorunlarımız dedim, tereddütsüz kabul ettim. Kurultayımıza geldik. Kurultay ortamından çok memnun kaldık.

Nimet Kerse/Adnan Menderes Üniversitesi

Adnan Menderes Üniversitesi Bahçe Bitkileri Bölümü 4. Sınıf öğrencisiyim. Ailem ziraat ile uğraşmaktadır. Bu nedenle bu mesleği seçtim. Bu iş ile uğraşınca kendimi daha mutlu hissedeceğim için ziraat mühendisi olmayı tercih ettim. İlerde bu alanda çok başarı işler yapabileceğimi düşünüyorum.

Kurultaydan öğretim görevlimiz Engin Altay sayesinde haberdar oldum. Daha sonra gönüllü olan arkadaşlar arasında seçim yapıldı. Seçilmiş olmaktan dolayı çok mutluyum. Kurultaya gelmeden önce afiş konumuz olan Aydın İncirinin tescili ve coğrafi işaret almasını konusunda araştırma yaptık.

Mezuniyet sonrasında yapmak istediğim çok şey var. Dil konusunda çok eksikim, yurt dışına çıkmayı çok istiyorum. Yurt dışında tarım konusundaki çalışmalarını görmeyi çok istiyorum. Bunun dışında topraksız tarıma yönelmek istiyorum. Kamuda çalışmak istiyorum ama özel sektörde daha çok yükselebileceğimi düşünüyorum.

Ailemde bir ziraata yönelim var. Ağabeyim ziraat mühendisi, babamın kendine ait bir serası var. Boş zamanlarda babama ilaç ve zararlılar hakkında yardımcı olmaya çalışıyorum.

Cihat Özavcı/Adnan Menderes Üniversitesi

Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü 4. Sınıf öğrencisiyim. Toprakla, hayvanla iç içe olmayı seviyorum, arkadaşlarımda önerisi ile bu bölümde okumayı tercih ettim. Alanımda iyi işler yapabileceğime inanıyorum.

samimi bir ortam var. Sorunlarımızın çözümüne odaklı bir kurultay olduğunu düşünüyorum.

Mezun olduktan sonra Erasmus ile yurt dışına giderek yüksek lisansımı yapmak ve dilimi geliştirmek istiyorum. Yurda dönünce ise özel sektörde çalışmayı düşünüyorum. Okul dışında tarım ile ilgili belgesel ve programları izleyerek yeni bilgiler edinmeye çalışıyorum.

Songül Demir/Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü 2. Sınıf öğrencisiyim. Ailemin çiftçi olmasından dolayı Ziraat Fakültesini tercih ettim. KYK yurdunda kalıyorum ama hiç memnun değilim. Odalar altı kişilik, eski sisteme göre. Altı kişi ile uyum sağlamak çok zor. Uygun ortam olmadığı için ders çalışma konusunda zorlanıyorum.

Kurultaydan hocalarımız sayesinde haberdar oldum. Kurultaya gelmeden önce konumuz olan Kahramanmaraş biberi hakkında araştırmalar yaptık, bir poster hazırladık.

Mesleki gelişimim için bu yaz gönüllü stajyer olarak çalışacağım. Kahramanmaraş'ta sosyal kulüpler var, onların etkinliklerine katılıyorum.

Mezun olduktan sonra mastır ve doktora yapmayı düşünmüyorum. Özel sektörde çalışmayı düşünüyorum. Ben daha önce ZMO hakkında bir bilgiye sahip değildim. Üye olduktan sonra web sitesini takip etmeye başladım. Bu sayede mesleğim ile ilgili çok şey öğrendim. Bana ZMO'nun çok katkıları olduğunu düşünüyorum.

Kurultaydan çok memnun kaldım. Genel Başkanın ve arkadaşlarımın konuşmalarından çok şey öğrendim. Ankara'ya ilk defa geliyorum. Anıtkabir'i göreceğim için çok mutluyum. Bizlere bu etkinliğe katılma fırsatı verildiği için emeği geçenlere çok teşekkür ediyorum.

Seren Sürmeli /Düzce Üniversitesi

Düzce Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma 3. Sınıf öğrencisiyim. Kurultay'ı hocalarımız vasıtası ile öğrendik.

Okul seçimi yaparken, Mersin'de oturduğumuz için daha çok deniz olan yerleri tercih ettim. Düzce'de deniz var ama fazla bir tarım yok sadece fındık üzerine çalışmalar var. Çukurova ve Trakya Bölgesi kadar yapılan tarımı Düzce'de göremiyorum

Ben 1. Sınıftan beri gönüllü stajyerlik yapıyorum. Okula ilk başladığımda, tamam ziraat mühendisi olacağım ama ziraat mühendisi ne yapar, sektörde ne gibi gelişmeler var diye bir araştırma yaptım. Bir sektöre gittim, benimle bilgilerinizi paylaşır mısınız, gönüllü olarak burada çalışabilir miyim diye sordum. Onlarda tabi seve seve bilgimizi paylaşıyor dediler. Araziye çıkıyorum, etkinliklere katılıyorum, ilaç ve tohum satılırken çiftçi ile konuşuyorum. Mesleğimle ilgili bir sürü şey yapıyorum diyebilirim.

Kredi ve Yurtlar Kurumu yurdunda kalıyorum. Bazen yemek sorunlarımız ve ulaşım sorunlarımız oluyor. Bu sorunlar üniversitemize yakın yurtlar yapılarak giderilebilir. Özellikle kadınların okula yakın yurtlara yerleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Ankara'ya daha önce gelmiş, Anıtkabir'i ziyaret etmişim. Anıtkabir'e her gittiğimde çok duygulanıyorum, çok gururlanıyorum. Mutlaka herkes görmeli. Ayrıca yarın arkadaşlarımızla hep beraber Anıtkabir'i ziyaret edeceğimiz için ayrıca mutluyum.

Bu etkinlik ile Oda çalışmalarını takip etmeye başladım. Kurultayda böyle bir ortam beklemiyordum. Çok samimi bir ortam ile karşılaştım. Buraya gelmeden önce çok heyecanlıydım. Konuşmamı nasıl yapacağım, nasıl olacak diye çok endişeleniyordum. Başkanımız, hocalarımız bizi çok iyi karşıladılar. Kurultay tekrar düzenlenirse yine gelmek isterim.

Okulumu bitirince yüksek lisans yapmayı düşünüyorum, hatta bu konuyu hocalarım ile de konuştum. Mesleğimizi çok seviyorum. Tarım ülkesiyiz ve kalkınmamızı tarım sayesinde yapabiliriz.

Gonca Turan/Düzce Üniversitesi

Düzce Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma 3. Sınıf öğrencisiyim. Seren'le iki sınıf arkadaşı olarak Kurultaya katılıyoruz. Ankara'ya ilk defa geldim. Kurultay programı kapsamında Anıtkabir ziyaretini heyecan ve merakla bekliyorum. Orada çok duygulanacağımı düşünüyorum.

Gece saat 03.00 civarında uyandık, 06.00 otobüs ile geldik. Yetişebilecek miyiz, nasıl olacak, biz ne yapacağız diye çok heyecanlıydık. Kurultay salonuna gelmeden Seren'le heyecanımız devam ediyordu. Kapıdan içeriye girince çok sıcak bir ortam ile karşılaştık, endişelerimiz bir anda dağıldı. İyi ki buradayız, iyi ki gelmişiz.

Fakülte ve bölüm tercihimde babamın etkisi oldu. Babam daha önce Düzce'ye gelmiş, çok temiz bir yer dedi. Çok isteyerek gelmemiştim aslında, ancak bölümüme çok alıştım. İyi ki bu bölümde okuyorum diye düşünüyorum. Bütün arkadaşlarımı bu bölüme yönlendirebilirim.

Okulda bazı sorunlar oluyor, ama yeni açılan bir bölüm olduğu için öğrenci sayısı az, bu nedenle hocalarımız ile birebir iletişimde bulunma imkânı çok rahat sağlanıyor. Bu durumun bizim için çok büyük avantaj olduğunu düşünüyorum. Ayrıca okul dışında mesleki gelişimimle ilgili olarak gönüllü stajyerlik yapıyorum. Bir bayii ile görüştüm ve çalışmaya başladım. Bu sayede bölgemin hemen hemen bütün bitkilerini ekiminden, hastalık ve zararlılar ile mücadelesinden, hasadına kadar bütün aşamalarını gördüm. Bunun dışında okulda hocalarımın laboratuvar ortamında ki çalışmalarına yardımcı olmaya çalışıyorum.

Kredi ve Yurtlar Kurumu yurdunda kalıyorum. Üç yıldır yurt değiştirmeye çalışıyorum. Yurdum okula çok uzak, bir saatlik bir mesafe vardı ve saat başı otobüs geliyordu. Bizim bulunduğumuz bölümde öğrenci sayısı çok fazla olduğu için bazen otobüse binemiyoruz. Bir saat sonra gelen otobüsü beklemek zorunda kalıyorduk. Yolda zaten bir saat sürdüğü için bizim iki saatimiz yollarda geçiyor. Taksi kullanmak ise bizi maddi anlamda çok zorluyor. Fakülte ve yurdun aynı alanda olması lazım. Mesela bizim ziraat fakültesi ayrı bir yerde o yüzde ulaşımında zorluklar yaşıyoruz.

Okul bitikten sonra yüksek lisans yapmayı düşünüyorum. Şimdiden hangi hocamın yanında yüksek lisans yapacağıma karar verdim ve hocam ile konuştum. Bana her türlü yardımı sağlayacaklarını söylediler. Sunumum olduğu için ODA web sitesine baktım, orada meslek alanımızla ilgili çok yararlı bilgi ve haberler olduğunu gördüm, bundan sonra sürekli olarak takip edeceğim.

Hamidiye Güzel/İğdır Üniversitesi

Tarım Ekonomisi 3. Sınıf öğrencisiyim. Bizlerle ve meslek alanıyla ilgili etkinliklerden haberdar olmak için Bölüm Başkanımız Yakup Erdal Ertürk ile tarım topluluğu grubu kurduk. Bu sayende 11. Öğrenci Kurultayı'ndan haberdar olduk.

Gelmeden önce ben ve diğer arkadaşım çok heyecanlandık. İlk defa böyle bir etkinliğe katılıyoruz. Poster hazırlamak için araştırmalar yaptık. Neler yapabileceğimizi düşündük. Güzel bir poster hazırladığımızı düşünüyorum.

Açıkçası ziraat fakültesini tercih etmeyi düşünmemiştim. Okul öncesi öğretmenliğini istiyordum ama puanım yetmedi. Van'da oturuyoruz. Kuzenim yakın bir yerleri tercih et dedi. Uzak yerlere gidene kadar İğdır'a gidip gelirsin dedi. Okulumu ve bölümümü seviyorum. 3. Sınıf oldum, alan derslerimi de seviyorum. Okulumuzda çok fazla bir sosyal etkinlik yok ama okul arkadaşlarım ve hocalarımız ile bir şeyler yapmaya çalışıyoruz.

Kurultay ortamında akademisyenlerin yanında olmak bana özgüven verdi. Akademisyen olmaya karar verdim. Kurultay ortamı beni bu anlamda çok etkiledi. İğdır'da yurttan kalıyorum. Yurt okula ve şehir merkezine uzak bir konumda olduğu için ATM den para çekmek için bile şehir merkezine gitmemiz gerekiyor. İğdır'da sosyal kültürel aktiviteler yok. Biz bir şeyler yapmaya çalıştık. Kitap kulübü açtık. Her hafta toplanıp hikâye atölyesi düzenliyoruz. Mesleğimde kendini geliştirmek için, okulda ki eğitimin dışında kendi alanım ile ilgili yayımlanmış makaleleri takip ediyorum. Hocalarımdan makaleler alıp okuyorum. Erasmus yapmak istediğim için İngilizce çalışıyorum. Bu yaz Muğla da çok iyi bir yerde staj yapacağım.

Ankara'ya ablam Ankara'da yaşadığı için daha önce gelmişim. Daha önce Anıtkabir'i ziyaret ettim, ama yarın hep beraber gideceğimiz için çok heyecanlıyım. İğdır'a gidince hemen ZMO'ya üye olacağım. İnternet ortamında bilgiye bu kadar kolay ulaşabilirken, bu tür etkinliklerden daha önce haberdar olmadığım için de kendime kızıyorum. XI. Öğrenci Kurultayı'na katılma fırsatını yakaladığım için kendimi çok şanslı hissediyorum.

Uğur Ünlü /Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarla Bitkileri Bölümü 2. Sınıf öğrencisiyim. XI. Öğrenci Kurultayı'ndan Dekan Yardımcısı Ferdan Hoca, ZMO Van Şubesi Başkanı ve sekreteri sayesinde haberdar oldum. Onların destek ve yardımları ile posterlerimizi hazırladık ve buraya geldik. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ni kazanmadan önce Başkent Üniversitesi Hastanesi'nde laboratuvar teknikeri olarak çalışıyordum. Ziraat Fakültesini kazanınca istifa ettim ve Van'a gittim. Van'da ZMO'ya yeni üye oldum. İlimizde ZMO çalışmalarına destek vererek çalışmalara katılıyorum.

Van'da sosyal ve kültürel etkinliklere katılma fırsatım çok olmuyor. Genelde sürekli ders çalışıyorum. KPSS'ye çalışınca bir yıl boyunca yoğun oluyorum, diğer yandan ise part-time çalışıyorum. Önümüzde ki sene martta bir kongre varmış, nisanda Bursa'da bir kongre var onlara katılacağım. Bütün kongreleri takip ediyorum ve mümkün olduğunca da katılıyorum. Okul bittikten sonraki hedefim yüksek lisans ve diğer aşamalar ile devam ederek akademisyen olmak.

Çiğdem Canbolat/Eskişehir GENÇ-ZMO Temsilcisi

Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde okuyorum. Eskişehir ZMO-GENÇ Başkanayım ve 3. Sınıf öğrencisiyim. Buraya yönetim ekibim ile birlikte geldim. Eskişehir ZMO-GENÇ grubunun çalışmalarından ve sorunlarından bahsetmek için geldik.

Eskişehir'i seviyordum. Ankara'da oturduğumuz için en yakın yer olarak Eskişehir'i tercih ettim. Ailemden uzakta okumak istiyordum zaten. Eskişehir'de sosyal ve kültürel etkinlikler olarak yüzmeye, halk oyunlarına katılıyorum. Türk Eczacılar Birliği'nin kongre organizasyon şefliğindeyim. Kent Konseyi Çevre ve Sağlık grubunda seminer veriyorum.

Mezun olduktan sonra yurt dışında çalışmak istiyorum. Çünkü burada emeğimizin karşılığının verilmediğini, ziraat mühendislerinin hak ettikleri değeri görmediklerini düşünüyorum. Stajımı yurt dışında yapacağım.

ZMO'ya üye olmayan bir insanı boş görüyorum. Çünkü burası bizim meslek örgütümüz. ODA'mızın çalışmalarını beğeniyorum. Kendimi ZMO'nun öğrenci üyesi olduğum için çok şanslı hissediyorum.

Hilal Çan/Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi Tarla Bitkileri 4. Sınıf öğrencisiyim. Kurultaya ikinci kez katılıyorum, geçen sene konuk olarak katılmıştık. Şimdi konuşmacı olarak ve poster çalışması ile katılıyoruz. Etkinlikten ZMO Bilecik İl Temsilciliği'ne gelen yazı sayesinde haberdar olduk. Bizim konumuz ar-ge ve yenilikti. Türkiye'de tarımı, ar-ge ve yenilik açısından araştırdık. Posterlerimizde Bilecik'e özgü bir ürünü tanıttık.

Fakülte genelinde bizim programlarımız var, biz onlara katılıyoruz. Mesela İş Sağlığı ve Güvenliği sertifikalarımız var. Sürekli gezilerimiz oluyor. İngilizcemizi geliştirmek içinde çalışıyoruz. Ben ülkeme yararlı olmak için daha çok ıslah-geliştirme konularında yer almak istiyorum. Bu nedenle ülkemizde bulunan tarımsal araştırma enstitülerinde çalışarak orada ar-ge ve yenilik çalışmalarında yer almayı çok istiyorum.

Oda'ya bu sene üye oldum. Web sitesini biraz inceledim çok beğendim. Yapılan çalışmalarını çok başarılı buldum.

Melek Yavaş/Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi Tarla Bitkileri 4. Sınıf öğrencisiyim. Ankara'ya geçen sene gelmiştik. O zaman İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nü gezdik. Kurultayda bu kadar sıcak bir ortam beklemiyordum. Burada olmaktan dolayı çok mutluyum. Türkiye'de maalesef çok isteğe bağlı olarak fakülte tercih edilmiyor, mecburen tercih ediliyor. Tabi ki puana göre tercih ediyoruz. Çok isteyerek tercih etmedim ama okumaya başlayınca da memnun kaldım. Şu an iyi ki bu bölümü tercih ettim diyorum. Gelecek adına umutluyum. Bilecik 'te çok fazla bir sosyal aktivite yok. Okulda bazen tiyatro gibi etkinlikler düzenleniyor, onlara katılıyoruz. Genel olarak okul-yurt ortamındayız.

Buraya gelirken ZMO Genel Başkanı Özden Güngör ile karşılaştık, bizimle sohbet etti. Bizi çocuk olarak değil de bir meslektaş olarak gördüğünü düşündüm, bize karşı çok samimi davrandı.

Berat Ayyıldız /Dicle Üniversitesi

Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü 4. Sınıf öğrencisiyim. Fakülte tercihimde ziraat mühendisliğinin sevdiğim bir meslek olması etkili oldu. Ankara'ya ilk kez iki yıl önce ilaç bayilik sınavı için gelmiştim. ZMO Diyarbakır Şubesi'nde 2. Sınıftan beri aktif olarak çalışıyorum. XI. Öğrenci Kurultayından Diyarbakır ZMO'da aktif bir şekilde çalıştığımız için bilgi sahibiydim. Diğer öğrenci arkadaşlarımızı da biz bilgilendirdik.

Ben aynı zamanda çalıştığım için sosyal aktivitelere katılamıyorum. Mezun olduktan sonra organik tarım konusunda çalışmalar yapmak istiyorum.

Kurultaya ilk defa katılıyorum ve çok memnun kaldım. Diyarbakır'a gidince de bizden sonra gelecek olan öğrenci arkadaşlarıma tavsiye edeceğim. Bize bu imkân sağladığı için çok teşekkür ediyorum.

Yiğit Can Sarı/Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Ben Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Su ürünleri Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği 2.sınıf öğrencisiyim. Kurultay Ankara'ya ilk defa gelme fırsatı yarattı. Gelmeden önce hocalarım tarafından bana verilen konu üzerinde bir araştırmam oldu. Araştırma sonuçlarımı bir metne aktardım ve öğrenci kurultayında sunmak için hazırladım.

Kurultayda çok şenlikli ve heyecanlı bir ortam var. Farklı üniversitelerin ziraat fakültelerinde okuyan arkadaşlarımla tanışma imkânı bulduğum için mutlu oldum. Ayrıca bu kurultayın böyle panel ve sempozyum şeklinde düzenlenmesi ve konuların öğrenci arkadaşlarım tarafından değerlendirilmesini çok doğru buluyorum. Hazırlanan posterler bizlerin bilgisine katlı sağladı ve bu kurultayın sık sık düzenlenmesini istemekteyim.

Fakülte tercihim su ürünleri konusunda ülkeme bir katkı sağlayacağımlı düşünerek yaptım. Su ürünleri mühendisliğini geleceği olan, gelişmelere açık bir meslek olarak görüyorum. Dünya'da artan nüfus ile beraber protein ihtiyacı artmaktadır. Su ürünleri protein açısından zengin hem de sağlıklı bir besindir. Türk insanının bu bilince daha fazla sahip olarak, su ürünlerinin sofralarımızda yaygın olarak tüketilmesini istemekteyiz.

Okul dışında sosyal-kültürel etkinlikler kapsamında voleybol, basketbol gibi dersleri seçebiliyoruz. Ayrıca fakültemizde tiyatroculuk eğitimi de bulunuyor. Mezun olduktan sonra kendimi yeterince geliştirecek eğitimler almaya, yabancı dil açısından geliştirmeye çalışıyorum. Ayrıca sektörde daha sık staj yaparak sektörel atılımlar yapmak istiyorum.

Oda'mızın çalışmalarını başarılı buluyorum. Bu Kurultay için çok güzel bir çalışma yapılmış, bu kurultayın daha çok kişiye duyurulup geliştirilmesini isterim. Bu kurultayın hazırlanmasında emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

Barış Fırat /Ankara üniversitesi

Ankara üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümünde okuyorum. 4. Sınıf öğrencisiyim. Benim kendime ait bir bahçem vardı. Bahçe ile ilgilenmeyi çok sevdiğim için ziraat mühendisi ya da veteriner olurum diye düşündüm. Bölümümü böyle seçtim. Fakülte ise tercihlerim sonucunda belli oldu. Ben fakülteleri tanımadığım için il bazında baktım. Sahil şehri diye İzmir'i istiyordum ama Ankara Üniversitesi olunca da üzülmedim. Ankara çünkü öğrenci şehri dolayısıyla da bir zorluk olmadı.

Kurultay öncesinde yaptığımız hazırlıklar kapsamında öncelikle kendi aramızda sunum yapacak ve poster hazırlayacak kişileri belirledik. Kurultaya ZMO-GENÇ Ankara olarak ev sahipliği yapacağımız için katılımcı illeri aramızda paylaşarak, kimin hangi il ile ilgileneceğine karar verdik.

Okuldaki eğitimin dışında mesleki gelişimin için ZMO'da faaliyet gösteriyorum. Düzenlenen tarımsal etkinliklere katılıyorum. Bu yıl yapmaya başladığımız ZMO-GENÇ Bahçesi ile arkadaşlarımla birlikte uğraşıyoruz. İngilizce kursuna gidiyorum.

Mezun olduktan sonra devlet sektöründe çalışınca bir ilerleme olmadığını, insanın köreldiğini düşünerek özel sektörde çalışmayı tercih edeceğim. Stajımı da özel sektörde yaptığım için benim için daha uygun olduğunu düşünüyorum. Tabi bu arada yüksek lisansımı da yapmak istiyorum.

ZMO ya ilk geldiğimde birlik olmanın ne kadar önemli olduğunu, birlik olunca haklarımızı koruyabildiğimizi, birlik olmadan haklarımızı korumanın mümkün olmadığını gördüm. Oda öğrencilere çok büyük değer veriyor. Bundan önce ki dönem ZMO-GENÇ Ankara Başkanlığı görevini yürüttüm.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Ziraat-Su Ürünleri-Tütün Teknolojisi-Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği

XI. ÖĞRENCİ KURULTAYI

24-25 Kasım 2018

Demonti HOTEL
Esat Cd. No. 8
Kavaklıdere/Ankara

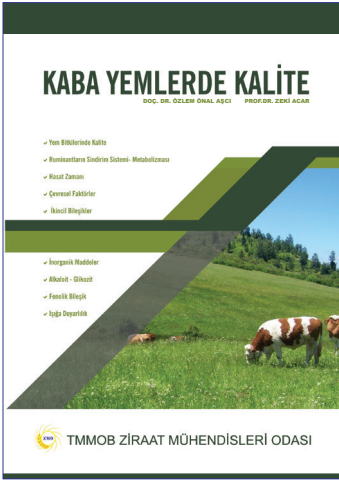
YENİ ÇIKAN YAYINLAR

TOPRAĞI AÇ, HAYVANI AÇ, İNSANI AÇ BİR ÜLKEDEN 40 YIL SONRA AKIN ÖZDEMİR'E MEKTUPLAR

"Biz Akin'ın üniversite yıllarından ve ANADOLU GRUBU'ndan arkadaşlarıyız. Onu çok yakından tanıyanlarız. Onun mücadelesine tanık olan ve katılanlarız. Onu unutmayanlarız. Ölümünden sonra Adana'da olduğu gibi Ankara'da da hep anılmıştır. Ölümünün 40.yılında Akin'a mektup yazalım dedik. 40 yıl sonraki Türkiye'den izlenimlerimizi ve duygularımızı aktaralım istedik. Bu kitabın tasarımı böyle başladı. Ayrıca; Akin'ın 1968 yılında söylediği; "toprağı aç, hayvanı aç, insanı aç bir ülke..." sözünün günümüzdeki izdüşümüne bakmanın da yararlı olacağını düşündük."

Kitap Bedeli: 15.-TL

KABA YEMLERDE KALİTE

DOÇ. DR. ÖZLEM ÖNAL AŞÇI-PROF. DR. ZEKİ ACAR

Türkiye'de kaliteli ve nüfusa yeterli olacak bitkisel üretim ve hayvansal üretim büyük önem arz etmektedir ve hala bu konularla ilgili sorunlar devam etmekte ve çözüme yönelik çalışmalar yeterli olmasa da sürdürülmektedir.

Bu bağlamda Prof.Dr. Zeki ACAR ve Doç.Dr. Özlem ÖNAL AŞÇI tarafından emek yoğun ve kapsamlı bir şekilde hazırlanan "Kaba Yemlerde Kalite" isimli kitabın, meslektaşlarımızın inceleme ve araştırmaları için ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte olduğunu düşünüyoruz.

Kitap Bedeli: 10.-TL

Kitap edinmek isteyen üyelerimiz; T.C. ZİRAAT BANKASI BAŞKENT ŞUBESİ TR41 0001 0016 8339 0090 455116 hesabına yada Ziraat Mühendisleri Odası 271551 no.lu Posta Çeki hesabına kitap bedelini yatırdıktan sonra, ödeme makbuzu ile birlikte açık adreslerini (0 312 418 51 98) no.lu faksa veya zmo@zmo.org.tr adresine gönderdikleri takdirde kitap adreslerine kargo ile ödemeli olarak gönderilir.

ZOOTEKİNİ-HAYVAN YETİŞTİRME VE BESLEME

Editör: Doç. Dr. Umut Sami YAMAK

Kitap Ziraat Fakülteleri başta olmak üzere hayvansal üretim ile ilgili olan çeşitli fakülteler, yüksekokullar ve meslek yüksekokullarında kaynak olarak kullanılabilirliği amacıyla hazırlanmıştır. Kitabın editörlüğünü Doç. Dr. Umut Sami YAMAK yapmaktadır. Her bölüm alanında uzman değerli akademisyenler tarafından yazılmıştır. Kitabın içeriğinden bahsedecek olursak hayvan yetiştirme ve hayvan besleme olarak 2 temel alt içerikten bahsedebiliriz ve toplamda 12 bölümden oluşmaktadır. Eylül 2018'de basılan "Zootekni-Hayvan Yetiştirme ve Beslenme" kitabı bu konuda ciddi bir boşluğu doldurmayı, Ziraat Mühendisleri için zootekni alanında başucu kitabı olmayı hedeflemektedir. Kitap edinmek için: usyamak@omu.edu.tr